

ÅRSREDOVISNING 2021

Karlstads universitet

HUVUDENTRÉ

SAPERE AUDE

Diarienummer: C2022/144

Redaktör: Karin Brattfjord

Tryck & layout: Universitetstryckeriet, Karlstads universitet, 2022

Foto: Karlstads universitet, Maria Obed, Sofia Røjder, Kristian Pohl/Regeringskansliet, Nille Leander,

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Rektor har ordet	6
Studentkåren har ordet	7
Organisation	8
Om årsredovisningen	9
Sammanfattning	11

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Utbildningsutbud och efterfrågan	14
Utbildningsvolym och studieresultat	17
Redovisning av utbildningsuppdrag	21
Utbildningsuppdrag inom lärarutbildning	25
Internationella studentutbyten	29
Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	31

FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Forskning	36
Forskningssamverkan och innovation	38
Vetenskapliga publikationer	40
Utbildning på forskarnivå	42
Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå	44

PERSONAL, JÄMSTÄLLDHET OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Personal	48
Kompetensförsörjning	50
Jämställdhet och lika villkor	52
Hållbar utveckling och miljöarbete	53
Kvalitetsarbete	54

EKONOMI

Ekonomisk redovisning	58
Resultaträkning	62
Balansräkning	63
Anslagsredovisning	65
Redovisning av takbelopp	66
Tilläggsupplysningar	68
Noter	70
Styrelsens ersättningar och uppdrag	76

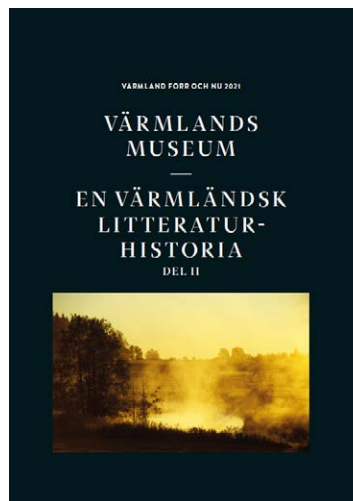
VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER MED MERA

Väsentliga uppgifter	80
Intern styrning och kontroll	82
Styrelsens underskrifter	84

Årets alumna 2021 MARIE NILJUNG

För sitt arbete med att sätta psykisk ohälsa i första rummet och förhindra psykologiska olycksfall, samt för sin innovationskraft i kampen för att rädda liv, beslutade Karlstads universitet att utse Marie Niljung till Årets alumna 2021. Marie har en examen från personal- och arbetslivsprogrammet på Karlstads universitet.

MOTSÄGELSEFULL BILD AV VÄRMLÄNNINGEN

Gadlynt och lättsinnig, men också tungsint och vemodig. "En värmländsk litteraturhistoria" handlar om hur Värmland gestaltats litterärt genom tiderna. År 2021 släpptes andra och sista delen, i samarbete med Värmlands museum.

Minister på Ingesund

Matilda Emkrans, ministern för högre utbildning och forskning, besökte Musikhögskolan Ingesund i augusti. Hon fick en genomgång av institutionen för konstnärliga studiers utbildningsutbud och forskning samt en rundvandring i lokalerna. Med sig hade hon Gunilla Svantorp, ordförande i riksdagens utbildningsutskott.

13 508

registrerade studenter

Sedan 1987 har Karlstads universitet varje höst genomfört en särskild studenträkning. För att siffrorna ska vara jämförbara över tid har denna gjorts samma datum varje år, nämligen den 6:e november.

Nytt forskningscentrum

Centrum för forskning om barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor är igång. Invigningen gav en inblick i aktuell forskning och bra samarbeten med olika samhällsaktörer. Barn- och ungdomskörer från Kroppkärrskyrkan och dansstudenter från Karlstads universitet bidrog till att göra invigningen extra stämningfull.

Ny forskarskola om särskilt begåvade elever

Syftet är att bygga kapacitet i Sverige, vad gäller forskning om inkluderande undervisning för särskilt begåvade elever. Projektet leds av Karlstads universitet i samarbete med Mälardalens högskola och Stockholms universitet samt nordiska och andra internationella lärosäten. Forskarskolan har beviljats nära 40 miljoner kronor av Vetenskapsrådet.

Handelshögskolan är ackrediterad

Ett systematiskt arbetssätt för förbättring, utveckling, lärande, samverkan och återkoppling till samhället är viktiga uppgifter hos en modern handelshögskola. För sina

höga ambitioner på dessa områden fick Handelshögskolan vid Karlstads universitet AACSB-ackreditering.

Jätteintresse för sommarkurser

Totalt sökte 7 728 personer någon av de 21 kurser som erbjöds under sommaren, vilket kan jämföras med 2 378 personer som sökte någon av de 15 sommarkurser som var öppna för anmälan 2020.

De mest populära kurserna inför sommaren 2021 var:

- Kreativt skrivande
- Kompetensbaserad rekrytering
- Skissteknik I

171 miljoner

kronor i forskningsbidrag har betalats in till universitetet. Finansiärer var bland andra Vetenskapsrådet, KK-stiftelsen, Statens energimyndighet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Samverkanspriset till Zimify

I appen Zimify kan Kau-studenter skapa en anonym profil och med den matchas ihop med andra för att kunna bli pluggkompisar. Zimify ger också möjlighet för externa aktörer att skapa kontakt med studenter. Mostafa Ismail som grundat Zimify kammade hem den ärofyllda 100 graderstatyetten och stipendiesumman på 10 000 kronor.

Nationell motor i mentorsprogrammet Näktergalen blev hedersdoktor

- Via mentorskapet blir studenterna kuggen i något större och jag skulle verkligen vilja stoppa ner alla studenter i min hedershatt – de gör något som det inte går att läsa sig till. Det säger Carina Sild Lönroth, universitetsadjunkt i pedagogik och psykologi som utsågs till hedersdoktor vid Lärarutbildningsnämnden för sitt arbete med mentorsprogrammet Näktergalen där studenter är mentorer för elever i grundskolan.

Artikel om matsvinn prisades för flest nedladdningar

Artikeln handlar om butikers matsvinn utifrån mängd, ekonomisk kostnad och klimatpåverkan och fick priset "2020 Most Downloaded Paper Award" av den vetenskapliga tidskriften Resources, Conservation & Recycling. Artikeln, som har Lisa Mattsson, doktorand i miljö- och energisystem som huvudförfattare, pekar på att sju produkter står för nästan hälften av allt svinn av frukt och grönsaker och att det finns en stor potential att minska svinnet genom att fokusera på de produkterna.

REKTOR HAR ORDET

Äntligen!? När jag skriver detta har beskedet just kommit att samtliga restriktioner som rör vår verksamhet upphör från och med den 9:e februari. Men, kan man verkligen ropa hej denna gång. När Nya Wermlands-Tidningen inför nyåret frågade vad jag tyckte var det roligaste som hänt på universitetet under 2021 blev svaret: När vi rullade ut den röda mattan och välkomnade våra studenter tillbaka till campus den 8:e november. Under ett par månader på hösten levde universitetet upp. I oktober hade vårt ledningsråd sitt första fysiska möte på väldigt länge. Något av ett kosläpp. Vår universitetsstyrelse träffades för första gången IRL, efter drygt halva mandatperioden. Ett efterlängtat möte. Under november hann vi med en uppskattad examenshögtid för våra studenter och i början av december en akademisk högtid med ovanligt många promotioner av doktorer och installationer av professorer. Sedan kom det, som vi alla vet, en ny våg, ett bakslag som ledde tillbaka till den distansundervisning och det hemarbete som vi levte med, i varierande utsträckning i snart två år. Men nu är det slut..., eller?

Jag tror och hoppas att det är så. Konstateras kan att såväl studenter som anställda på universitetet har visat en beundransvärd förmåga till anpassning och flexibilitet. Pandemin har naturligtvis inneburit begränsningar vad gäller former för både utbildning och forskning. Parallellt med att bedriva en verksamhet med högt ställda kvalitetskrav har vi nogsamt följt regeringens och Folkhälsomyndighetens direktiv och rekommendationer för att bidra till minskad smittspridning. Trots detta har verksamheten vid universitetet, i termer av de prestationer som redovisas i denna årsredovisning, varit stabil eller snarare utvecklats i positiv riktning. Ett prov på resiliens.

Den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick 2021 till nästan 10 300 helårsstudenter, det högsta antalet i universitetets historia och en kraftig putsning av det tidigare rekordet från 2020. Även antalet examina ökade. Speciellt rolig är en ökning på 33 procent av antalet lärarexamina. Utbildade lärare är ju minst sagt efterfrågade i vårt land. Prestationsgraden, som vi varit

lite oroliga för, ligger på ungefär samma nivå som före pandemin. Även söktrycket till våra utbildningar ökade under 2021. Cirka 7 750 första-handssökningar inkom till universite-

tets programutbildningar, vilket motsvarar en ökning med 10 procent jämfört med 2020. Notabelt är ett rekordstort intresse för påbyggnadsutbildningar, något som sannolikt är en konsekvens av pandemin. En annan (förhoppningsvis tillfällig) konsekvens är en minskning av internationellt studentutbyte.

För året fick vi, glädjande nog, en ökning både av forskningsanslaget och av erhållna externa forskningsmedel. Speciellt roligt tycker jag det är att Vetenskapsrådet för första gången är vår största externa anslagsgivare. Tyvärr avspeglas inte ökningen av forskningsmedel av en motsvarande ökning i forskningsaktivitet. Grundskälen till detta är brist på personal och utmaningar med rekryteringar, i kombination med prioriteringar av ökade, delvis tillfälliga och pandemirelaterade, utbildningsuppdrag. Möjligheterna att täcka personalbehovet genom nyrekryteringar har varit mycket begränsade, inte minst vad gäller internationella rekryteringar. Antalet anställda har, trots det, ökat med 37 helårsekvivalenter under 2021. Inte så illa men inte tillräckligt. Positivt och helt i linje med vår strategi är att 17 av dessa utgörs av doktorander. Fortsatta satsningar på rekryteringar av forskare och lärare är avgörande för utveckling och de ekonomiska förutsättningarna för detta är goda. Ett konkret exempel på en sådan satsning är den nyligen beslutade utlysningen av 12 biträdande lektorer finansierade med hjälp av myndighetskaptal, i några fall med stöd från KK-stiftelsen.

Även om det kanske inte framgår så tydligt av vår årsredovisning har pandemin naturligtvis haft stor påverkan både på individer och på verksamhet. Arbete hemifrån har inneburit en påfrestning för många anställda. Avsaknaden av närhet till lärare, till universitetets resurser i form av bibliotek, studie vägledning, lab och inte minst av umgänge och möjligheter till samarbete har varit jobbig för många studenter. Det kontinuerliga utvecklingsarbete som bedrivs på lärosätet och med aktörer i vårt omgivande samhälle har försvårats, även om det har hänt en hel del under året. Samtidigt har pandemin drivit en utveckling av såväl den digitala tekniken som vår förmåga att använda den.

Vi befinner oss i en tid av förändringar och utmaningar men också av möjligheter och lärdomar som vi skall dra nytta av när vi fortsätter vårt arbete med att utveckla universitetet till ett ännu bättre sådant.

Jag ser fram emot den stundande återgången till ett campus med liv och rörelse och emot ännu ett spännande och händelserikt år för Karlstads universitet.

Johan Sterte, rektor

STUDENTKÅREN HAR ORDET

Karlstad Studentkår är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation verksam vid Karlstads universitet. Syftet är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen samt förutsättningarna till studier. Karlstad Studentkår grundades 1967 och är medlem i Sveriges Förenade Studentkårer, SFS.

Det gånga verksamhetsåret har bestått av både möjligheter och stora utmaningar, både för verksamheten och för de studenter som bedrivit sin undervisning på distans. Covid-19 har påverkat kårens verksamhet precis som för samhället i stort. Ledorden för Karlstad Studentkår har emellertid varit att ställa om, snarare än att ställa in genom att bedriva så mycket studiesocial verksamhet för studenterna som möjligt, bland annat genom digitala evenemang och kampanjer. Trots ett utmanande verksamhetsår har Karlstad Studentkår fortsatt att verka för studenternas rättigheter, välmående och gemenskap samt med en ambition om att kunna återgå till det normala så fort som möjligt.

VERKSAMHETSÅRET UR ETT STUDIESOCIALT PERSPEKTIV

En Introduktion för nya studenter hölls i början av höstterminen och vi valde att uppmuntra studentföreningarna till att träffas och fortsätta ha smittsäkra introduktionsaktiviteter. Karlstad Studentkår har värnat om de studiesociala aktiviteterna som är viktiga för studenters välmående och gemenskap. Det har bland annat genomförts en digital föreningskamp där studenter delades in i olika lag som hade olika uppdrag och aktiviteter att genomföra. Tillsammans med universitetskyrkan har det varit pysselkvällar där studenter har kunnat hämta ett pusselkit och även utefredagar där studenter har deltagit i promenader med olika diskussionsämnen och fika. Det har även arrangerats kampanjer tillsammans med engagerade studenter. Karlstad Studentkår höll även detta år i det återkommande jämställdhetsprojektet, JPRO som hade två digitala temadagar med temat psykisk ohälsa samt mot rasism. I slutet av november anordnades informationskampanjen ”En vecka fri från våld” som uppmärksammar mäns våld mot kvinnor. Det är en nationell kampanj och under en vecka var det utställningar fysiskt på universitet och varje dag under veckan var det ett nytt tema som uppmärksammades.

VERKSAMHETSÅRET UR ETT UTBILDNINGSPOLITISKT PERSPEKTIV

Karlstad Studentkår har fortsatt bedrivit frågan att ha campusundervisning för de studenter som har valt en sådan utbildning, dels för studenternas

mående samt för utbildningskvalitén. Givetvis ur ett smittskyddsäkert tillvägagångssätt. Det finns en del utmaningar när det kommer till programråden och det behövs tydlighet från studentkårens sida hur studentrepresentanter ska tillsättas då detta är vårt kärnuppdrag. Tillsättningen av studentrepresentationsuppdragen är emellertid det Karlstad Studentkår avser att utveckla. Från och med 2021 beslutades det att utmärkelsen, Bästa lärare, ska delas ut årligen istället för vartannat år. Nomineringarna kommer från enskilda studenter och vinnaren utses av en nomineringskommitté som består av studentrepresentanter från de olika utbildningsområdena vid Karlstads universitet.

SFS BOSTADSRAPPORT

Hösten 2021 blev Karlstad grönmarkerad i SFS:s årliga bostadsrapport andra året i rad, efter att ha legat på gul nivå i flera år. Den gröna markeringen innebär att Karlstad kan erbjuda studenter ett tryggt boende inom en månad från det att studenten söker. Detta beror till största delen på att det har byggts en hel del studentbostäder i Karlstad de senaste åren, och att det även fanns ytterligare bostäder som var under produktion eller på planeringsstadiet och kommer att färdigställas inom de närmsta åren. Bostadsfrågan har uppmärksammats i lokalmedia av både Nya Wermlands-Tidningen, Värmlands Folkblad och SVT Värmland.

STUDENTVÄRDAR OCH LÄNGRE ÖPPETIDER I BIBLIOTEKET

I samråd med universitetets säkerhetschef arbetade studentkåren för att tillsätta studentvärdar vars uppgift var att se till att studenterna höll avstånd till varandra för att undvika ytterligare smittspridning på universitetet. Totalt engagerades 23 studentvärdar som fick en timanställning via universitetet. Arbetet med studentvärdarna samordnades emellertid av kåren. Till följd av den pågående pandemin hade universitetsbiblioteket kortare öppettider än vanligt. Karlstad Studentkår arbetade emellertid för förlängda öppettider och större tillgänglighet till bibliotekets lokaler.

Elvira Skoglund

Ordförande, Karlstad Studentkår 2021/2022

ORGANISATION

Karlstads universitet är en statlig myndighet som leds av en universitetsstyrelse och en rektor. Universitetet är organiserat i två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd samt centrala stödfunktioner.

UNIVERSITETSSTYRELSE

Verksamheten vid Karlstads universitet styrs av lagar och förordningar samt av uppdrag från riksdag och regering. Högsta beslutande organ vid lärosätet är universitetsstyrelsen. Regeringen utser ledamöterna, som kommer från den akademiska världen, näringslivet och offentliga organisationer. I universitetsstyrelsen finns även ledamöter utsedda av Karlstad Studentkår samt tre lärarledamöter. Lärosätets personalorganisationer utser styrelserepresentanter med närvaro- och yttranderätt.

Underställd styrelsen finns internrevision som universitetet har enligt internrevisionsförordningen.

UNIVERSITETSLEDNING

Universitetsledningen bestod 2021 av rektor, prorektorer samt universitetsdirektör. Rektor är myndighetschef. Prorektorerna utses av rektor och en av prorektorerna är av universitetsstyrelsen utsedd att vara ställföreträdande myndighetschef.

FAKULTETER OCH STÖDFUNKTIONER

Utbildnings- och forskningsverksamheterna vid universitetet organiseras i två fakulteter. Verksamheterna leds av dekaner som också är ordförande i respektive fakultetsnämnd. Dekanerna utses av rektor. Fakulteterna ansvarar för kvaliteten i utbildning och forskning samt för samverkan med omvärlden.

Vid lärosätet finns en universitetsgemensam lärarutbildningsnämnd med dekan som har ett särskilt ansvar för lärar- och förskollärarytbildningarna.

Centrala stödfunktioner har till uppgift att ge service till universitetets fakulteter, ledning och styrelse. Stödfunktionerna arbetar även med uppdrag från och rapportering till myndigheter, departement samt andra externa instanser.

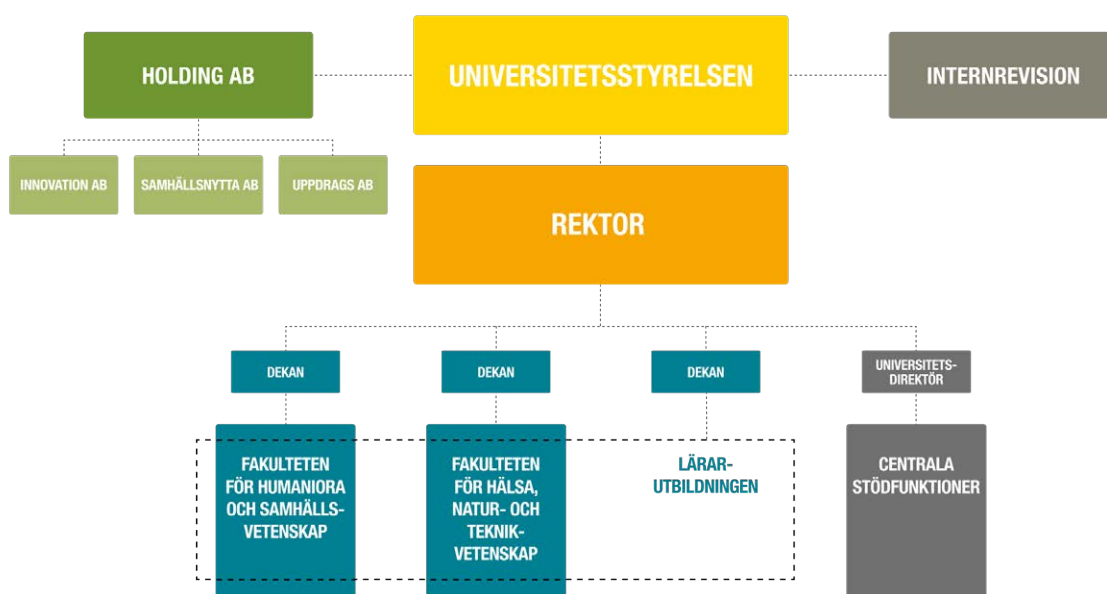
BOLAG

Universitetet äger ett holdingbolag, Karlstads universitet Holding AB. Holdingbolaget är i sin tur ensam ägare av de tre dotterbolagen Karlstads universitets uppdrags AB, Karlstads universitets innovation AB och Karlstads universitet Samhällsnytta AB.

Karlstads universitets uppdrags AB förmedlar universitetets uppdragsutbildning, hanterar uthyrning av lab- och testmiljöer samt förmedlar kortare uppdrag av konsultkaraktär. Uppdragsgivare kan vara offentliga organisationer eller företag.

Karlstads universitets innovation AB har i uppdrag att vara ett av flera verktyg att nyttiggöra forskningsresultat och kunskap.

Karlstads universitet Samhällsnytta AB är en nationell mötesplats för aktörer på olika nivåer i samhällsbygget som behöver nya former för att tillsammans möta dagens samhällsutmaningar.

OM ÅRSREDOVISNINGEN

Universitetets årsredovisning regleras av förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen sammanfattas det senaste årets verksamhetsresultat och ekonomiska resultat.

Årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamheten i enlighet med principerna tillförlitlighet, relevans, jämförbarhet, begriplighet och transparens. Redovisningen utgår från de uppgifter som framgår i högskolelag och högskoleförordning och i förhållande till vad regeringen har angivit i regleringsbrev eller i annat beslut. Årsredovisningen består framförallt av resultatredovisning och ekonomisk redovisning.

Resultatredovisningen är utformad så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av universitetets resultat och genomförande av verksamheten. Redovisningen innehåller bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling samt väsentlig information om vad universitetet har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

Den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen är uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Årsredovisningen innehåller sifferuppgifter, såväl i löpande text som i tabell- och diagramformat. I den löpande texten presenteras, om inte annat anges, dels utfallet för kalenderåret 2021, dels motsvarande värde för 2020 angivet direkt efter inom en parentes.

I tabeller presenteras i normalfallet utfall för 2021 och motsvarande uppgifter från de två föregående åren. I vissa tabeller och diagram redovisas uppgifter för fler år för att synliggöra utvecklingen under en längre period.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, STYCKKOSTNADER OCH RESULTATINDIKATORER

I det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabellen Väsentliga uppgifter som finns i regleringsbrevet. I tabellen framgår bland annat vilka styckkostnader som universitetet ska redovisa.

De resultatindikatorer och mått som universitetet använder är främst de som framgår i tabellen Väsentliga uppgifter. Dessa redovisas och kommenteras även mer detaljerat under respektive kapitel i årsredovisningen. Karlstads universitet använder även några övriga mått och resultatindikatorer som är etablerade inom universitet- och högskolesektorn och som mäts och följs av andra myndigheter som exempelvis Statistiska centralbyrån samt Universitetskanslersämbetet. Ett urval mått och indikatorer anges nedan.

Mått och indikatorer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, inklusive samverkan:

- antal studenter samt antal examina,
- antal samt kostnad per helårsstudent och helårsprestation, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning,
- intäkter inom uppdragsutbildning,
- prestationsgrad, antal helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter,
- antal förstahandsansökningar,
- antal programnybörjare,
- internationella studentutbyten.

Mått och indikatorer för forskning och utbildning på forskarnivå, inklusive samverkan:

- antal forskarstuderande samt antal examina,
- samfinansieringsgrad,
- antal och kostnad per refereegranskade vetenskapliga publikationer,
- intäkter inom uppdragsforskning.

ÅRSREDOVISNINGENS INDELNING

Årsredovisningen är indelad i sex kapitel:

Inledning

Kapitlet sammanfattar viktiga händelser under året som gått. Rektor respektive studentkår presenterar övergripande tankar om året, och vart universitetet är på väg. I kapitlet presenteras också universitetets organisation samt utgångspunkter för hur uppgifterna i årsredovisningen har samlats in, definierats och presenterats.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Kapitlet inkluderar inkluderar volym- och kostnadsuppgifter samt olika typer av process- och resultatbeskrivningar. Specifika utbildningsuppdrag som lärosätet givits via regleringsbrev redovisas.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Kapitlet sammanfattar universitetets forskning, forskningssamverkan, volymutveckling av vetenskapliga publikationer samt forskarutbildning.

Personal, jämställdhet och hållbar utveckling

Personalstatistik samt de insatser som lärosätet genomfört inom områdena kompetensförsörjning, jämställdhet och lika villkor beskrivs. I detta kapitel redovisas också en sammanfattning av universitetets arbete med miljö och hållbar utveckling samt kvalitetsarbete.

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen över intäkter, kostnader och verksamhetsutfall presenteras och kommenteras. Den finansiella redovisningen består av resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning och noter.

Väsentliga uppgifter, underskrifter m.m.

I årsredovisningens avslutande kapitel redogörs för intern styrning och kontroll samt väsentliga uppgifter. Årsredovisningen avslutas med styrelsens underskrifter.

DEFINITIONER AV VISSA BEGREPP

I årsredovisningen förekommer ett antal begrepp och fackuttryck. I de fall de endast förekommer i ett specifikt sammanhang förklaras de i anslutning till

användningen. I några fall används samma begrepp på flera håll i årsredovisningen, varför de istället förklaras här.

Helårsstudenter

Helårsstudenter, HST, är ett volymmått på antalet registrerade studenter. Antalet helårsstudenter beräknas som antalet studenter som är förstagångs- eller fortsättningsregistrerade på ett kurstillfälle multiplicerat med kurstillfällets omfattning uttryckt i högskolepoäng under kalenderåret, dividerat med 60.

Helårsprestationer

Helårsprestationer, HPR, är ett volymmått över studenters godkända betyg. Helårsprestationer beräknas genom att summan avklarade högskolepoäng under kalenderåret divideras med 60.

Takbelopp

Takbeloppet anger det högsta anslagsvärdet för helårsstudenter och helårsprestationer som ett lärosäte kan få ersättning för inom anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

DATAKÄLLOR

Kvantitativa uppgifter som redovisas i denna årsredovisning har sitt ursprung i ett antal olika källor och system. Om inte annat anges är de:

- bibliometri, publikationsdatabasen DiVA,
- ekonomi, ekonomisystemet Raindance,
- personalstatistik, inklusive sjukfrånvaro, personal- och lönesystemet Primula,
- studentstatistik, studiedokumentationssystemet Ladok,

Flera av de kvantitativa uppgifterna tas fram och bearbetas via Karlstads universitets ledningsinformationsverktyg, Kuli. Dokumentationen av riskanalyser som utgör underlag till universitetsledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen dokumenteras i verksamhetsplaneringssystemet Stratsys.

Kvalitativa uppgifter, såsom process- och aktivitetsbeskrivningar, baseras i de flesta fall på dokumentation från universitetet. I några fall baseras de på rapporter eller omdömen från externa aktörer. Källorna till dessa är då angivna i direkt anslutning till att de omnämns.

SAMMANFATTNING

Årsredovisningen innehåller bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling samt väsentlig information om vad universitetet har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

Karlstads universitet redovisar en positiv kapitalförändring på 52 mnkr för 2021. Verksamhetens intäkter uppgick till 1 312 mnkr, medan kostnaderna var 1 260 mnkr. Resultatet för området utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 27 mnkr, och resultatet för området forskning och utbildning på forskarnivå var 25 mnkr. Det ekonomiska utfallet förklaras främst av kraftigt ökade anslag samtidigt som den pågående pandemin hade en dämpande inverkan på kostnadsutvecklingen.

Universitetets myndighetskapskapital uppgick vid årets slut till 226 mnkr. I relation till totala kostnader motsvarar detta 18 procent.

Den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till nästan 10 300 helårsstudenter. Detta var den högsta utbildningsvolymen i universitetets historia. Trots att en stor del av undervisning och examination under året genomförts i distansform, har inte studenternas prestationer påverkats nämnvärt.

Antalet förstahandssökande till universitetets program ökade med 10 procent. Även antalet förstahandssökande till fristående kurs vid universitetet ökade. Enligt statistik från Universitets- och högskolerådet steg antalet förstahandsansökningar med 21 procent inför vårterminen och med 14 procent inför höstterminen.

Universitetets utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå består av cirka 75 program och 750 fristående kurser. Av den samlade utbildningsvolymen återfanns ungefär tre femtedelar av helårsstu-

denterna på yrkesexamensprogram, en femtedel på generella program och en femtedel på fristående kurser.

Utbildningsvolymen inom grundnivå och avancerad nivå redovisas till ett samlat anslagsvärde om 804 mnkr. Universitetets takbelopp för 2021 uppgick till 765 mnkr, vilket innebar en överproduktion om 38 mnkr. Tillsammans med tidigare sparad överproduktion har universitetet 108 mnkr i sparade prestationer.

Forskning vid universitetet bedrivs främst i forskargrupper och centrumbildningar, med utgångspunkt från samhällets behov och med relevans för aktörer i Värmland, Sverige och resten av världen. Forskningen genomförs inom traditionella akademiska ämnen och inom mångvetenskapliga områden. De totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå, uppgick till 450 mnkr. Detta motsvarade en ökning med 10 procent i förhållande till 2020. Anslagsintäkterna ökade med 22 mnkr och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag ökade med 20 mnkr.

Till utbildning på forskarnivå antogs färre personer och vid slutet av 2021 fanns 265 registrerade forskarstuderande. Av de forskarstuderande var 144 kvinnor och 121 män. Under 2021 utfärdade universitetet 25 examensbevis på forskarnivå, varav 22 avsåg en doktorsexamen och 3 avsåg en licentiatexamen.

Universitetet hade under 2021 i genomsnitt 1 334 personer anställda, motsvarande 1 123 årsarbetskrafter. Av årsarbetskrafterna var två tredjedelar undervisande och forskande personal, medan en tredjedel var teknisk och administrativ personal. Könsfördelningen bland universitetets personal var jämn på en övergripande nivå, men nedbrutet på olika personalkategorier var skillnaderna i vissa fall stora. Meriteringsnivån bland universitetets lärare ökade något och 2021 var 63 procent av universitetets lärare disputerade. Av alla månadsavlönade var 89 procent tillsvidareanställda.

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

UTBILDNINGSBUD OCH EFTERFRÅGAN

Karlstads universitet har ett omfattande utbildningsuppdrag och ett brett utbildningsutbud. Den nationella efterfrågan på högre utbildning i Sverige var rekordhög 2021.

UTBILDNINGSBUD

Utbildningsutbudet på grundnivå och avancerad nivå består till övervägande del av programutbildningar. Detta bedöms vara långsiktigt hållbart, samtidigt som universitetet arbetar för att även utbudet av fristående kurser ska utvecklas.

Universitetets utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå innefattar cirka 75 program och 750 fristående kurser. De senaste åren har universitetet i stor utsträckning prioriterat programutbildningar av professionskaraktär. Denna utveckling grundas dels på olika uppdrag från regeringen, dels på studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Av universitetets samlade utbildningsvolym återfinns 57 procent av helårsstudenterna på yrkesexamensprogram, 20 procent på generella program och 22 procent på fristående kurser.

Sett till storlek omfattar lärar- och förskolläraryrket en fjärdedel av universitetets utbildningsvolym

på grundnivå och avancerad nivå. Yrkesexamensprogram inom områdena teknik, ekonomi och juridik samt vård och omsorg utgör också betydande delar av universitetets utbildningsvolym.

Universitetets utbud av generella utbildningsprogram har stadigt vuxit de senaste åren. Denna utveckling har varit särskilt framträdande inom det samhällsvetenskapliga området, och då i första hand i form av olika påbyggnadsutbildningar på avancerad nivå.

Universitetet ser det som betydelsefullt att kunna erbjuda ett brett utbud av fristående kurser. Sett över tid har dock utbildningsvolymerna inom fristående kurs relativt sett minskat. Vid millennieskiftet utgjorde fristående kurser 36 procent av volymen helårsstudenter. År 2017 hade andelen sjunkit till under 19 procent. Sedan dess har universitetet arbetat för att öka studentvolymerna inom fristående kurs, och 2021 hade andelen stigit till 22 procent.

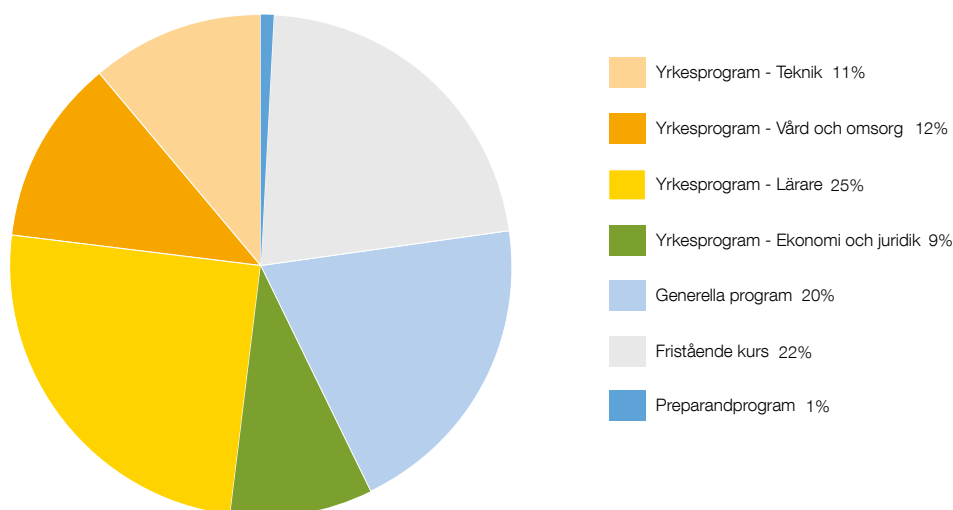

Diagram 1: Utbildningsvolymmer 2021. (Källa: Ladok)

BEDÖMNINGAR OCH AVVÄGNINGAR AVSEENDE UTBILDNINGSBUDGET

Utbildningsutbudet på grundnivå och avancerad nivå har sin utgångspunkt i universitetets vision och strategi 2030. Där anges att program- och kursutbudet ska vara relevant och av hög kvalitet.

Karlstads universitet arbetar för att säkerställa att lärosätets utbildningsverksamhet ligger i linje med samhällets behov. I detta arbete tas hänsyn till såväl arbetsmarknadens behov som mer allmänna utbildningsbehov. Detta med utgångspunkt i dels egna bedömningar och dels prognoser från externa aktörer.

Universitetet bedömer att programutbildningar av professionskaraktär även fortsättningsvis kommer att vara av intresse för studenter och efterfrågade av arbetsmarknaden. Samtidigt eftersträvar universitetet att volymerna av fristående kurser bibehålls. Detta för att möta studenters och samhällets behov av livslångt lärande, bildning, kompetensutveckling och omställning.

Universitetet har sedan många år satsat på distansutbildning. Andelen av utbildningsvolymen som kategoriseras som distansutbildning har stadigt ökat över tid. År 2000 utgjorde 6 procent av universitetets anslagsfinansierade utbildningsvolym distansutbildning och 2021 var andelen över 31 procent.

Undervisningsformen distans är vanligt förekommande bland fristående kurser. Av 2021 års volym anslagsfinansierade fristående kurser var 58 procent klassificerade som distansundervisning. De senaste åren har volymen distansundervisning även ökat

bland programutbildningar, och 2021 var nära en fjärdedel av den anslagsfinansierade volymen programutbildning klassificerad som distans.

Vid universitetet finns en arbetsgrupp som bereder frågor som rör utbildningsutbudet. En framtida utmaning som behandlats särskilt under 2021 är hur universitetet på ett ansvarsfullt sätt ska dra ner på utbildningsverksamheten och anpassa studentvolymen till tilldelade ramanslag.

EFTERFRÅGAN PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Den nationella efterfrågan på högre utbildning var rekordhög 2021. Inför höstterminen hade drygt 419 000 personer anmält sig till en högskoleutbildning via Universitets- och högskolerådet. Detta var en ökning med tre procent jämfört med det tidigare anmälningsrekordet från höstterminen 2020.

Även vid Karlstads universitet var intresset för högre utbildning fortsatt stort. I de två nationella antagningsomgångarna för 2021 inkom cirka 7 750 förstahandsansökningar till universitetets programutbildningar, vilket motsvarade en ökning med 10 procent jämfört med 2020.

Till programutbildningar som vänder sig till nybörjare i högskolan ökade antalet förstahandssökningar med cirka 6 procent. I likhet med tidigare år var intresset högst för universitetets yrkesexamensprogram. Inför höstterminen 2021 fanns tio programutbildningar vid universitetet med fler än 200 förstahandssökande, varav nio var yrkesexamensprogram.

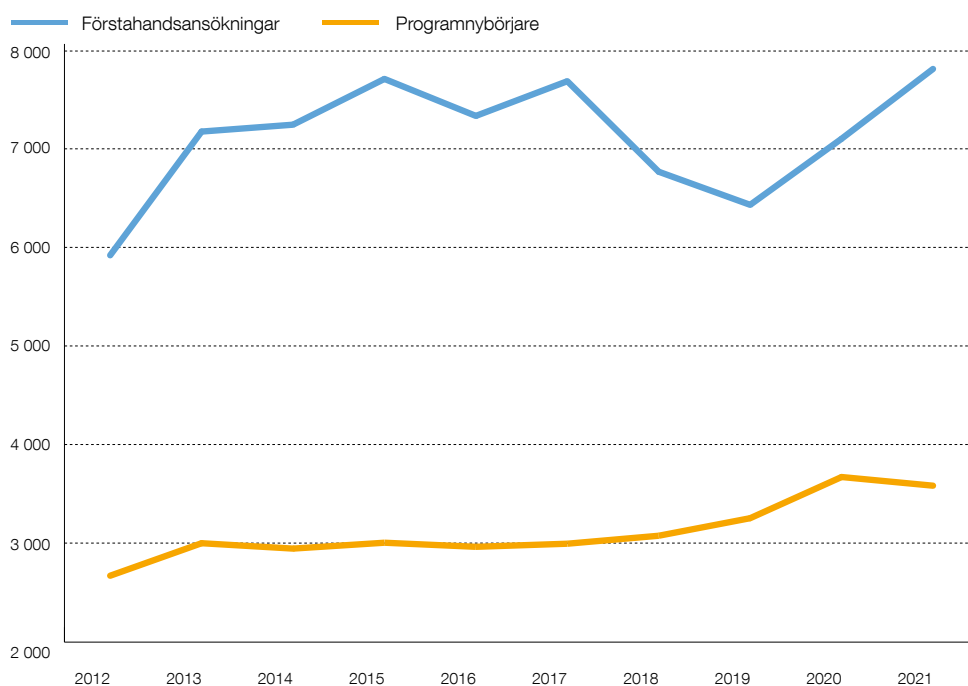

Diagram 2: Antal förstahandsansökningar resp. programnybörjare vid anslagsfinansierade programutbildningar. (Källor: UHR, Ladok)

Efterfrågan på universitetets programutbildningar av påbyggnadskaraktär, vilka i normalfallet förutsätter en examen på grundnivå, var rekordstort 2021. Sammantaget ökade antalet förstahandsansökningar med 24 procent jämfört med 2020.

Universitetets behörighetsgivande och högskoleintroducerande preparandutbildningar innefattar naturvetenskaplig bastermin respektive teknisk-naturvetenskapligt basår. Under 2021 minskade intresset för femte året i rad.

Antalet registrerade programnybörjare är en indikator på lärosätets faktiska attraktionskraft. Trots att antalet förstahandssökande ökade, var antalet som de facto påbörjade en anslagsfinansierad programutbildning 2 procent färre 2021 än 2020. På preparand- respektive nybörjarprogram registrerades 4 procent färre programnybörjare, medan de var 5 procent fler på påbyggnadsprogram. Minskningen beror i vissa fall på en begränsad antagning, vilket är ett led i universitetets strävan att anpassa studentvolymen till tilldelade ramanslag.

EFTERFRÅGAN PÅ FRISTÅENDE KURSER

Studenternas faktiska efterfrågan på fristående kurser är svår att följa. Detta då det av tillgänglig statistik inte framgår hur många kurser en student egentligen har för avsikt att läsa. Jämförelser försvåras dessutom av Sveriges lärosäten har olika administrativa rutiner för hur befintliga programstudenter söker kurser inom utbildningsprogram.

Intresset för universitetets fristående kurser ökade 2021. Enligt statistik från Universitets- och högskolerådet steg antalet förstahandsansökningar med 21

procent inför vårterminen 2021 och med 14 procent inför höstterminen 2021 jämfört med motsvarande antagningsomgångar för 2020.

SÖKTRYCK TILL PROGRAM

Ett mått på lärosätens och utbildningars popularitet är söktrycket, mätt som antalet behöriga förstahandssökande per antagen student. I Universitetskanslersämbetets statistikdatabas redovisas söktryck för varje ansökningsomgång uppdelat på yrkesexamensprogram och generella program.

På nationell nivå hade yrkesexamensprogram höstterminen 2021 ett genomsnittligt söktryck på 2,2. För Karlstads universitet var motsvarande söktryck 1,6. Detta var en ökning jämfört med höstterminen 2020, men innebar ändå att universitetet är ett av de lärosäten i Sverige som har ett relativt svagt söktryck.

För generella utbildningsprogram låg det genomsnittliga söktrycket i Sverige på 1,8 höstterminen 2021. Vid Karlstads universitet var motsvarande söktryck 1,5, vilket innebar en oförändrad nivå jämfört med höstterminen 2020.

Söktrycket tenderar att variera mycket mellan olika utbildningar. De av universitetets yrkesexamensutbildningar som höstterminen 2021 hade högst söktryck var programmen mot psykolog och socionom med 5,4 respektive 4,1 behöriga förstahandssökande per antagen. Bland universitetets programutbildningar med söktryck under 1 fanns program mot civilingenjörs- respektive högskoleingenjörsexamen.

UTBILDNINGSVOLYMER OCH STUDIERESULTAT

Den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till nästan 10 300 helårsstudenter. Detta var den högsta utbildningsvolymen i universitetets historia. Även antalet examina var stort 2021, då universitetet utfärdade fler än 2 000 examensbevis.

UTBILDNINGSVOLYMER - HELÅRSSTUDENTER

För 2021 kan universitetet redovisa en samlad utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå om 10 299 (9 738) helårsstudenter. Detta är en ökning med 6 procent jämfört med 2020, och den högsta volymen hittills vid universitetet.

Volymen anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 9 942 (9 423) helårsstudenter. Den stora volymen kan förklaras av ökad antagning de senaste åren, delvis för att verkställa de olika utbyggnadsuppdrag som givits av regeringen. De särskilda extrasatsningar som

regeringen beslutade om under 2020, och som då finansierades i form av bidrag, har fullföljts under 2021 i form av kraftig utökning av universitetets takbelopp.

Under 2021 innefattade den bidragsfinansierade utbildningen två insatser knutna till lärarutbildningsområdet: verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram respektive flexibla vägar in i läraryrket. Sammantaget uppgick volymen bidragsfinansierad utbildning till 123 (121) helårsstudenter.

Volymen studieavgiftsfinansierad utbildning fortsatte att minska även under 2021, och totalt kan universitetet redovisa en volym om 12 (19) helårs-

Tabell 1: Utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå, antal helårsstudenter. (Källa: Ladok)

	2017	2018	2019	2020	2021
Anslags- och bidragsfinansierade uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	8 278	8 435	8 680	9 154	9 942
Extrasatsning sommarkurser				44	
Extrasatsning behörighetsgivande utbildning				53	
Extrasatsning bristyrkesutbildningar				117	
Extrasatsning livslångt lärande				55	
Delsumma	8 278	8 435	8 680	9 423	9 942
Bidragsfinansierade uppdrag					
Vidareutbildning av lärare, VAL	93	100	119	117	110
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram	27	25	13	1	
KK-stiftelsen				1	0
Flexibla vägar in i läraryrket				2	13
Delsumma	120	125	132	121	123
Betalstudenter	21	25	30	19	12
Övriga utbildningsuppdrag					
Läraryftet	34	29	25	13	32
Rektorsutbildning	93	88	93	89	95
Uppdragsutbildning	52	82	99	73	95
Delsumma	179	199	217	175	221
TOTALT ANTAL HELÅRSSTUDENTER	8 598	8 784	9 059	9 738	10 299
Förändring jämfört med föregående år	-0,5%	2,2%	3,1%	7,5%	5,8%

studenter. Nedgången kan till del förklaras av den pågående pandemin, som försvårade den internationella rörligheten även för studenter.

Till uppdragsutbildning räknas kurser som arbetsgivare och organisationer beställer för kompetensutveckling av medarbetare eller medlemmar. Under 2021 uppgick volymen poänggivande uppdragsutbildning till 221 (175) helårsstudenter. Precis som tidigare år avsåg drygt hälften av volymen skolområdet genom rektorsutbildning och lärarlyft, medan övriga delar avsåg olika fristående kurser.

Under kalenderåret 2021 har totalt 24 305 (22 624) individer bidragit till volymen helårsstudenter, vilket motsvarande en ökning med 7 procent jämfört med 2020. Bland universitetets registrerade studenter fanns 15 645 (14 467) kvinnor och 8 660 (8 157) män. Detta innebar att 64 procent av studenterna var kvinnor och att könsfördelningen var densamma som de senaste två åren. Universitetets äldsta student var en man född 1936, medan de yngsta studenterna var 17 år gamla vid höstterminens start.

STUDIERESULTAT - HELÅRSPRESTATIONER OCH PRESTATIONSGRAD

Studieresultaten på grundnivå och avancerad nivå motsvarade sammantaget en volym om 8 454 (8 095) helårsprestationer, varav 8 184 (8 095) kan hänföras till anslagsfinansierad utbildning.

Den genomsnittliga prestationsgraden, mätt som kvoten mellan helårsprestationer och helårsstudenter, uppgick till 82,1 (83,1) procent. Prestationsgrad är ett måttvärde som tenderar att variera över tid, dels på grund av skiftande prestationsförmåga mellan olika studentkullar, dels på grund av fördelningen mellan studieämnen, kurstakter och undervisningsformer.

Prestationsgraden skiljer sig mellan kvinnor och män. På övergripande nivå hade kvinnor en genomsnittlig prestationsgrad om 84,7 (85,2) procent, medan män hade en genomsnittlig prestationsgrad om 77,7 (79,7) procent.

Om man delar in universitetets utbildningar efter undervisningsform, uppvisade campusutbildningar en prestationsgrad på 87,0 (88,9) procent, medan prestationsgraden för distansutbildningar var 72,1 (71,0) procent. En förklarande faktor kan vara att distansstudenter i högre utsträckning tycks yrkesarbeta vid sidan av sina studier, vilket torde göra det svårare för dem att fullgöra kursfordringarna inom ordinarie tidsramar.

Om man delar in utbildningar i program respektive fristående kurs, hade studenter som läser ett program en genomsnittlig prestationsgrad om 88,0 (90,4) procent, medan motsvarande värde för studenter som läser fristående kurser var 61,3 (57,9) procent. En förklaring till detta kan vara att studenter som läser fristående kurser kan ha ett mer intresse-

orienterat syfte med sina studier, medan programstudenter i högre utsträckning torde studera för att erhålla en examen.

STUDIERESULTAT – EXAMINA

Inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå utfärdar Karlstads universitet tre typer av examina: generella examina, yrkesexamina och konstnärliga examina. Den senaste tioårsperioden har antalet examina legat relativt stabilt runt 2 000 per år.

Generella examina omfattar högskoleexamen och kandidatexamen på grundnivå samt magisterexamen och masterexamen på avancerad nivå. Under 2021 utfärdade universitetet totalt 704 (736) generella examina.

En yrkesexamen avser utbildning inom en tydlig profession och för att kunna erhålla en yrkesexamen ska studenten i normala fall ha slutfört motsvarande utbildningsprogram. Avsikten med yrkesexamina är att svara mot områden med väl definierade utbildningsbehov, däribland yrken med legitimationskrav. Under 2021 utfärdades sammanlagt 1 290 (1 244) yrkesexamina vid universitetet.

Universitetet har sedan 2015 examensrätt för konstnärlig examen på grundnivå, och under 2021 utfärdades 12 (9) sådana examensbevis. Samtliga dessa avsåg huvudområdet musik.

Tabell 2: Antal examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. (Källa: Ladok)

EXAMEN	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Generella examina									
Högskoleexamen	11	3	14	11	8	19	10	4	14
Kandidatexamen	365	192	557	370	215	585	343	216	559
Magisterexamen	74	27	101	62	26	88	60	16	76
Masterexamen	21	20	41	20	24	44	28	27	55
Summa generella examina	471	242	713	463	273	736	441	263	704
Yrkesexamina									
Biomedicinsk analytikerexamen	2	1	3						
Civilekonomexamen	59	36	95	51	53	104	45	50	95
Civilingenjörsexamen	23	44	67	26	58	84	24	59	83
Högskoleingenjörsexamen	21	84	105	29	71	100	12	90	102
Juristexamen							1	3	4
Lärarexamina	451	141	592	444	151	595	489	163	652
Psykologexamen				18	7	25	23	7	30
Receptarieexamen	5	0	5	1	1	2	1	0	1
Sjuksköterskeexamen	148	13	161	146	19	165	134	13	147
Socionomexamen	68	12	80	60	13	73	68	12	80
Specialistsjuksköterskeexamen	65	9	74	76	20	96	83	13	96
Summa yrkesexamina	842	340	1 182	851	393	1 244	880	410	1 290
Konstnärliga examina									
Konstnärlig högskoleexamen				1	3	4	2	2	4
Konstnärlig kandidatexamen	0	2	2	3	2	5	3	5	8
Summa konstnärliga examina	0	2	2	4	5	9	5	7	12
SUMMA EXAMINA	1 313	584	1 897	1 318	671	1 989	1 326	680	2 006

VISSA UTBILDNINGAR MOT YRKESEXAMINA

Enligt det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor ska ett antal programutbildningar som leder mot yrkesexamina särredovisas. Det gäller uppgifter för de senaste tre åren avseende antal programnybörjare, helårsstudenter respektive examinerade.

För Karlstads universitet ska redovisningen omfatta de nio utbildningar som leder till civilingen-

jörsexamen, förskolläraryxamen, grundläraryxamen, högskoleingenjörsexamen, sjuksköterskeexamen, specialläraryxamen, specialistsjuksköterskeexamen, ämnesläraryxamen respektive ämnesläraryxamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning.

Tabell 3: Antal programnybörjare, helårsstudenter och examinerade för vissa yrkesexamensprogram. (Källa: Ladok)

	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Civilingenjörsexamen									
Programnybörjare	61	160	221	73	171	244	62	170	232
Helårsstudenter	154,3	421,4	575,8	174,8	443,5	618,3	192,6	465,5	658,1
Examinerade	21	42	63	26	58	84	23	57	80
Förskolläraryxamen									
Programnybörjare	211	14	225	202	16	218	223	13	236
Helårsstudenter	593,5	23,7	617,3	621,0	34,6	655,6	627,8	35,6	663,4
Examinerade	155	5	160	139	3	142	178	4	182
Grundläraryxamen									
Programnybörjare	132	30	162	204	39	243	163	26	189
Helårsstudenter	453,0	79,7	532,7	481,0	90,1	571,1	515,0	92,9	608,0
Examinerade	102	14	116	100	7	107	113	16	129
Högskoleingenjörsexamen									
Programnybörjare	38	137	175	41	169	210	56	163	219
Helårsstudenter	76,0	344,0	420,0	81,4	339,8	421,2	101,8	344,4	446,2
Examinerade	21	83	104	28	71	99	12	89	101
Sjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	169	33	202	166	30	196	177	28	205
Helårsstudenter	467,0	64,9	531,9	434,1	67,9	502,0	447,8	73,7	521,4
Examinerade	148	13	161	146	18	164	134	13	147
Specialläraryxamen									
Programnybörjare	20	4	24	8	0	8	17	1	18
Helårsstudenter	16,5	2,4	18,9	15,8	3,1	18,9	15,1	2,5	17,6
Examinerade	18	0	18	19	2	21	11	2	13
Specialistsjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	83	18	101	94	17	111	87	14	101
Helårsstudenter	81,4	17,5	98,9	87,8	15,8	103,6	93,5	15,1	108,7
Examinerade	65	9	74	70	20	90	79	13	92
Ämnesläraryxamen									
Programnybörjare	140	112	252	165	140	305	150	133	283
Helårsstudenter	305,3	287,3	592,6	333,8	297,7	631,5	362,2	323,2	685,4
Examinerade	23	31	54	37	24	61	37	30	67
Ämnesläraryxamen efter KPU									
Programnybörjare	72	59	131	86	80	166	112	106	218
Helårsstudenter	77,9	54,8	132,7	88,5	80,4	168,9	106,8	107,0	213,8
Examinerade	45	27	72	40	36	76	49	41	90

Examinerade bestäms utifrån avsedd examen i kombination med motsvarande utbildningsprogram. Antalet examinerade i denna tabell skiljer sig i något fall mot tabell 2.

REDOVISNING AV UTBILDNINGSUPPDRAG

Universitetet har via regleringsbrev tilldelats ett antal specifika uppdrag inom området utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Huvuddelen av dessa uppdrag, liksom ett antal andra satsningar, redovisas under detta avsnitt.

MÅL HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSEXAMINA

Regeringen har presenterat särskilda mål för antal utfärdade examina under perioden 2021-2024. Målen gäller ett antal yrkesutbildningar inom de två områdena lärar- och förskolläraryrkesutbildningar respektive hälso- och sjukvårdsutbildningar.

För sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeutbildningar är målet för Karlstads universitet att utfärda 1 050 examina för perioden 2021-2024. År 2021 var antalet 243, vilket innebär att 23 procent av målet var uppnått efter ett år. Universitetet bedömer att målet för perioden kommer att kunna nås.

Universitetet arbetar för att möjliggöra utbildning av fler sjuksköterskor. Antalet förstahandssökande till sjuksköterskeprogrammet är högt och genomströmningen god. En begränsande faktor för utökad antagning har varit tillgången till platser för verksamhetsförlagd utbildning. Universitetets bedömning är att antalet programnybörjare skulle kunna ökas vid tillgång till fler platser för verksamhetsförlagd utbildning. Universitetet har fortlöpande dialog med Region Värmland om möjligheterna för detta.

För specialistsjuksköterskeprogrammen överstiger antalet förstahandssökande i de flesta fall dimensioneringen, medan antalet faktiska programnybörjare varit färre. En orsak kan vara att specialistsjuksköterskeprogram i stor utsträckning söks av yrkesverksamma sjuksköterskor, och att det i många fall kan vara svårt att kombinera arbete med universitetsstudier. Universitetets bedömer att förbättrade möjligheter till specialistutbildning inom ramen för befintlig anställning som sjuksköterska skulle underlätta rekryteringen.

KORTA KURSER

Regeringens satsning på utveckling av korta kurser för yrkesverksamma har fortsatt under 2021. För detta har universitetet erhållit en särskild anslagspost om 1,5 mnkr.

Flertalet av kurserna har utvecklats inom ramen för KK-stiftelsens expertkompetensprogram, vars syfte är att stärka Sveriges konkurrenskraft genom att stödja kompetensutveckling och vidareutbildning av yrkesverksamma.

Under kalenderåret 2021 har universitetet genomfört 25 kurser som riktar sig till personer med tidigare arbetslivserfarenhet. Kurserna, som tillhör huvudområdena datavetenskap och företagsekonomi, omfattar mellan 1,5 till 7,5 högskolepoäng. Totalt har verksamheten inkluderat cirka 550 registrerade studenter och en total utbildningsvolym om 24,3 helårsstudenter.

DISTANSUTBILDNING

Karlstads universitet är ett av sex lärosäten som 2021 erhållit ett särskilt bidrag om 5 mnkr med syfte att öka tillgången till högskoleutbildning och stärka kompetensförsörjningen runt om i landet. Medlen ska användas till att genomföra utvecklingsåtgärder som syftar till att öka kvalitet och genomströmning i studier på distans, framförallt för studenter som läser professionsutbildningar.

Inom ramen för paraplyprojektet Rätt förutsättningar genomförs fem delprojekt som syftar till att öka kvaliteten och genomströmning i studier på distans, förbättra möjligheterna till verksamhetsförlagd utbildning vid studier på distans och för att hitta

Tabell 4: Antal examina inom hälso- och sjukvårdsområdet. (Källa: Ladok)

EXAMEN	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Sjuksköterskeexamen	148	13	161	146	19	165	134	13	147
Specialistsjuksköterskeexamen	65	9	74	76	20	96	83	13	96
Summa vårdexamina	213	22	235	222	39	261	217	26	243

Examina inom området lärar- och förskolläraryrkesutbildning redovisas under avsnittet Utbildningsuppdrag inom lärarutbildning.

goda samverkansformer för VFU för att öka kvaliteten och tillgången till VFU. Kortfattat berör delprojektet fem områden: bättre teknik för distansutbildning, höjd kompetensnivå hos lärare avseende pedagogiska metoder och verktyg för distansutbildning, behovsinventering och förberedelser inför nytt VFU-system, samverkan med lärcentra samt följ en VFU-student som läser på distans.

KVALITETSFÖRSTÄRKNING

Regeringen introducerade 2015 en särskild kvalitetsförstärkning genom att höja ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, teologi, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Universitetet har använt kvalitetsmedel för att öka antalet lärarledda timmar samt till kvalitetsstärkande åtgärder kopplade till undervisning. Kvalitetsmedel har också använts för att förstärka den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärar- och förskolläroprogrammen, exempelvis genom att avsätta resurser för en modell med trepartssamtal.

Effekterna av de kvalitetshöjande insatserna är svåra att fånga i konkreta mätetal, då det på lärosätetsnivå saknas uppföljning av antalet lärarledda timmar inom respektive utbildningsområde. Att avgöra vilka studenter som tagit del av olika åtgärder, och hur deras förutsättningar och resultat hade varit utan extrasatsningarna, är svårt att undersöka.

Universitetet bedömer att åtgärderna har haft effekt för förutsättningarna att arbeta med kvalitetsförstärkning i respektive utbildningsmiljö. Utan de höjda ersättningsbeloppen hade aktiviteterna sannolikt inte varit möjliga att genomföra.

Universitetet har valt att försöka åskådliggöra effekterna av de höjda ersättningsbeloppen genom att följa prestationsgraden, antal helårsprestationer i relation till antal helårsstudenter, över tid. För flertalet utbildningsområden har förändringarna i prestationsgrad över tid varit relativt små. Undantaget är utbildningsområdet juridik, där prestationsgraden har ökat. Detta kan förklaras av att utbildningsområdet är kopplat till en utbildning under uppbyggnad.

STUDENTHÄLSA

Universitetet har 2021 erhållit riktade medel för att stärka studenthälsan, möjliggöra preventiva insatser för att minska studenters psykiska och fysiska ohälsa samt stärka stödet för studieovana studenter.

I arbetet för att stärka studenthälsan och främja studenters psykiska hälsa har universitetet satsat på en utökad kuratorstjänst samt en utökad samordnartjänst för riktat pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning.

Under året har 19 medarbetare utbildats inom Mental Health First Aid. Två medarbetare vid studenthälsan har därtill utbildats till instruktörer inom detta område för att på ett kvalificerat sätt kunna möta studenter med psykisk ohälsa. Arbetet med att utbilda medarbetare, och i viss mån studenter, inom första hjälpen kommer att fortsätta under 2022.

För att möta behoven hos distansstudenter, samt stärka stödet för studieovana studenter, har universitetet utvecklat ett antal digitala kurser. Kurserna behandlar ämnen såsom självkänsla, prokastning, sömnproblem samt att våga tala inför grupp. En särskild utbildning av mentorer till studenter med behov av riktat pedagogiskt stöd har också tagits fram. En

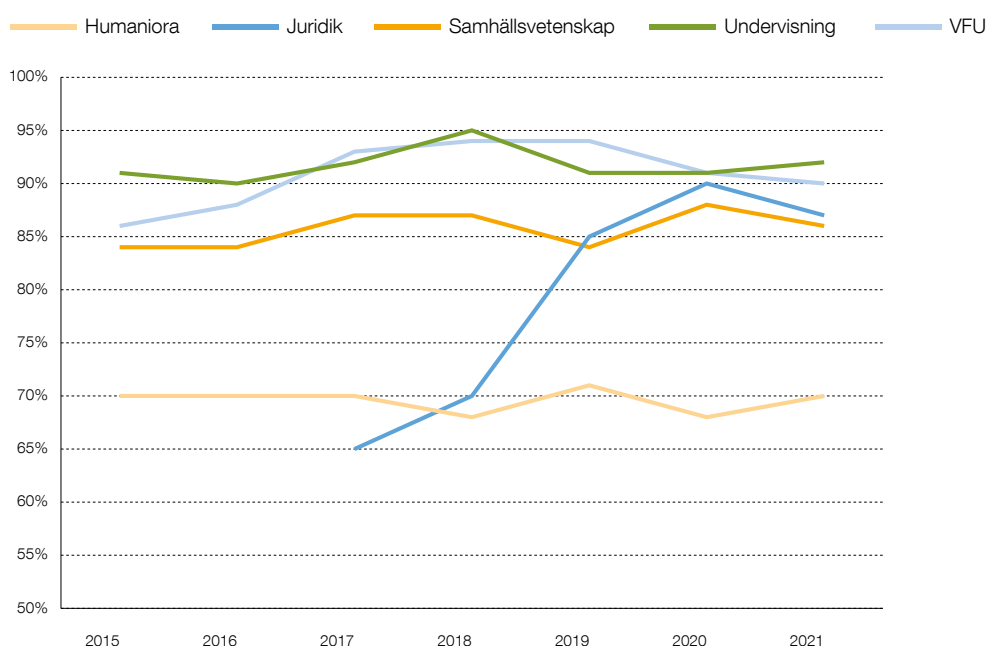

Diagram 3: Prestationsgrad per utbildningsområde som omfattas av höjda ersättningsbelopp. (Källa: Ladok)

utbildningsomgång genomfördes 2021, och en ny omgång planeras för 2022. Studenter med behov av riktat pedagogiskt stöd kan även erbjudas extra handledning i akademiskt skrivande.

Universitetets arbete för att stärka studenthälsovården, stödet till studenter från studieovana miljöer samt det preventiva arbetet kring psykisk hälsa kommer att fortsätta utvecklas under 2022. Här ingår bland annat en satsning på att utveckla olika digitala processer för att stödja studenter i deras studier.

EU:S FACILITET FÖR ÅTERHÄMTNING OCH RESILIENS

Universitetet är delaktigt i Sveriges återhämtningsplan för att ta del av medel från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens, RRF. Syftet är att mildra pandemins effekter och stötta den ekonomiska återhämtningen.

För detta ändamål har universitetets takbelopp delats upp i två anslagposter för att särskilja de satsningar som omfattas av RRF. Universitetet kommer lämna en förvaltningsförklaring som försäkrar att medlen har använts för avsett ändamål.

LIVSLÅNGT LÄRANDE

För att skapa fler möjligheter till omställning och vidareutbildning för personer som är mitt i livet genomför regeringen en särskild utbildningssatsning på livslångt lärande.

Av universitetets anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå har knappt 7,6 mnkr reserverats för denna satsning. För livslångt lärande gäller särskilda villkor för redovisning och avräkning, då ersättningsbeloppen per helårsstudent ska motsvara den nivå som ett lärosäte normalt får avräkna för både helårsstudent och helårsprestation.

Under kalenderåret 2021 har universitetets satsning på livslångt lärande omfattat fyra fristående kurser: Matematik för lärare - geometri, Anatomi och fysiologi, Miljövetenskapens grunder samt Europakunskap.

Totalt samlade kurserna inom livslångt lärande 606 registrerade studenter och en utbildningsvolym om knappt 84 helårsstudenter. Det avräkningsbara värdet uppgick till drygt 7,6 mnkr, vilket innebar att hela det reserverade anslagsbeloppet kunde tas i anspråk.

INGENJÖRS- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSBILDNINGAR

I budgetpropositionen för 2018 presenterade regeringen en utbyggnad av ingenjör- och samhällsbyggnadsutbildningar. Karlstads universitets uppdrag var att i förhållande till 2017 års volym bygga ut högskoleingenjör- och samhällsbyggnadsutbildningar med 27 respektive 12 helårsstudenter. För dessa två satsningar ökades universitetets anslag 2021 med 0,5 mnkr respektive 0,2 mnkr.

Universitetets utbyggnadsuppdrag för ingenjörer innefattar högskoleingenjörsprogrammen i datateknik, elektroteknik, energi- och miljöteknik, innovationsteknik och design samt maskinteknik. År 2017 uppgick volymen till totalt 297,6 helårsstudenter på dessa högskoleingenjörsutbildningar och 2021 var volymen 280,6 helårsstudenter. Universitetets uppdrag att öka utbildningsvolymen inom högskoleingenjörsutbildningar med 27 helårsstudenter har därmed inte uppfyllts, utan volymen har minskat med 17 helårsstudenter.

Universitetet har även i uppdrag att öka studentvolymen inom högskoleingenjörsutbildningar med inriktning mot samhällsbyggnad. De utbildningar vid universitetet som omfattas är de två högskoleingenjörsprogrammen i byggteknik respektive lantmäteriteknik och geografisk IT. År 2017 registrerades sammanlagt 148,2 helårsstudenter på dessa program och 2021 registrerades 165,5 helårsstudenter. Detta betyder att volymen vuxit med 17,3 helårsstudenter, vilket var mer än uppdraget.

KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING

För att stärka förutsättningarna för att ställa om till läraryrket har regeringen meddelat att den kompletterande pedagogiska utbildningen ska byggas ut 2021–2024. För denna satsning utökades universitetets takbelopp 2021 med 4,4 mnkr.

År 2021 registrerade universitetet en volym om 213,8 helårsstudenter inom kompletterande pedagogisk utbildning. Detta var en utökning med 81,3 helårsstudenter jämfört med 2019.

SOMMARKURSER

Våren 2021 presenterade regeringen en extra satsning på sommarkurser. Målgruppen var studenter som vill läsa in en utbildning med snabbare takt, som vill bredda sina studier eller som vill vidareutbilda sig. För att åstadkomma detta tillfördes 2,6 mnkr till universitetets takbelopp för 2021.

År 2021 uppgick universitetets totala volym sommarkurser till 75 helårsstudenter. Jämfört med 2019 är detta en ökning med 5 helårsstudenter.

BEHÖRIGHETSGIVANDE UTBILDNING

Under 2020 inledde regeringen en extra satsning på behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Universitetets del av satsningen finansierades då genom ett särskilt bidrag om 2,4 mnkr, och för att kunna fullfölja utbyggnaden 2021 ökades universitetets takbelopp med 6,9 mnkr.

Universitetets samlade volym utbildning på behörighetsgivande och högskoleintroducerande nivå uppgick 2021 till 126 helårsstudenter. I förhållande till 2019 motsvarade utbyggnaden knappt 4 helårsstudenter.

YRKESLÄRARUTBILDNING

För att förbättra förutsättningarna för att ställa om till läraryrket har regeringen genomfört en permanent satsning på yrkesläraryrket. För denna utbyggnad utökades universitetets takbelopp för 2021 med knappt 1,5 mnkr.

År 2021 var utbildningsvolymen inom yrkesläraryrket 105 helårsstudenter. Jämfört med 2019 var detta en volymökning motsvarande 36 procent.

UTBILDNING PÅ AVANCERAD NIVÅ

Regeringen vill genom en särskild satsning möjliggöra för fler att studera på avancerad nivå. För denna utbyggnad höjdes universitetet takbelopp för 2021 med 6,9 mnkr.

Universitetets volym anslagsfinansierad utbildning på avancerad nivå uppgick 2021 till knappt 1 550 helårsstudenter. Detta var 25 procent mer än 2019.

BRISTYRKESUTBILDNINGAR

Den pågående pandemin har medfört att många önskar att studera vidare, samtidigt som det finns behov av utbildad personal. För att öka antalet studenter inom i första hand bristyrkesutbildningar erhöll universitetet under 2020 ett extra bidrag om 8,8 mnkr. I andra hand skulle bidraget användas för att öka antalet studenter inom utbildningar som möjliggör omställning samt inom utbildningar med högt söktryck. För att bibehålla denna satsning 2021 utökades universitetets takbelopp med 17,7 mnkr.

Universitetet genomförde utbyggnaden av bristyrkesutbildningar genom att höstterminen 2020 öka antagningen vid 21 utbildningsprogram inom det ordinarie utbildningsutbudet: Arbetsintegrerat grundläraresprogram, Biologiprogrammet, Civilingenjör datateknik, Civilingenjör energi- och miljöteknik, Civilingenjör industriell ekonomi, Civilingenjör kemiteknik, Idrotts- och hälsocoachprogrammet, IT-design, Kandidatprogram i datavetenskap, Läkemedels-

nals - kandidatprogram i kemi, Magister-/masterprogram i utbildningsledning och skolutveckling, Magisterprogram i projektledning, Masterprogram i biologi, Masterprogram i specialpedagogik, Masterprogram inom hälsovetenskap, Politices kandidat, Riskhantering i samhället, Samhällsplaneringsprogrammet, Socionomprogrammet, Tandhygienistprogrammet samt Webbutvecklare.

År 2021 registrerades en samlad volym inom dessa utbildningar om 1 735 helårsstudenter. Detta var en ökning med drygt 480 helårsstudenter, motsvarande 38 procent, jämfört med utfallet 2019.

UTBILDNING I HELA LANDET

Under perioden 2021-2025 pågår en särskild satsning benämnd utbildning i hela landet. I budgetpropositionen för 2021 angav regeringen att syftet är att främja en god tillgång till högre utbildning i hela landet och öka möjligheterna till omställning och kompetensutveckling. Universitetets takbelopp 2021 utökades med 7,8 mnkr för att kunna genomföra denna satsning.

Då de tillkommande resurserna inte är riktade mot något utpekade område betraktar universitetet detta som en generell och tidsbegränsad ökning av takbeloppet. Vid redovisning av volymer beräknas satsningen omfatta de helårsstudenter inom universitetets anslagsfinansierade utbildning på förberedande nivå, grundnivå och avancerad nivå som inte redovisas i någon av de andra angivna utbyggnaderna 2021.

Den volym utbildning som kan räknas till detta område uppgick 2021 till över 5 600 helårsstudenter. År 2019 var motsvarande volym knappt 5 370 helårsstudenter, vilket betyder att satsningen inneburit att utbildningsvolymen ökat med mer än 230 helårsstudenter.

Tabell 5: Antal helårsstudenter i satsningar och utbyggnader. (Källa: Ladok)

SATSNING ELLER UTBYGGNAD	2019	2020	2021
Livslångt lärande		54,7	83,8
Högskoleingenjör	284,4	280,1	280,6
Högskoleingenjör - samhällsbyggnad	134,9	141,2	165,5
Kompletterande pedagogisk utbildning	132,5	168,6	213,8
Sommarkurser	70,2	134,1	75,3
Behörighetsgivande utbildning	122,1	123,2	126,0
Yrkesläraryrket	77,2	83,7	105,3
Utbildning på avancerad nivå	1 238,1	1 489,7	1 547,3
Bristyrkesutbildningar	1 253,5	1 485,3	1 735,5
Utbildning i hela landet	5 367,2	5 462,3	5 608,8

UTBILDINGSUPPDRAG INOM LÄRARUTBILDNING

Universitetet utbildar lärare på alla nivåer genom program för förskollärare, grundlärare, ämneslärare, musiklärare, yrkeslärare och speciallärare. Lärarutbildningen innefattar även kompletterande pedagogiska utbildningar samt bidrag- och uppdragsfinansierade utbildningar för lärare och rektorer. Behovet av behöriga lärare är stort och regeringen har initierat ett antal insatser i syfte att både öka antalet sökande och att utveckla och bedriva lärarutbildningar.

DIMENSIONERING AV LÄRARUTBILDNINGAR

Lärarutbildning utgör en fjärdedel av universitetets utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå. Universitetet har som mål att erbjuda ett brett utbud av lärarutbildningar för att svara mot både regionala och nationella behov.

Universitetet erbjuder utbildningar av förskollärare, grundlärare och ämneslärare både på campus, lärocentrabaserad distans och distans. Sedan hösten 2018 finns även arbetsintegrerade läroprogram, där undervisningen bedrivs parallellt med yrkesverksamhet som lärare. Därutöver finns kompetensgivande utbildning via nätbaserad distans för studenter med ämnes- eller yrkeskompetens samt för obehöriga lärare.

Dimensioneringen av lärar- och förskolläroprogrammen utgår från regeringsuppdrag, förväntat studentintresse, skolhuvudmännens rekryteringsbehov samt universitetets förmåga att genomföra utbildningar med hög kvalitet. Bristen på lärare och behöriga sökande är de främsta begränsande faktorerna.

För varje lärarutbildning krävs examenstillstånd som beviljas av Universitetskanslersämbetet, UKÄ. Karlstads universitet har stor bredd av examenstillstånd och huvuddelen har nyligen granskats av UKÄ och befunnits hålla hög kvalitet.

Lärarutbildningens rekryterings- och marknadsföringsarbete utgår från universitetets strategiska plan för studentrekrytering samt lärarutbildningsnämndens utbildnings- och forskningsstrategi.

Under 2021 har presumtiva studenter informerats genom trycksaker och via sociala medier. Under året deltog universitetet i en populär podd som nådde cirka 225 000 lyssnare runt om i landet. En marknadsföringsfilm inspelad vid en grundskola har använts och en ny film för förskolläroprogrammet är under produktion. Lärarutbildningens programblad och foldrar har uppdaterats och tillgänglighetsanpassats. Lärarutbildningen har även deltagit vid rekryteringsmässor. Ett ökat samarbete med kommuner och lärocentra har påbörjats och en extra marknadsföringsinsats mot det arbetsintegrerade förskolläroprogrammet har genomförts.

MÅL LÄRAR- OCH FÖRSKOLLÄRAREXAMINA

Regeringen har presenterat särskilda mål för antal utfärdade examina under perioden 2021-2024. Målen gäller specifika yrkesutbildningar inom de två områdena lärar- och förskolläroutbildningar respektive hälso- och sjukvårdsutbildningar.

För lärar- och förskolläroutbildningar är målet att universitetet ska utfärda 2 355 examina under 2021-2024. Under 2021 utfärdades 623 examina,

Tabell 6: Antal examina inom läroområdet. (Källa: Ladok)

EXAMEN	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Förskolläroexamen	155	5	160	140	3	143	178	4	182
Grundläroexamen	97	14	111	103	8	111	114	16	130
Specialläroexamen	18	0	18	19	2	21	11	2	13
Yrkesläroexamen	34	18	52	32	33	65	43	36	79
Ämnesläroexamen	125	94	219	117	99	216	122	97	219
Summa läroexamina	429	131	560	411	145	556	468	155	623

vilket innebär att 26 procent av målet var uppnått efter ett år. Detta indikerar att målet för hela perioden kommer att nås.

För att upprätthålla antalet lärarexamina arbetar universitetet med att öka studentkvarvaron, så att fler som påbörjar en programutbildning även slutför den framgångsrikt. De åtgärder som genomförs syftar bland annat till att öka integrationen mellan utbildningsdelar och mellan teori och praktik. Särskilt ämneslärarprogrammet, där kvarvaron är låg, har varit föremål för olika insatser. En annan åtgärd har varit att utöka antagningen till kompletterande pedagogisk utbildning, där kvarvaron och examinationsgraden är hög.

ARBETSINTEGRERAD LÄRARUTBILDNING

Universitetet har erhållit särskilda medel för att utveckla och bedriva arbetsintegrerad lärarutbildning. Syftet med satsningen är att möta den brist på behöriga lärare och förskollärare som råder, framförallt i mindre kommuner. Studieförmen skapar möjligheter till utbildning samtidigt som studenterna kan bo kvar i sina kommuner och där arbeta på skola eller förskola.

Arbetsintegrerade lärarutbildningar baseras på att deltagande kommuner anställer studenter som lärare vid en skola eller förskola på 50 procent. Anställningen avser ett år i taget. Två och en halv dag i veckan arbetar studenten som lärare eller förskollärare, medan övriga dagar är vikta för studier som går på 75 procents fart. Verksamhetsförlagd utbildning ingår i tjänsten och handleds av en lokal lärarutbildare vid skolan eller förskolan.

Universitetet har bedrivit arbetsintegrerad utbildning för två kullar inom grundlärarprogrammet med inriktning mot årskurs 4-6 samt startat upp en första omgång inom förskollärarprogrammet. Utbildningsvolymerna motsvarade 16,2 respektive 7,6 helårsstudenter.

För perioden 2022-2026 planerar universitetet att anta 25 nybörjarstudenter varje hösttermin. Den samlade utbildningsvolymen arbetsintegrerad lärarutbildning prognostiseras därmed öka, från 2021 års volym om 24 helårsstudenter till ungefär 80 helårsstudenter 2026.

Intresset för arbetsintegrerade lärarutbildningar har varit relativt stort. Inför starten av det arbetsintegrerade grundlärarprogrammet höstterminen 2020 fanns 79 förstahandssökande. Inför höstterminen 2021, då universitetets utbud bestod av arbetsintegrerat förskollärarprogram, var antalet förstahandssökande 180.

Universitetets arbetsintegrerade lärarprogram involverar samarbete med elva kommuner: Hagfors, Hallsberg, Hammarö, Hällefors, Karlstad, Kristinehamn, Lindesberg, Nora, Sunne, Säffle och Årjäng.

En gång per termin träffas rektorer från de skolor och förskolor som har arbetsintegrerade studenter i

ett nätverksmöte som sammankallas av universitetet. Syftet med dessa möten är att dela erfarenheter, skapa likvärdighet i utbildningen samt identifiera områden som behöver utvecklas. Det är exempelvis angeläget att kommunerna skapar rutiner kring mentorskap och arbetsbörda så att studenterna får tid att växa in i organisationen och rollen. Det är också viktigt att studenternas arbetstid inte överstiger överenskomna 50 procent, då en för stor arbetsbörda kan leda till ökade avhopp.

Under sin studietid ska studenterna ha tillgång till ett lärcentra, men på grund av pandemin har endast den första kullen på grundlärarprogrammet använt detta. Problemet med lärcentra koppla de till arbetsintegrerade program är att studenterna befinner sig i många olika kommuner och för att få fungerande studiegrupper kan vissa studenter behöva resa relativt långt.

UTVECKLING AV VFU I LÄRARUTBILDNINGEN - ÖVNINGSSKOLOR OCH ÖVNINGSFÖRSKOLOR

En övningsskola är en skola där lärarstudenter fullgör huvuddelen av sin verksamhetsförlagda del av lärarutbildningen. De lärare som handleder studenter ska vara yrkesskickliga och behöriga i de ämnen som avses. Handledarna har dessutom genomgått eller ska genomgå en handledarutbildning.

Karlstads universitet och övningsskolorna har en tät samverkan och har skapat forum både för lokala lärarutbildare, rektorer och skolchefer där möten med lärarutbildningen sker i syfte att utveckla kvaliteten i verksamheten med övningsskolor. Samverkan gör också att man kan agera snabbare vid ärenden som rör studenter.

Universitetet har haft övningsskolor inom grundlärarprogrammet och ämneslärarprogrammet samt slutit avtal med ett antal övningsförscoleområden som kommer att ta emot sina första VFU-studenter under vårterminen 2022. Övningsskolan tar emot minst fyra studenter samtidigt inom samma utbildningsinriktning, och ansvarar för femton av totalt tjugo VFU-veckor under en students utbildning.

Utbildningsvolymen inom övningsskoleverksamheten har under året uppgått till 19,6 helårsstudenter. Efterhand som verksamheten byggs ut kommer fler studenter att genomföra VFU vid övningsskolor varvid prognosen för de kommande åren är att volymerna kommer att öka.

Universitetets erfarenheter från verksamheten med övningsskolor är goda. Intresset från samverkande kommuner är stort, både vad gäller övningsskolor och handledarutbildningen där universitetet dubblat antalet platser. Koncentrationen på övningsskola har gett en flexibilitet när det kommer till olika typer av handledning och skolorna ser att gruppen av studenter gynnar kollegialt lärande.

YRKESLÄRARUTBILDNING

Yrkeslärarprogrammet riktar sig till personer som vill utbildas till yrkeslärare inom gymnasieskolan. Programmet omfattar 90 högskolepoäng och erbjuds på distans med start varje termin på både hel- och halvfart.

År 2021 uppgick universitetets utbildningsvolym inom yrkeslärarprogrammet till 105,3 (83,7) helårsstudenter och 87,8 (76,1) helårsprestationer.

UTBILDNING PÅ AVANCERAD NIVÅ FÖR YRKESLÄRARE

Linköpings universitet har fått uppdraget att i samarbete med Göteborgs universitet och Karlstads universitet planera och utveckla utbildning på avancerad nivå för yrkeslärare. Under 2021 har lärosätena gemensamt utvecklat ett utbildningsprogram som planeras starta höstterminen 2022.

Masterprogram i pedagogik för yrkeslärare kommer att ges på distans och omfatta fyra års studier på halvfart. Examen, som ges inom huvudområdet pedagogik, utfärdas av Linköpings universitet efter slutförd utbildning. Utbildningen vänder sig till utbildade yrkeslärare som vill fördjupa sina kunskaper inom yrkesutbildning, men också förbereda studenterna för eventuell forskarutbildning och forskning.

KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING

Kompletterande pedagogisk utbildning, KPU, vänder sig till personer som vill bli ämneslärare och som redan har relevanta ämneskunskaper i ett eller flera av skolans undervisningsämnen. Utbildningen, som omfattar 90 högskolepoäng inom områdena pedagogik och didaktik, ges på distans och kan läsas på både helfart och halvfart.

År 2021 registrerade universitetet en utbildningsvolym om 213,8 (168,6) helårsstudenter och 161,8 (136,8) helårsprestationer inom kompletterande pedagogisk utbildning.

KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING FÖR FORSKARUTBILDADE

Karlstads universitet är ett av de lärosäten som fått regeringens uppdrag att under perioden 2016-2021 anordna en särskild kompletterande utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en tidigare examen på forskarnivå.

Då den förordning som reglerat den första omgången av utbildningen slutade att gälla vid halvårsskiftet 2021 antogs inga studenter 2021. Våren 2021 beslutade regeringen att förlänga satsningen, varvid deltagande lärosäten kommer att starta utbildningen vårterminen 2022. En önskan om att få föra över medel som inte upparbetats under 2021 har framförts av Umeå universitet, som har samordningsuppdrag för utbildningen.

Under 2021 har utbildningsvolymen vid universitetet uppgått till 1,5 (29,2) helårsstudenter och 10,1 (19,5) helårsprestationer.

VIDAREUTBILDNING AV OBEHÖRIGA LÄRARE, VAL

Utöver programbundna utbildningar genomförs även vidareutbildning av obehöriga lärare genom VAL-projektet. VAL är en kompletterande lärarutbildning för de som arbetar som lärare eller förskollärare, men saknar examen. Studenter läser kurser parallellt med att de arbetar i skolorna.

Utbildningen är bidragsfinansierad och regleras i en särskild förordning.

År 2021 kan universitetet redovisa en utbildningsvolym om 110,0 (117,1) helårsstudenter och 75,5 (86,7) helårsprestationer inom VAL.

FLEXIBLA VÄGAR IN I LÄRARYRKET

Karlstads universitet deltar, tillsammans med sex andra lärosäten, i ett regeringsuppdrag att skapa flexibla vägar in i läraryrket. Syftet med satsningen är att skapa kurser som ska göra det möjligt att prova på lärarstudier utan att vara antagen till ett program. Tanken är att studenter som läst dessa kurser ska kunna söka ett ordinarie lärarprogram och då få tillgodoräkna de redan lästa kurserna. Projektet syftar också till att skapa andra vägar till en lärarutbildning, exempelvis genom validering av reell kompetens. Studievägledning och informationsspridning om de olika vägar som finns har varit centrala områden. Nationellt samordnande lärosäte är Umeå universitet.

Volymen ämneskompletterande kurser uppgick till 4,1 helårsstudenter och avsåg kurser inom ämnesområdena geografi med didaktisk inriktning samt religion och religionsdidaktik. Kurserna bedrevs på halvfart samt på distans. Totalt har 6 studenter, 3 kvinnor och 3 män, genomfört ämneskompletterande kurser med godkänt resultat.

Ingen av de studenter som läst ämneskompletterande kurser har påbörjat KPU under 2021.

Volymen poänggivande kompetensutveckling uppgick till 9,0 helårsstudenter och kurserna avsåg ämnesområden inom skola som system och idé samt nyfiken på förskola och skola. Kurserna bedrevs på halvfart samt på distans samt via närträffar. Antalet studenter som har genomfört poänggivande kompetensutvecklingskurser med godkänt resultat var 27, 21 kvinnor och 6 män.

Av projektets kostnader har cirka 1 100 tkr använts för undervisning. Kostnaderna för planering, validering och antagning uppgick till cirka 490 tkr, medan VFU-kostnaderna uppgick till cirka 10 tkr.

Validering, studievägledning och informations-spridning lyfts som viktiga verktyg för att få fler att påbörja en lärarutbildning.

Universitetet har en studievägledare i projektet för att särskilt stötta riktade insatser mot potentiella lärarstudenter samt delta i informationsaktiviteter. I många fall är studievägledaren länken mellan projektets mål och aktiviteter och hur det landar i en students faktiska utbildning.

Universitetets bedömning är att det främst är studenter som avser söka VAL, och redan är antagna till programmet, som får en reell nytta med fristående kurser. Att ge fristående kurser till legitimationsyrken kan ge felaktiga signaler om att studenter kan kombinera kurser till en lärarexamen, vilket inte är möjligt. Risk finns också att den avklarade kursen inte kan tillgodoräknas vid annat lärosäte. Även om lärosätena strävar efter samsyn när det gäller tillgodoräknande är det alltid examinator som avgör.

En mer detaljerad redovisning över erfarenheter samt förbättringsområden framgår i universitetets redovisning till samordnande Umeå universitet som sammanställer projektets erfarenheter i en rapport till regeringen.

VALIDERING INOM KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING

Regeringen beslutade i juni 2020 om en satsning på validering av sökande till kompletterande pedagogisk utbildning. Detta då många av de sökande inte

bedöms uppfylla kraven på tillräckliga ämneskunskaper genom tidigare studier. Syftet var att pröva om de sökande till utbildningen uppfyller kraven genom så kallad reell kompetens.

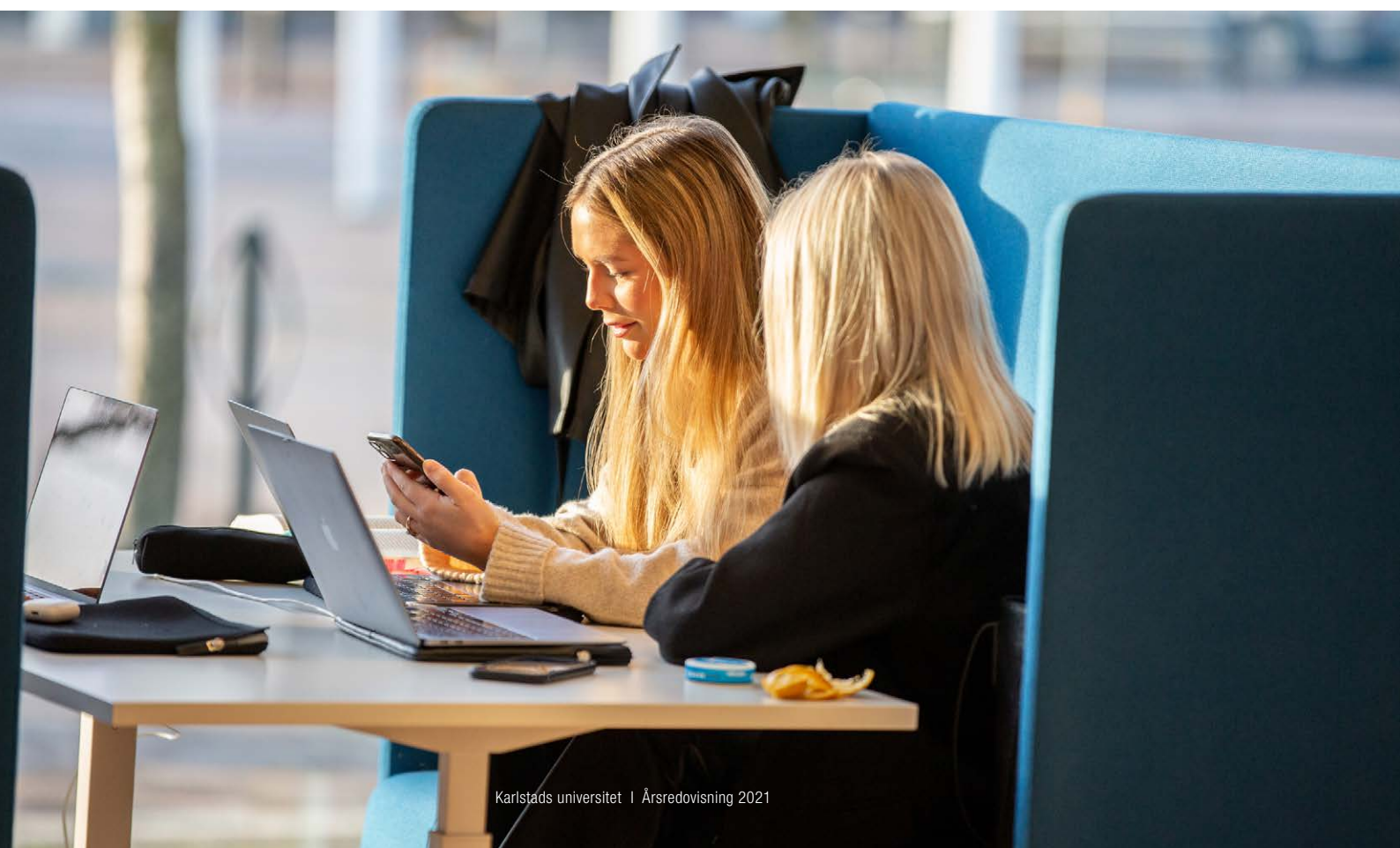
För att möjliggöra antagning genom validering krävs att de sökande får information och stöd i processen att ta fram underlag, främst genom vägledning men också genom kartläggningsstöd. Vid universitetet finns ett valideringsteam som ansvarar för att stötta de som ansöker om validering. Vid behov har företrädare för specifika ämnen tillfrågats. Arbetet med att utföra intervjuer och tester har 2021 varit mindre omfattande än under normala omständigheter.

I de två antagningsomgångarna avseende 2021 fanns totalt 33 personer som ansökt om att få sin reella kompetens prövad för kompletterande pedagogisk utbildning. Av dessa bedömdes nio personer vara behöriga, varav tre antogs.

SÄRSKILD KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING

Universitetets samarbete med stiftelsen Teach for Sweden om en särskild kompletterande pedagogisk utbildning har avslutats.

Under 2021 har utbildningsvolymen vid universitetet uppgått till 0,0 (1,4) helårsstudenter och 1,7 (13,4) helårsprestationer.

INTERNATIONELLA STUDENTUTBYTEN

Vid universitetet genomfördes majoriteten av internationella studentutbyten inom ramen för utbytesprogram och utbytesavtal. Den studieavgiftsfinansierade verksamheten var liten, och pandemin har haft till följd att antal betalande studenter minskade under 2021.

STUDENTUTBYTE VIA PROGRAM OCH AVTAL

Trots en pågående pandemi har universitetet fortsatt att arbeta för att möjliggöra utbytesstudier för såväl inresande som utresande studenter. Universitetet har även upprätthållit sitt deltagande i internationella nätverk och program, vilket då genomförts genom olika digitala kanaler.

De studentutbyten som genomfördes under 2021 avsåg i huvudsak programmen Erasmus+ och Nordlys. Övriga utbytesprogram var särskilt drabbade av pandemin, då de till stor del vänder sig mot länder utanför EU och EES. Generellt har det varit svårt att genomföra studentutbyten utanför Europa.

Utöver utbytesprogram har universitetet ett 50-tal bilaterala avtal med lärosäten utanför Europa för

att möjliggöra utbyte av studenter. Universitetet har ett fortlöpande arbete att utveckla samarbeten med lärosäten för att möta framtida efterfrågan från studenter.

Antalet inresande utbytesstudenter uppgick till 248 (243), varav 144 (116) kvinnor och 104 (127) män. Majoriteten av de inresande studenterna kom inom Erasmusprogrammen, varav flest från lärosäten i Tyskland, Frankrike och Spanien.

Under 2021 reste 62 (50) av universitetets studenter till ett utländskt lärosäte via program eller avtal. Av de utresande utbytesstudenterna var 41 (24) kvinnor och 21 (26) män. Frankrike, Storbritannien och Nordirland samt USA var de vanligaste destinationerna.

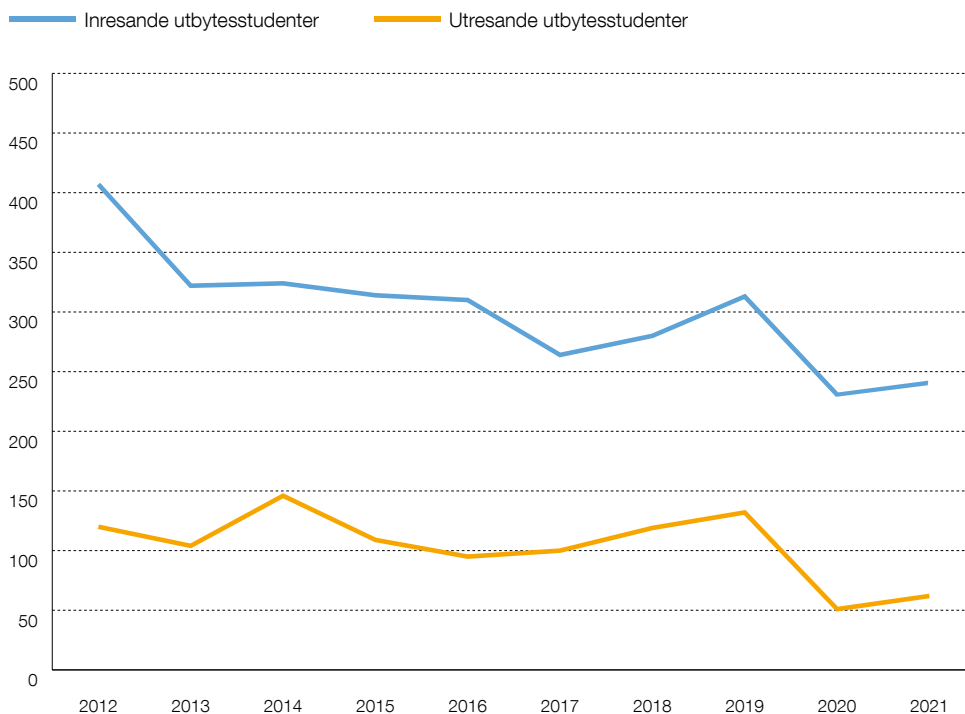

Diagram 4: Antal in- och utresande utbytesstudenter. (Källa: Ladok)

STUDIEAVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Alltsedan anmälnings- och studieavgifterna infördes för så kallade tredjelandsstudenter, studenter med medborgarskap utanför EU, EES eller Schweiz, har universitetet tagit emot få sådana studenter.

Sedan 2015 har universitetet haft en stadig ökning av antalet betalande studenter, men 2020 bröts denna utveckling. Detta kan förklaras dels av ett förändrat utbildningsutbud i den antagningsomgång som riktar sig till internationella studenter, dels innebar pandemin att många utländska studenter inte kunnat resa till Sverige.

Under 2021 har 29 (43) avgiftsfinansierade studenter, 9 (9) kvinnor och 20 (34) män, varit registrerade vid universitetet. Den samlade utbildningsvolymen motsvarade 12 (19) helårsstudenter.

Universitetet har valt att inte göra särskilda satsningar på internationell rekrytering av betalande studenter. Universitetet har inte heller använt sig av separat antagning av studieavgiftsskyldiga studenter.

DEN STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS PÅVERKAN PÅ ÖVRIG VERKSAMHET

De avgiftsskyldiga studenterna var i huvudsak registrerade på engelskspråkiga magister- eller masterprogram. Universitetet för ingen statistik avseende studenters medborgarskap, men en stor andel av tredjelandsstudenterna förefaller komma från länder i Asien.

Studieavgiftsreformen har påverkat universitetet på flera sätt. Reformen har medfört att väsentligt färre tredjelandsstudenter börjat vid universitetet.

Detta kan medföra minskade möjligheter till internationella kontakter och erfarenheter för lärosätets övriga studenter.

Ett minskat antal utländska studenter påverkar till del också det framtida utbildningsutbudets inriktning och dimensionering. Detta berör särskilt engelskspråkiga magister- och masterprogram, där utländska studenter tidigare varit en viktig målgrupp.

TREDJELANDSSTUDENTER INOM UTBYTESAVTAL

Inresande studenter som deltar i utbildning inom ramen för utbytesprogram eller utbytesavtal är enligt regelverket inte avgiftsskyldiga. Universitetet har haft 15 (30) inresande utbytesstudenter från länder som ej tillhör EU/EES. Dessa studenter har kommit via bilaterala avtal och Linnaeus Palme-projekt. Av de utresande studenterna var det 12 (20) som åkte på utbyte till partnerlärosäten utanför EU/EES.

SAMARBETE MED MYNDIGHETER

Enligt förordningen om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor ska beslutet om avgiftsstatus baseras på medborgarskap alternativt uppehållstillstånd.

I de fall då universitetet haft direktkontakter med Migrationsverket rörande dessa frågor, har samarbetet fungerat tillfredsställande.

Ett gott samarbete har även präglat universitetets kontakter med Universitets- och högskolerådet, liksom med övriga myndigheter som berörs av studieavgiftsreformen.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

För 2021 redovisas utbildningsvolymen till ett samlat anslagsvärde om 804 mnkr. Då takbeloppet uppgick till 765 mnkr innebär detta en överproduktion om 38 mnkr. Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 28 mnkr. Det stora överskottet kan förklaras av en kraftig höjning av anslaget samtidigt som pandemirestriktionerna hade en dämpande inverkan på kostnadsutvecklingen.

ANSLAGSAVRÄKNING

Universitetet kunde redovisa helårsstudenter och helårsprestationer inom anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå till ett totalt värde av 804 mnkr. Beloppet inkluderar ersättning om 1 mnkr för helårsprestationer hänförliga till december 2020, men som inte redovisats vid föregående års ordinarie avräkning.

Takbeloppet anger den maximala anslagsersättning för helårsstudenter och helårsprestationer som ett lärosäte kan avräkna under ett budgetår. Universitetets takbelopp uppgick till 765 mnkr. Med en

produktion till ett samlat värde av 804 mnkr innebär detta en överproduktion om 38 mnkr, vilket motsvarar 5 procent av tilldelat takbelopp.

Enligt regelverket får lärosäten från och med 2021 överföra upparbetad överproduktion till ett värde av maximalt 15 procent av takbeloppet till efterföljande budgetår. Detta innebär ett utrymme för sparad överproduktion om 115 mnkr.

Vid årets början hade universitetet tidigare sparad överproduktion motsvarande ett värde om 70 mnkr. Därmed kunde hela överproduktionen överföras till kommande år, vilket resulterade i en utgående överproduktion om 108 mnkr.

Tabell 7: Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

	2017	2018	2019	2020	2021
Årets produktion					
Takbelopp enligt regleringsbrev	634 496	664 465	674 497	695 550	765 272
Värdet av årets helårsstudenter och helårsprestationer	640 334	644 562	675 128	728 050	802 635
Värdet av decemberprestationer från föregående år	1 662	949	2 004	1 547	1 066
Årets över- eller underproduktion	7 500	-18 953	2 635	34 047	38 429
Maximal storlek på sparad överproduktion *	63 450	66 447	67 450	69 555	114 791
Sparad överproduktion					
Sparad överproduktion från föregående år	61 424	63 450	44 497	47 132	69 555
Tillförsel eller nyttjande av överproduktion	2 026	-18 953	2 635	22 423	38 429
Utgående överproduktion	63 450	44 497	47 132	69 555	107 984
Ofinansierad överproduktion	5 474	0	0	11 624	0
Produktion i procent av takbeloppet	101,2%	97,1%	100,4%	104,9%	105,0%

* Fr.o.m 2021 får lärosäten överföra sparade prestationer till efterföljande år motsvarande maximalt 15 procent av takbeloppet.

BEGRÄNSNING INOM KONSTNÄRLIGT UTBILDNINGSMOMRÅDE

Enligt regleringsbrev fick universitetet högst avräkna anslag för 140 helårsstudenter respektive helårsprestationer inom det konstnärliga utbildningsområdet musik. Eventuellt överskjutande volymer fick avräknas mot utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, teknik eller naturvetenskap.

År 2021 uppgick universitetets anslagsfinansierade volym inom utbildningsområdet musik till 273 helårsstudenter och 232 helårsprestationer. Den överskjutande volymen, 133 helårsstudenter och 92 helårsprestationer, avräknades mot utbildningsområdet naturvetenskap.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive uppdragsutbildning, uppgick till 28 mnkr. Intäkterna ökade på grund av utbildningssatsningar samtidigt som restriktionerna i och med pandemin hade en dämpande effekt på kostnaderna.

De totala intäkterna uppgick till 812 mnkr, en ökning med 55 mnkr eller 7 procent. Anslagsintäkterna ökade med 71 mnkr, motsvarande cirka 10 procent. Ökningen bestod nästan uteslutande av utbildningssatsningar som beslutats av regeringen. Flera av dessa satsningar finansierades under 2020 via bidrag, vilket förklarar minskningen av bidragsintäkterna på närmare 17 mnkr. Utöver tillkommande

utbildningsuppdrag räknades anslagsintäkterna 2021 upp med pris- och löneomräkning om cirka 12 mnkr. Avgiftsintäkterna låg i linje med föregående år, men har minskat jämfört med innan pandemin. Exempel på avgiftsintäkter som minskat de senaste två åren var studieavgifter från betalande studenter, konferens- och lokalintäkter, ersättning för kopior och kompendier samt intäkter från konsertverksamhet.

De sammanlagda kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 785 mnkr, en ökning med 36 mnkr eller 5 procent. Personalkostnaderna ökade med 6 procent till 574 mnkr. Detta beror på ökat antal anställda samt lönerevision. Övriga driftkostnader ökade med drygt 2 procent, till totalt 102 mnkr. Att ökningen inte var större berodde till stor del på att resekostnaderna var fortsatt låga jämfört med innan pandemin. Lokalkostnader, avskrivningskostnader och finansiella kostnader var mer eller mindre oförändrade jämfört med 2020.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSUTBILDNING

Uppdragsutbildning uppvisade ett negativt verksamhetsutfall på 95 tkr. Intäkterna uppgick till 50 mnkr, där den största enskilda uppdragsgivaren var Statens skolverk med projekt som Rektorsprogrammet och Samverkan för bästa skola. Kostnaderna totalt låg i linje med föregående år.

Karlstads universitets uppdrags AB ansvarar för förmedling av uppdragsutbildningar. Under året har bolaget förmedlat uppdragsutbildningar åt universi-

Tabell 8: Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Anslag	632 505	661 937	671 581	692 727	764 117
Avgifter	20 868	15 558	16 388	12 208	12 656
Bidrag	29 008	36 170	36 922	51 891	34 827
Finansiella intäkter	619	1 113	742	404	651
SUMMA INTÄKTER	683 000	714 778	725 633	757 230	812 251
Kostnader					
Personal	472 986	479 930	508 461	539 743	573 617
Lokaler	86 862	88 908	89 465	91 620	92 352
Övrig drift	95 136	97 659	101 850	99 976	101 901
Finansiella kostnader	775	1 161	486	235	98
Avskrivningar	20 770	20 508	17 987	16 849	16 735
SUMMA KOSTNADER	676 529	688 166	718 249	748 423	784 703
VERKSAMHETSUTFALL	6 471	26 612	7 384	8 807	27 548

tetet till ett totalt värde av 50 mnkr. Värdet har påverkats av pandemin, vilken inneburit minskad försäljning men också att många uppdrag skjutits upp.

KOSTNAD PER HELÅRSSTUDENT OCH HELÅRSPRESTATION

Den genomsnittliga kostnaden per helårsstudent uppgick till 73 tkr. Fördelar man kostnaderna på antalet helårsprestationer var den genomsnittliga kostnaden 89 tkr. I beräkningen ingår, utöver studenter som finansieras via direkta anslag, även studieavgiftsskyldiga studenter. Den genomsnittliga kostnaden har minskat då antalet helårsstudenter respektive helårsprestationer ökat mer än kostnaderna.

Den faktiska kostnaden per helårsstudent och helårsprestation varierade mellan olika fakulteter och

ämnen. Det gjorde även ersättningsbeloppen, som skiljer sig åt för olika utbildningsområden. Anslagsintäkten för en fullpresterande helårsstudent vid Karlstads universitet var 2021 mellan 55 och 228 tkr.

SAMFINANSIERING AV UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Under 2021 användes 10 mnkr av anslagsmedel för samfinansiering av bidragsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Samfinansieringens andel av total finansiering ökade från 13 till 22 procent. Ökningen beror på att universitetet 2021 tog emot mindre pandemirelaterade stödåtgärder i form av bidrag än 2020. Detta ledde till att andelen samfinansiering ökade i förhållande till de totala bidragsintäkterna.

Tabell 9: Intäkter och kostnader för uppdragsutbildning, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Avgifter	50 831	56 885	54 385	49 833	49 720
SUMMA INTÄKTER	50 831	56 885	54 385	49 833	49 720
Kostnader					
Personal	34 694	40 192	40 304	37 128	38 466
Lokaler	2 694	2 725	3 021	2 468	2 227
Övrig drift	13 153	13 952	10 687	10 185	8 890
Finansiella kostnader	0	0	0	2	0
Avskrivningar	245	245	628	-8	232
SUMMA KOSTNADER	50 786	57 114	54 640	49 775	49 815
VERKSAMHETSUTFALL	45	-229	-255	58	-95

Tabell 10: Kostnad per helårsstudent och helårsprestation, tkr. (Källor: Raindance, Ladok)

	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad per helårsstudent	78	78	79	76	73
Kostnad per helårsprestation	93	93	95	92	89

Tabell 11: Samfinansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Samfinansiering	1 730	6 616	8 151	7 986	10 006
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	6%	15%	18%	13%	22%

FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

FORSKNING

Karlstads universitet ska bedriva forskning på hög akademisk nivå med stor betydelse för samhället. Forskningen ska vara av hög kvalitet och bidra till ny kunskap. Ett strategiskt mål fram till 2023 är att universitetets forskning och utbildning ska vara nära sammankopplade.

FORSKNINGEN VID UNIVERSITETET

Målet om välrenommerad och excellent forskning är centralt i universitetets övergripande vision. Arbetet är därför inriktat på att utveckla kreativa och stödjande miljöer för såväl forskning som för utbildning. Forskning bedrivs främst i forskargrupper eller i centrumbildningar, ofta med utgångspunkt från samhällets behov och med relevans för aktörer i Värmland, Sverige och resten av världen. Forskningen genomförs inom traditionella akademiska ämnen och inom mångvetenskapliga områden. Som stöd för forskningen har universitetet ett sammanhållande kvalitetssystem i syfte att stärka forskningens kvalitet och främja en fortsatt positiv utveckling.

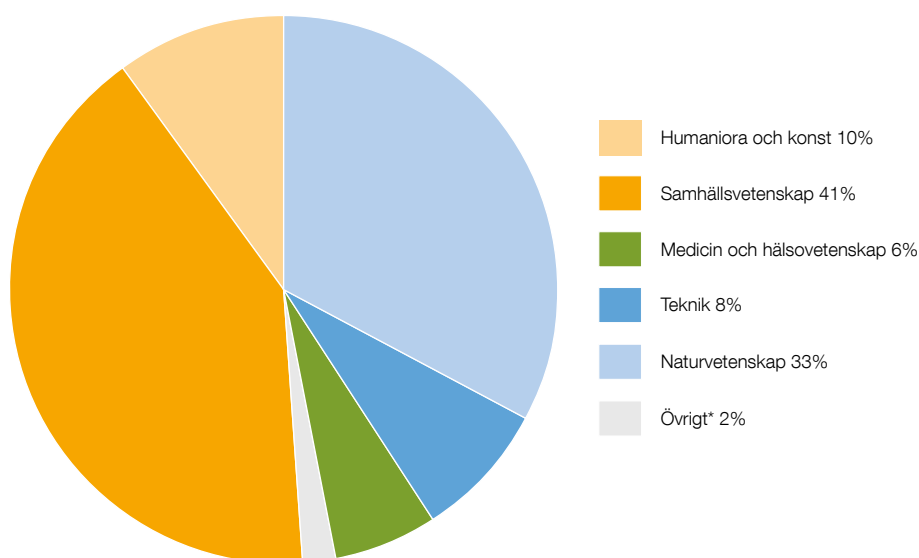
FORSKNINGSÄMNESOMRÅDEN

Forskning kan delas in i forskningsämnesområden.

Det samhällsvetenskapliga området var störst och utgjorde 41 (42) procent. Inom detta område

verkar bland annat Centrum för tjänsteforskning, CTF, som är ett mångvetenskapligt forskningscentrum som bildades 1986. Forskargruppen har ett 70-tal forskare och forskarstuderande. De är bland annat verksamma inom arbetsvetenskap, företagsekonomi, psykologi, religionssociologi och sociologi. Forskningen vid CTF är inriktad på tjänster och värdeskapande genom tjänster.

Det naturvetenskapliga forskningsämnesområdet uppgick till 33 (33) procent av den nedlagda tiden och här verkar bland annat forskargruppen Datavetenskap, som samlar ett 50-tal forskare och forskarstuderande inom datakommunikation, distribuerande system, personlig integritet, nätverkssäkerhet och programvaruteknik. Forskningen vid Datavetenskap har expanderat de senaste åren.

* Avser främst administrativ tid inom forskningen som inte är kopplat till något forskningsämnesområde.

Diagram 5: Fördelning av arbetstid mellan forskningsämnesområden 2021. (Källa: Primula)

ÖPPEN VETENSKAP

Öppen vetenskap syftar till att göra hela forskningsprocessen öppen, transparent och fritt tillgänglig för personer både inom och utanför universitetsvärlden. Tanken är att alla ska kunna delta i och nyttja forskningsarbetet utifrån sina egna förutsättningar och behov.

Universitetet stödjer omställningen till ett öppet vetenskapssamhälle genom olika initiativ. Det handlar bland annat om fri tillgång till vetenskapliga publikationer och god hantering av forskningsdata för att kunna dela data öppet.

Principerna om öppen tillgång till publikationer, så kallad open access, är ett sätt att möjliggöra en bred tillgång till forskning. Det gynnar både forskarsamhället och allmänheten eftersom forskningsresultat kan spridas snabbare och får större genomslagskraft. Universitetet har via sitt bibliotek tecknat ett antal nationella avtal med vetenskapliga förlag för att täcka publiceringskostnaderna och möjliggöra publicering med öppen tillgång för forskare. Karlstads universitetsbibliotek erbjuder också en lokal open access-fond, där forskare kan ansöka om finansiering för publicering i tidskrifter som inte omfattas av nationella avtal. Kostnaderna för publicering med öppen tillgång rapporteras årligen till Kungliga biblioteket. Förutom det ekonomiska stödet finns forskarstöd i bland annat licens- och upphovsrättsfrågor, val av publiceringskanaler och bibliometriska indikatorer rörande open access.

Arbetet med hantering och tillgängliggörande av forskningsdata är en viktig byggsten i att främja öppen vetenskap. För att öppen data ska kunna återanvändas och valideras, tillämpas de så kallade FAIR-principerna, Findable, Accessible, Interoperable, Reusable. Med FAIR-principerna som föredöme investerade universitetet redan 2018 i utvecklingsarbetet med att bygga upp en ändamålsenlig infrastruktur, riktlinjer och stöd för hantering och tillgängliggörande av forskningsdata. Universitetet kan därigenom säkerställa att ett kvalificerat stöd erbjuds i frågor som kräver specialistkompetens avseende tekniska lagringslösningar, säkerhet, juridik, tillgängliggörande av data och arkivering.

I februari 2021 arrangerade Karlstads universitet ett nationellt digitalt möte med temat öppen data. Mötet samlade experter med stort engagemang i frågorna om öppen data och var tillgängligt för forskare såväl som för lärosätenas stödfunktioner för forskningsdata. Vid mötet delade talare med sig av egna erfarenheter och det diskuterades när, var och varför det är meningsfullt att göra forskningsdata tillgängliga.

För att kunna kontrollera åtkomst till forskningsdata, och ge forskare möjlighet att dela data säkert inom samarbetsprojekt, infördes lagringstjänsten Sunet Drive under 2021. Genom att arbeta samlat och strukturerat säkerställs en framtida återanvändning av forskningsmaterialet.

FORSKNINGSSAMVERKAN OCH INNOVATION

Karlstads universitet har en utvecklad struktur och kultur för samverkan som tar sin utgångspunkt i lärosätets vision och strategi 2030. För forskningen, och då särskilt den tillämpade forskningen, är nära kontakt med det omgivande samhället av avgörande vikt för att identifiera forskningsområden där ny mark kan brytas och som kan bidra till att utveckla vår utbildningsverksamhet.

FORSKNINGSSAMVERKAN OCH INNOVATION

Den största satsningen på forskningssamverkan och innovation i det regionala perspektivet är Akademien för smart specialisering. Det är ett strategiskt samarbete som kopplar samman universitetets strategi med den värmländska forsknings- och innovationsstrategin. Samarbetet har definierats i en avsiktsförklaring mellan Karlstads universitet och Region Värmland med en målsättning om gemensamma satsningar, inklusive extern finansiering, motsvarande minst 150 mnkr under perioden 2016-2021. Satsningarna ska leda till regional utveckling inom smarta specialiseringar och till utveckling av universitetets forskning och utbildning. Till och med 2021 var forsknings- och innovationsprojekt etablerade motsvarande cirka 170 mnkr. Projekten knyter an till de industriella sektorer som definierats i den värmländska forsknings- och innovationsstrategin, men även till utveckling inom den offentliga sektorn.

Under 2021 har universitetet deltagit i ett projekt benämnt Higher Education Innovate, från Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD. En utvärdering har genomförts av ett antal lärosäten i Sverige vad gäller den entreprenöriella och innovativa förmågan med ett extra fokus på samverkan med organisationer utanför lärosätet. Det regionala samarbetet inom Akademien för smart specialisering har lyfts fram av OECD som ett av de bästa exemplen på strategisk forsknings- och innovationssamverkan.

Parallellt med slutfasen av den nuvarande programperioden har arbetet med den kommande specialiseringsstrategin pågått i Värmland. Arbetet har involverat flera forskargrupper inom Karlstads universitet. Målsättningen är att denna strategi ska beslutas i början av 2022 av Region Värmland och i samband med det tecknas en ny avsiktsförklaring mellan universitetet och regionen.

Programmet Digital Well Arena är en tioårig Vinnova-finansierad satsning på digitalisering av hälstjänster. Programmet leds av IT-klustret Compare och förutom Karlstads universitet ingår

fler kommuner i Värmland, Region Värmland samt ett antal företag som har fokus på digitala lösningar inom hälsosektorn. Programmet är indelat i tre faser och 2021 har varit det avslutande året för den första fasen. Ett antal olika forsknings- och innovationsprojekt har drivit denna satsning framåt utifrån hur framtidens vårdtjänster ska kunna bli mer behovsorienterade, men även utifrån den digitala teknik som både finns tillgänglig och som på sikt bör finnas tillgänglig inom hälso- och sjukvårdsektorn. Resultaten är goda och intresse finns från fler aktörer att delta och bidra från och med fas två.

Det andra Vinnväxt-programmet i Värmland handlar om skogsbaserad bioekonomi och leds av företagsklustret Paper Province. Under 2021 har universitetet bidragit till fortsatt utveckling inom skogsbaserad bioekonomi. Förutom Karlstads universitet och Paper Province deltar även ett antal företag, forskningsaktörer, offentliga organisationer och en företagsinkubator. Universitetet har även bidragit till etablering av ett antal nya bolag inom området skoglig bioekonomi som har bäring på universitetets forsknings- och utbildningsverksamhet.

Under 2021 har fyra samverkansprojekt etablerats inom ramen för samverkansavtalet om klinisk hälso- och sjukvårdsforskning mellan Region Värmland och Karlstads universitet. Sedan avtalet trädde i kraft har totalt elva projekt erhållit finansiering för samverkan som ska stärka den kliniska forskningen inom angelägna forskningsområden och bidra till forskning med hög kvalitet och relevans för hälso- och sjukvårdssektorn.

KK-stiftelsen är en nationell finansiär som tydligt främjar samverkan mellan akademi och näringsliv. De har under 2021 beviljat medel för tio satsningar vid universitetet. Därutöver har KK-stiftelsen beviljat medel till sex strategiska rekryteringar inom olika forskargrupper med målet att bidra till fortsatt utveckling av forskningen vid universitetet.

Inom EU:s forsknings- och innovationsprogram Horizon 2020 har universitetet under programperioden 2014-2021 beviljats medel till totalt 30 projekt.

Beviljandegraden, antal beviljade i förhållande till antal ansökningar, uppgick till 21 procent, att jämföra med snittet på både nationell och EU-nivå om 12-14 procent. Projekten som beviljats bygger på samverkan mellan olika europeiska aktörskonstellationer inom akademi, näringsliv och offentlig sektor med fokus på forskning och innovation.

Karlstads universitet ingår i ett internationellt samarbete mellan 19 svenska och japanska lärosäten kallat MIRAI. Syftet är att stärka relationerna mellan Sverige och Japan inom forskning, innovation och utbildning. Under 2021 har detta samarbete genererat ett antal seminarier och förstudier som är tänkta att under 2022 leda till gemensamma forskningsprojekt.

Som ett resultat av pandemin har många finansierare, myndigheter och organisationer valt att stödja forsknings- och utredningsprojekt som behandlar pandemins påverkan på samhället. Universitetet har under 2021 deltagit i flera projekt och utredningar som kommer bidra till att myndigheter, företag, akademi och allmänhet kan vara bättre rustade för framtida pandemier och katastrofer.

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN

Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro Universitet driver tillsammans ett innovationskontor kallat Fyrklövern. Innovationskontoret ska ge ett kvalificerat stöd samt initiera och stimulera nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap vid de fyra lärosätena.

Innovationskontorets uppdrag är att stimulera en innovationsdrivande verksamhet inom forskning och utbildning, och att individuellt stödja de forskare och studenter som vill utveckla forskningsbaserade och kunskapsintensiva idéer, produkter, tjänster, processer eller metoder.

Fyrklövern har genom de innovationsfrämjande funktionerna vid respektive lärosäte en tydlig lokal förankring, men drar även nytta av det samarbete som sker över lärosätessgränserna. Under 2021 har innovationskontoret fokuserat på kommunikation av resultat. Två kommunikativa insatser har varit att ta fram material över pågående och genomförda resul-

tat från akademien, från starten av innovationskontoret och framåt, vilket resulterade i en folder. Del två var framtagandet av filmer för att visa på den nytta som innovationskontoret skapar. Dessa återfinns nu bland annat på Karlstads universitets webbplats. De interna processerna för innovationskontoret har också utvecklats genom införandet av ett så kallat caseråd mellan lärosätena inom Fyrklövern. Rådet är ett exempel på ett vidareutvecklat arbetssätt under pandemin.

Den elfte omgången av doktorandkursen Att nyttiggöra forskning och vetenskap, genomfördes på grund av pandemin i digitalt format. Från kursen examinerades 26 doktorander, varav 10 kvinnor och 16 män. Doktoranderna representerade, precis som tidigare, en bredd av ämnesdiscipliner och nationaliteter från samtliga lärosäten.

Färre inspirationstillfällen har genomförts under 2021, men fler personer har nåtts. En enklare analys av detta var en nedgång 2020 relaterat till pandemin och att arbetssättet därefter utvecklats för att möta de förändrade förutsättningarna.

Under 2021 hanterade Fyrklövern 569 (737) idéer. En idé definieras och avgränsas av innovationskontoret främst utifrån två kriterier: att den är kunskapsbaserad, det vill säga har ursprung i den akademiska miljön, och att den är en potentiell innovation.

Av de idéer som varit föremål för rådgivningsprocess har 67 (65) ansökningar beviljats verifieringsmedel 2021, till forskare men även till studenter. Verifiering definieras och avgränsas av innovationskontoret utifrån att idéerna beviljats verifieringsmedel, det vill säga att en verifieringstjänst har köpts. Andelen ansökningar avseende verifieringsmedel ligger något över ett normalår inom Fyrklövern.

Antalet överlämnade idéer till inkubatorer har varit 21 (16) stycken. Siffran för Fyrklövern är den högsta sedan 2012. Överlämning definieras av innovationskontoret som att ett gemensamt överlämningsmöte har genomförts mellan idéägare, innovationskontor och inkubatorsmiljö.

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Forskningen vid universitetet tar sig bland annat uttryck i vetenskapliga publiceringar med syfte att sprida resultaten. Redovisningen av publikationer syftar till att kartlägga publiceringsaktiviteten och dess utveckling över tid.

DATAINSAMLING

Ett sätt att mäta vetenskaplig produktion är att räkna antalet publikationer i vetenskapligt erkända kanaler. Det ger en överblick över hur forskningsresultaten sprids. För Karlstads universitet finns framförallt tre databaser av intresse för att bilda sig en uppfattning om publikationsvolymernas omfattning och fördelning. Dessa är Digitala vetenskapliga arkivet, DiVA, Web of Science och Scopus. Generellt sett har registreringar i databaser en förhållandevis omfattande eftersläpning, vilket innebär att statistiken för det gångna året inte är komplett. Av denna orsak har universitetet valt att inte redovisa publikationer för 2021, utan fokuserar på 2020 där siffrorna är mer tillförlitliga.

PUBLIKATIONER I DiVA

Digitala vetenskapliga arkivet, DiVA, är den lokala publiceringsdatabas där forskare, lärare och studenter registrerar sina forskningspublikationer och uppsatser. DiVA täcker samtliga ämnesområden och publiceringstyper.

I DiVA finns för år 2020 sammanlagt 721 vetenskapliga publikationer skrivna av universitetets forskare. Mellan åren 2019 och 2020 minskade antalet vetenskapliga publikationer med cirka 12 procent. Den största orsaken till nedgången var att antalet

konferensbidrag, nästan halverats jämfört med året innan. En förklaring är att många konferenser ställts in eller flyttats till nya datum under pandemin. Exkluderar man konferensbidrag från statistiken kan universitetets publiceringsvolym anses som ganska stabil, med en minskning på 2 procent jämfört med året innan.

Merparten av publikationerna, 602 av de 721 posterna, är författade på engelska. Av de övriga posterna är 111 författade på svenska, tre på tyska, två på norska, två på holländska och en på danska.

Varje publikation i DiVA är klassificerad enligt Standard för svensk indelning av forskningsämnen.

De flesta publikationer är entydigt klassificerade till ett forskningsämnesområde, men det finns även ett antal tvärvetenskapliga publikationer som tillhör två eller flera forskningsämnesområden. Flest publikationer återfinns inom samhällsvetenskap och för 303 (405) publikationer har området angetts som första val. Dessa följs av 194 (183) publikationer som kategoriserats som naturvetenskapliga, 71 (72) inom humaniora och konst, 94 (79) inom medicin och hälsovetenskap samt 59 (83) inom teknik.

KOSTNAD FÖR VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

För 2020 redovisas en genomsnittlig kostnad per vetenskaplig publikation på 990 tkr, vilket är en

Tabell 12: Karlstads universitets publikationer år per publikationstyp. (Källa: DiVA)

	2016	2017	2018	2019	2020
Artikel i tidskrift	401	423	444	411	422
Artikel, forskningsöversikt	6	3	0	5	9
Artikel, recension	16	8	7	9	12
Konferensbidrag	218	235	225	208	116
Rapport	26	12	22	25	17
Bok	17	15	15	22	22
Kapitel i bok	76	81	105	103	77
Proceedings (redaktörskap)	3	9	4	2	1
Samlingsverk (redaktörskap)	7	9	14	8	12
Doktorsavhandlingar	26	27	34	24	29
Licentiatuppsatser	15	13	18	6	4
SUMMA	813	835	888	823	721

Tabell 13: Kostnad per publikation, tkr. (Källor: Raindance, DiVA).

	2016	2017	2018	2019	2020
Antal refereegranskade publikationer	359	369	398	379	408
Kostnad per publikation	984	1 017	984	1 078	990

minskning med 8 procent jämfört med året innan. Måttet beräknas utifrån refereegranskade vetenskapliga publikationer, det vill säga artiklar i referentbedömda tidskrifter och vetenskapliga översiktsartiklar. Antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer ökade med 8 procent mellan 2019 och 2020. Publiceringstillfället och arbetskostnaden för densamma kan inträffa under olika kalenderår, varför man inte kan dra slutsatser av förändringar under ett enskilt år. Genomsnittet för redovisad femårsperiod visar en kostnad per publikation om cirka en miljon kronor.

PUBLIKATIONER I WEB OF SCIENCE OCH SCOPUS

Databasen Web of Science indexerar välrenommerade internationella tidskrifter och används i stor utsträckning för bibliometriska analyser. Databasen har under de senaste åren utökats så att den, utöver tidskrifter inom naturvetenskap och teknik, även omfattar tidskrifter inom humaniora och samhällsvetenskap. Dock täcker den inte alla forskningspublikationer från Karlstads universitet.

Som komplement till Web of Science använder universitetet databasen Scopus. Fördelen med Scopus är att den har en bredare ämnestäckning än Web of Science och en mer pålitlig inrapportering än DiVA. Liksom Web of Science täcker den dock inte samtliga av Karlstads universitets publikationer.

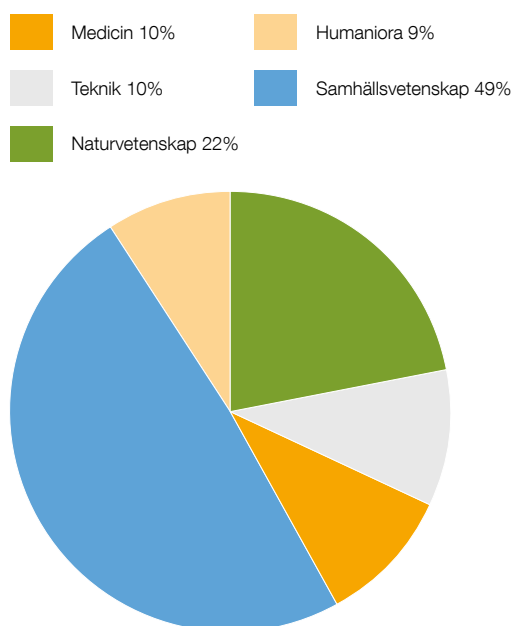

Diagram 6: Publikationer per forskningsämnesområde 2020. (Källa: DiVA)

I underlaget för redovisningen ingår tidskriftsartiklar där åtminstone en av författarna har angett Karlstads universitet som affiliering och som är indexerade i antingen en av databaserna eller i båda.

Antalet artiklar i Web of Science och Scopus skiljer sig marginellt från föregående år och visar att majoriteten av artiklarna som producerats på universitetet är indexerade i antingen Scopus, Web of Science eller i båda databaserna.

Open access är ett begrepp som betyder att publikationerna är fritt tillgängliga på internet för intresserade läsare. Antalet publikationer som publiceras med fri tillgång har ökat stadigt de senaste åren och 2020 ligger de klart över andelen artiklar som är betalpliktiga.

Att antalet open access-publikationer fortsätter att öka tyder på att publiceringsmönstret vid universitetet har förändrats och att forskare i högre grad publicerar sig i kanaler som inte bara är referee-granskade och välindexerade, utan även erbjuder möjlighet till open access-publicering. Lärosätet har dessutom utökat antalet så kallade Read and publish-avtal med olika förlag för att stödja och underlätta omställningen till ett öppet vetenskapssamhälle.

Karlstads universitet är på god väg att uppnå regeringens uttalade mål att vetenskapliga publikationer som är ett resultat av offentligt finansierad forskning ska vara öppet tillgängliga.

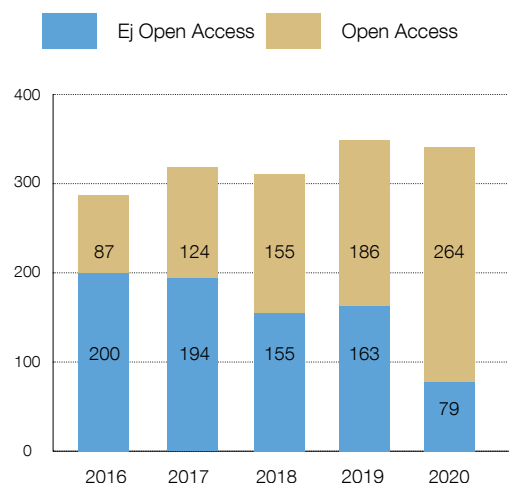

Diagram 7: Antal artiklar i Scopus och Web of Science uppdelad i artiklar som publicerades som Open Access respektive antal artiklar som ligger bakom betalväggar. (Källor: Scopus, Web of Science Core Collection)

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Vid Karlstads universitet bedrivs forskarutbildning inom 25 olika ämnen. Ett av lärosätets strategiska mål är att omfattningen och kvaliteten inom denna verksamhet ska öka. Under 2021 var utvecklingen tudelad, då forskarstudenternas aktivitet liksom genomströmningen ökade, samtidigt som antalet antagna, antalet forskarstudenter och antalet forskarexamina minskade.

FORSKARUTBILDNING VID UNIVERSITETET

Inom utbildning på forskarnivå finns i Sverige två examina med olika omfattning. Doktorsexamen är den högsta akademiska examen och omfattar fyra års heltidsstudier, medan licentiatexamen omfattar två års heltidsstudier. Utbildning på forskarnivå består huvudsakligen av kurser och av arbete med doktorsavhandling eller licentiatuppsats, vilka examineras genom prov samt uppsattsseminarium respektive disputation.

Utbildning på forskarnivå är en central del i universitetets uppdrag och ansvar, och forskarstudenterna bidrar med viktiga delar till forskningen vid lärosätet. Forskarutbildningsverksamheten är därtill av stor betydelse både för att säkra universitetets egen kompetensförsörjning och för att bidra till vetenskaplig kompetens såväl regionalt, nationellt som internationellt.

Universitetet erbjuder forskarutbildning inom 25 ämnen. En stor del av forskarutbildningsverksamheten bedrivs inom ramen för någon av universitetets sju forskarskolor. I forskarskolorna sker tematiskt inriktade samarbeten över ämnes- och forskningsområdesgränser. Dessutom samverkar universitetet med andra lärosäten genom deltagande i elva nationella forskarskolor.

Forskarutbildningen kvalitetssäkras regelbundet enligt Karlstads universitets sammanhållna kvalitetsystem. Därtill utvärderar Universitetskanslersämbetet regelbundet ett urval av landets utbildningar på forskarnivå.

ANTAGNING TILL FORSKARUTBILDNING

Under 2021 antogs 37 personer till universitetets utbildningar på forskarnivå, vilket är 21 färre än under 2020. Könsfördelningen bland de antagna var jämn, med 19 kvinnor och 18 män. Sedan universitetsstarten år 1999 har totalt 1 011 personer, 537 kvinnor och 474 män, antagits till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktors- eller licentiatexamen.

ANTAL FORSKARSTUDERANDE OCH AKTIVITET

Vid slutet av 2021 fanns 265 personer registrerade som forskarstuderande vid lärosätet, varav 144 kvinnor och 121 män. Jämfört med 2020 har antalet kvinnor ökat med 4, medan antalet män minskat med 11.

En aktivitet på 100 procent motsvarar en arbetsinsats om 40 timmar på forskarutbildningen per vecka. Enligt Universitetskanslersämbetet betraktas doktorander som aktiva när aktiviteten är minst en procent under minst ett kalenderhalvår. Som inaktiva räknas doktorander som gjorde ett tillfälligt uppehåll under hela det aktuella kalenderhalvåret, exempelvis för att vara föräldralediga eller för att arbeta med något annat.

Utifrån denna definition fanns det 241 personer, 134 kvinnor och 107 män, som under 2021 aktivt bedrev forskarstudier vid universitetet. Andelen av de forskarstuderande som räknas som aktiva ökade därmed till 91 procent.

När de forskarstuderandes inrapporterade aktivitet räknas om till heltider, uppgick den samlade verksamheten till 140,5 helårsekvivalenter. Detta innebar att forskarutbildningens omfattning vid universitetet växte till den högsta nivån sedan 2015.

Den samlade aktiviteten inom forskarutbildningen utfördes till 70 procent av forskarstuderande med anställning som doktorand. Merparten av resterande aktivitet utfördes av forskarstuderande med läraranställning vid Karlstads universitet eller med anställning utanför högskolesektorn.

FORSKAREXAMINA OCH GENOMSTRÖMNING

Under 2021 utfärdade universitetet 25 examina på forskarnivå, varav 22 doktorsexamina och 3 licentiatexamen. Könsfördelningen bland de examinerade var i det närmaste helt jämn. Av de doktorsexamina som utfärdades stod kvinnor och män för 11 vardera och av de licentiatexamen som utfärdades stod kvinnor för 1 och män för 2.

Ett mått på genomströmning inom utbildning på forskarnivå är hur lång tid det tar för en doktorand att avlägga en examen. En doktorsexamen motsvarar en nominell studietid om fyra år på heltid. Det är dock praxis att doktorander ska ha en kombination av 80 procents forskarstudier och 20 procents institutionstjänstgöring, vilket vanligtvis leder till en studietid om fem år.

Bruttostudietiden anger den totala tiden i forskarutbildning, utan att hänsyn tas till eventuell

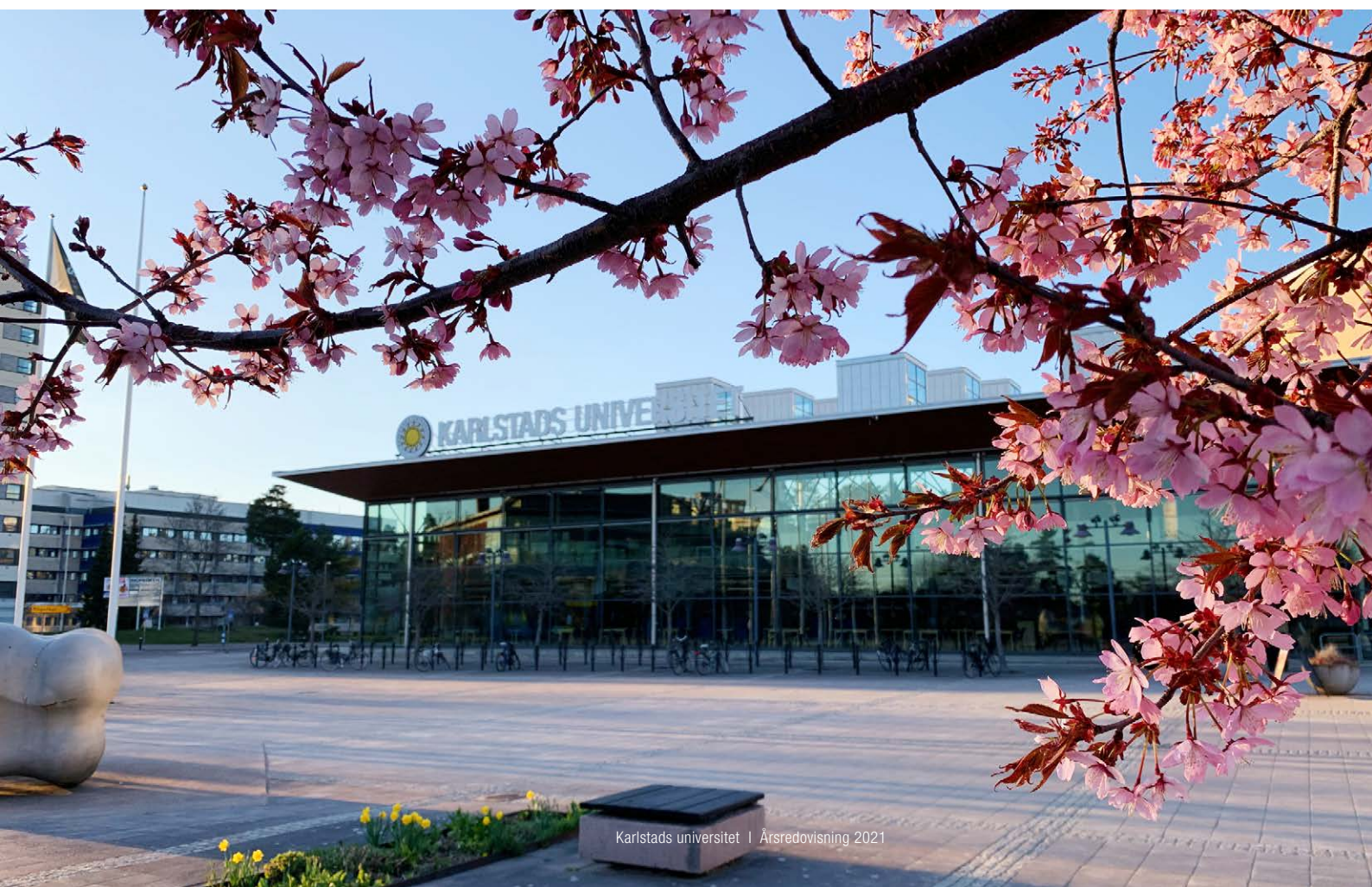
föräldraledighet, tjänsteledighet eller annat. För forskarstudenter som tog en doktorsexamen 2021 var medianvärdet för bruttostudietiden 6,25 år. Detta var ungefär samma bruttostudietid som under föregående två år, och skillnaderna mellan könen var också relativt små.

För forskarstudenter som tog en licentiatexamen 2021 var medianvärdet för bruttostudietiden 4,5 år. Jämfört med föregående två år har bruttostudietiden för licentiatexamen minskat relativt mycket.

Tabell 14: Nyckeltal för utbildning på forskarnivå. (Källa: Ladok)

	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Antagna, licentiatexamen	4	3	7	5	2	7	2	2	4
Antagna, doktorsexamen	14	16	30	29	22	51	17	16	33
Studenter på forskarnivå	129	127	256	140	132	272	144	121	265
Aktiva forskarstudenter	113	113	226	129	115	244	134	107	241
Aktivitet, helårspersoner	55,1	59,2	114,3	62,4	55,9	118,2	77,5	63,0	140,5
Studietid, licentiatexamen *	7,5	5,0	7,0	5,5	5,5	5,5	4,5	6,0	4,5
Studietid, doktorsexamen *	6,5	6,0	6,3	7,5	6,0	6,0	7,0	6,0	6,3
Licentiatamina	3	2	5	3	4	7	1	2	3
Doktorsexamina	15	13	28	10	22	32	11	11	22

* Studietid anges som medianvärde för bruttostudietid uttryckt i år.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Verksamhetsutfallet 2021 för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 25 mnkr, exklusive uppdragsforskning. Överskottet berodde på ökade forskningsanslag samt höjda bidragsintäkter.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisade ett överskott på 25 mnkr, exklusive uppdragsforskning. Inför 2021 avsattes medel från myndighetskapital för att finansiera en satsning på strategiska rekryteringar. Ytterligare medel tillfördes från myndighetskapitalet via överskott från år 2020. Total positiv resultatpåverkan från myndighetskapital uppgick till 9 mnkr.

De totala intäkterna uppgick till 440 mnkr. Detta motsvarade en ökning om 10 procent i förhållande till 2020. Anslagsintäkterna ökade med 22 mnkr och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag

ökade med 18 mnkr. Ökningen av de externa intäkterna innebar en återgång till mer normala intäktsnivåer efter att pandemin försvårat omständigheter kring beviljandet av forskningsprojekt.

Kostnaderna uppgick till 415 mnkr, vilket motsvarar en ökning om 5 procent. Personalkostnaderna ökade med 6 procent och uppgick till totalt 337 mnkr. Ökningen berodde på att antalet årsarbetskrafter steg jämfört med 2020. Driftkostnaderna var på grund av pandemin låga, vilket berodde på en minskning av de reserelaterade kostnaderna. Kostnader för avskrivningar ökade med 14 procent jämfört med 2020, vilket förklarades av investeringar i forskningsutrustning samt anpassningar av lokaler.

Tabell 15: Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Anslag	226 090	237 905	245 206	259 240	281 103
Avgifter	1 974	2 272	2 198	168	295
Bidrag	133 183	143 920	154 317	140 857	158 368
Finansiella intäkter	47	43	419	169	-1
SUMMA INTÄKTER	361 294	384 140	402 140	400 434	439 765
Kostnader					
Personal	279 231	297 597	312 412	318 145	336 548
Lokaler	31 104	31 702	32 142	31 545	31 785
Övrig drift	46 710	47 276	48 062	37 866	37 396
Finansiella kostnader	1 518	631	391	365	205
Avskrivningar	3 248	5 206	8 037	8 083	9 169
SUMMA KOSTNADER	361 811	382 412	401 044	396 004	415 103
VERKSAMHETSUTFALL	-517	1 728	1 096	4 430	24 662

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSFORSKNING

Uppdragsforskning redovisade 2021 ett mindre överskott. Intäkterna ökade med 32 procent och kom främst från svenska företag, kommuner, statliga myndigheter och regioner. Kostnaderna steg med 32 procent och det var främst kostnader för personal och övrig drift som ökade.

INBETALADE OCH OFÖRBRUKADE FORSKNINGSBIDRAG

Inbetalade forskningsbidrag uppgick till 171 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 14 procent. Intäkter av forskningsbidrag ökade med 12 procent till 158 mnkr. Inbetalningar kan ske både i förskott och i efterskott varför de inbetalade beloppen ofta skiljer sig från intäkten.

Oförbrukade forskningsbidrag ökade med 13 mnkr, vilket motsvarar 12 procent. Andelen oförbrukade forskningsbidrag i förhållande till inbetalade forskningsbidrag uppgick till 72 procent, vilket är i linje med 2020. Trenden för oförbrukade forskningsbidrag i förhållande till inbetalade forskningsbidrag är dock stigande.

SAMFINANSIERING AV FORSKNINGSVERKSAMHET

Universitetet använde 71 mnkr av anslagsmedel till samfinansiering av bidragsfinansierad forskning. Andelen samfinansiering av den totala externa finansieringen var 31 procent och andel av forskningsanslaget var 25 procent.

Tabell 16: Intäkter och kostnader för uppdragsforskning, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Avgifter	13 606	9 437	7 992	7 976	10 573
SUMMA INTÄKTER	13 606	9 437	7 992	7 976	10 573
Kostnader					
Personal	10 968	6 124	6 302	6 546	8 291
Lokaler	778	543	343	453	655
Övrig drift	1 732	2 678	1 304	977	1 441
Finansiella kostnader	0	0	0	0	1
Avskrivningar	108	79	62	41	152
SUMMA KOSTNADER	13 586	9 424	8 011	8 017	10 540
VERKSAMHETSUTFALL	20	13	-19	-41	33

Tabell 17: Inbetalade och oförbrukade forskningsbidrag, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Inbetalade forskningsbidrag	124 778	161 642	169 139	149 565	170 520
Oförbrukade forskningsbidrag	70 261	95 960	103 866	109 750	122 744
Intäkter av forskningsbidrag	133 183	143 920	154 317	140 857	158 368

Tabell 18: Samfinansiering forskning och utbildning på forskarnivå, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Samfinansiering	42 910	58 534	66 888	62 343	71 095
Bidragsintäkt	133 183	143 920	154 317	140 857	158 368
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag+samfinansiering)	24%	29%	30%	31%	31%
Samfinansieringens andel av anslag	19%	25%	28%	24%	25%

PERSONAL, JÄMSTÄLLDHET OCH HÅLLBAR UTVECKLING

PERSONAL

Karlstads universitet hade under 2021 i genomsnitt 1 334 personer anställda, motsvarande 1 123 årsarbetskrafter. Av årsarbetskrafterna var två tredjedelar undervisande och forskande personal, medan en tredjedel var teknisk och administrativ personal.

PERSONALKATEGORIER

Karlstads universitets personalstyrka uppgick till 1 123 (1 086) årsarbetskrafter, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med 2020. Ökningen var störst bland doktorander, professorer och universitetslektorer. Meriteringsanställningar och teknisk personal minskade.

KÖNSFÖRDELNING

På övergripande nivå var könsfördelningen jämn, inom intervallet 40-60 procent, med 57 (56) procent kvinnor och 43 (44) procent män. Bland professorer, meriteringsanställningar och teknisk personal var männen i majoritet, medan det omvända gällde administrativ personal och bibliotekspersonal. Inom lärarkategorierna universitetsadjunkter, universitetslektorer, doktorander samt annan undervisande och forskande personal var könsfördelningen jämn, likaså inom chefs- och ledningsfunktioner.

MERITERINGSNIVÅ BLAND ANSTÄLLDA

Andelen disputerade bland lärare ökade med en procentenhet till 63 (62) procent. Ökningen skedde både bland kvinnor och män. Disputerad personal fanns även inom universitetets stödfunktioner som exempelvis projektkoordinator, bibliotekarie, forskningsrådgivare, förlagsredaktör, ledare och strateg.

Andelen docenter bland lärosätets universitetslektorer ökade till 31 (28) procent.

REKRYTERINGSMÅL FÖR PROFESSORER

Enligt universitetets regleringsbrev har lärosätet under perioden 2021-2023 ett mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer om 49 procent kvinnor. Under 2021 anställdes 19 professorer vid universitetet genom extern rekrytering eller befordran. Av dessa var 8 kvinnor, vilket ger en andel om 42 (33) procent kvinnor bland de professorer som rekryterats under året.

Tabell 19: Antal årsarbetskrafter per personalkategori. (Källa: Primula)

PERSONALKATEGORI	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Administrativ personal	205	41	246	206	42	248	213	43	256
Annan UoF personal	16	13	29	15	12	27	16	11	27
Bibliotekspersonal	18	3	21	17	3	20	17	3	20
Doktorand	42	46	88	48	51	99	55	61	116
Meriteringsanställning	5	16	21	5	12	17	5	11	16
Professor	26	59	85	28	59	87	30	63	93
Teknisk personal	30	57	87	28	59	87	26	58	84
Universitetsadjunkt	130	93	223	135	96	230	134	97	231
Universitetslektor	127	139	266	129	142	271	139	141	280
SUMMA	596	469	1 065	611	475	1 086	635	488	1 123

Tabell 20: Meriteringsnivåer lärare, andel av årsarbetskrafter. (Källa: Primula)

	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel disputerade bland lärare	56%	69%	63%	57%	68%	62%	58%	69%	63%
Andel docenter bland lektorer	19%	35%	27%	21%	34%	28%	26%	36%	31%

MÅL FÖR ANDEL BITRÄDANDE LEKTORER

Under 2021-2024 har universitetet enligt regleringsbrevet som mål att två procent av samtlig forskande och undervisande personal, uttryckt i heltidsekvivalenter, ska vara biträdande lektorer. Arbetet med att uppfylla målet har påbörjats och medel för rekrytering av tio biträdande lektorat har avsatts i budget 2022. Under 2021 uppgick andelen årsarbetskrafter för biträdande lektorer till totalt 0,52 procent.

ANSTÄLLNINGSFORMER

Andelen tidsbegränsade anställningar vid universitetet var en av de lägsta i landet enligt statistik från Universitetskanslersämbetet från 2019. Lärosätet fortsatte denna medvetna satsning på trygga anställningsvillkor och proaktiva rekryteringar för att säkra framtida kompetens. Av alla månadsavlönade var 89 (89) procent tillsvidareanställningar. För undervisande och forskande personal var andelen tillsvidareanställda 87 (87) procent och för stödpersonal 93 (94) procent. I underlaget ingår inte doktorandanställningar.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron uppgick till 2,6 (2,0) procent av de anställdas totala ordinarie arbetstid. Från att ha minskat 2020 ses en ökning. Sjukfrånvaron var 2021 tillbaka på samma nivå som innan pandemin, vilket är en relativt låg nivå i jämförelse med total sjukfrånvaro i staten samt för hela arbetsmarknaden enligt statistik från Arbetsgivarverket.

Åldersgruppen med högst andel sjukfrånvaro var gruppen 30-49 år, medan sjukfrånvaron ökade mest jämfört med tidigare år bland anställda över 50 år. Sjukfrånvaron ökade med en procentenhet för kvinnor till samma nivå som innan pandemin, medan sjukfrånvaron för män var oförändrad jämfört med föregående år. Lärosätet följer samma trend som riket i övrigt, med en högre andel sjukfrånvaro bland kvinnor jämfört med män.

Andelen långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron var 70 (57) procent.

Tabell 21: Rekryteringsmål bland nyanställda professorer. (Källa: Primula)

	ANTAL NYANSTÄLLDA PROFESSORER			ANDEL KVINNOR (MÅL 49%)
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	
ÅR 2019	3	8	11	27%
ÅR 2020	5	10	15	33%
ÅR 2021	8	11	19	42%
TOTALT	16	29	45	36%

Tabell 22: Andel tillsvidareanställningar av månadsavlönade. (Källa: Primula)

	2019			2020			2021		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Undervisande och forskande personal	88%	81%	85%	91%	84%	87%	90%	85%	87%
Stödpersonal	93%	89%	92%	95%	89%	94%	94%	90%	93%
TOTALT (EXKL. DOKTORANDER)	90%	83%	87%	93%	85%	89%	92%	86%	89%

Tabell 23: Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid. (Källa: Primula)

	2019	2020	2021
Totalt	2,50%	1,99%	2,56%
Kvinnor	3,07%	2,48%	3,48%
Män	1,77%	1,35%	1,35%
Anställda - 29 år	0,71%	1,10%	1,29%
Anställda 30 - 49 år	2,61%	2,14%	2,65%
Anställda 50 år -	2,49%	1,89%	2,58%
Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i förhållande till total sjukfrånvaro	59%	57%	70%

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Tillgång till rätt kompetens är avgörande för att utveckla verksamheten och nå uppsatta mål. Enligt vision och strategi 2030 ska universitetet attrahera kvalificerade medarbetare från hela världen. Utbildning och forskning ska ske på en hög akademisk nivå, stärkt av en god inkluderande arbetsmiljö. Internationella perspektiv och samverkan ska stimuleras i hela verksamheten.

REKRYTERA, ATTRAHERA OCH UTVECKLA KOMPETENS

I universitetets strategi för rekrytering av lärare och forskare beskrivs nuläge och utmaningar inom kompetensförsörjningsområdet. I strategin formuleras tre utvecklingsområden för rekryteringsarbetet: hög kompetens, hög attraktivitet och effektiv rekryteringsprocess, vilka konkretiseras i mål och handlingsplan. För att lyckas med kompetensförsörjningen behöver universitetet vara framgångsrikt inom alla tre områdena. En uppföljning visade att både rekryteringsstrategin och handlingsplanen har fått genomslag i organisationen.

Under 2021 kartlades universitetets rekryteringsprocess. Universitetet har en i stora drag effektiv process med hög kvalitet och få överklaganden. Underlagen för beslut är väl genomarbetade och processen upplevs som transparent. En granskning av rekryteringsprocessen som gjordes av internrevisionen visade att processen fungerar väl. Det konstaterades att svårigheter ofta beror på externa faktorer, exempelvis hög konkurrens, men även på interna faktorer kopplade till bland annat ekonomi. Möjliga interna förbättringsområden för effektivare rekryteringsprocess identifierades.

Även Universitetskanslersämbetet, UKÄ, bedömde att universitetet har ändamålsenliga rutiner för att säkerställa en rättssäker och likvärdig hantering av anställningsärenden. I UKÄ:s rapport konstateras att anställningar lyses ut och att representationen i beredande grupper var jämställd.

Universitetet avsatte under året medel för strategiska rekryteringar i syfte att möta behov av professorer vid pensionsavgångar, samt för att stärka lärosätets akademiska miljöer genom rekrytering av spetskompetens.

KK-stiftelsen beviljade delfinansiering av fem nyrekryteringar och en adjungering. Syftet med finansieringen var att säkra värdefulla resurser på lärosätet över tid och att stärka kapaciteten för forskning och utbildning i samproduktion med näringslivet.

I rekryteringsstrategin påtalas vikten av att öka andelen disputerade lärare. Många institutioner arbetar aktivt med kompetensutveckling mot

doktorsexamen. Adjunkter uppmanas att genomgå forskarutbildning och doktorander antas löpande för att bygga ämnenas kompetens.

Inom Jobbsprånget, ett praktikprogram för nyanlända akademiker som drivs av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, erhöll sex personer praktik. Syftet var att tillvarata praktikanternas kompetens och underlätta deras introduktion till arbetsmarknaden.

Om verksamheten tillåter kan arbete till viss del utföras på distans. Medarbetarundersökningar har visat att detta kan främja effektiva arbetsätt, underlätta återhämtning samt öka möjligheten att förena arbete och privatliv. Det är också ett sätt att anpassa villkor till framtidens utmaningar, underlätta rekrytering och bidra till att universitetet uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

INTERNATIONALISERINGSARBETE

Universitetet har som strategiskt mål att öka graden av internationalisering och bli mer framgångsrikt i en global kontext. Lärosätet mottog 2020 utmärkelsen HR Excellence in Research, som bygger på Europeiska Stadgan för forskare och Riktlinjen för rekrytering av forskare. Dessa dokument är utfärdade av EU-kommissionen och reglerar vad som kännetecknar ett seriöst universitet vad gäller anställning av och villkor för forskare. Under 2021 genomfördes ett antal aktiviteter från universitetets handlingsplan med obligatoriska steg för genomförande. Implementeringsprocessen är ett långsiktigt åtagande för ökad internationalisering och attraktivitet som arbetsgivare.

Universitetet är anslutet till det internationella nätverket Euraxess som främjar internationell forskarmobilitet och karriärutveckling. Lärosätena inom nätverket i Sverige samverkar kring aktuella frågor. Vidare utökade universitetet samarbetet med en leverantör av inflyttarstöd, som erbjuder alla nya internationella medarbetare möjlighet att bygga ett socialt nätverk i Karlstad via företagets träffar. Tidigare utvärderingar visar att stödet har uppskattats och att investeringen bidragit till ökad attraktivitet på arbetsmarknaden.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Att ständigt utveckla medarbetarnas kompetens är en förutsättning för att möta framtida utmaningar. Det finns ett fortsatt stort utvecklingsbehov av den digitala kompetensen hos medarbetarna, både inom administration och undervisning. Lärosätet arbetade aktivt för ökad kvalitet i distansundervisning. Lärdomar av omställningen till hemarbete och distansundervisning stod i fokus under året och var också temat för den årliga pedagogiska konferensen om undervisning och examination.

Universitetets avdelningar och institutioner gör årligen kompetensförsörjningsplaner. Utmaningarna inom kompetensförsörjningen skiljer sig åt mellan olika verksamhetsdelar. Inom vissa ämnen var exempelvis disputerade lärare mycket svårrekryterade. Vid sidan av forskarutbildning är några av de vanligaste kompetensutvecklingsbehoven kopplade till ledarroller, samt den ökade internationaliseringen.

Behovet av kompetensutveckling inom internationaliseringsområdet föranledde en satsning på kompetensutveckling i interkultur för administrativ personal. Syftet var att stärka medarbetarna i möten med kollegor och studenter från andra länder, samt att främja internationellt samarbete och mobilitet i enlighet med handlingsplanen för internationalisering.

LEDARSKAP

Ett gott ledarskap är en förutsättning för gott medarbetarskap, god arbetsmiljö, gynnsam kompetensförsörjning och effektiv verksamhet. Pandemin ställde nya krav på ledarskapet som till övervägande del utfördes på distans. Chefer har fått stöd i hur man leder på distans och skriftligt stödmaterial finns tillgängligt.

Nya prodekaner, prefekter och proprefekter vars uppdrag startade 1 januari 2021 deltog i ett ledarintroduktionsprogram med inriktning på bland annat arbetsmiljö, jämställdhet, ekonomi och rekrytering. Ett större ledarutvecklingsprogram planeras under 2022.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Universitetets arbetsmiljöpolicy uttrycker att arbetsmiljön ska kännetecknas av tillit, öppenhet och ömsesidighet. Målet är en inkluderande arbetsmiljö

där medarbetare och studenter trivs, är engagerade och känner meningsfullhet. Universitetet ska stå för ett demokratiskt synsätt, jämställdhet och mångfald. Arbetsmiljöarbetet planeras och följs upp i arbetsmiljökommittén, där arbetsgivarföreträdare, fackliga representanter och studentrepresentanter ingår.

Partsrådet har genomfört en kartläggning av universitetets arbetsmiljö. Syftet var att identifiera utmaningar och ta fram förslag på hur dessa ska mötas för att uppnå ett mer hållbart arbetsliv. Rapporten pekade på styrkor, utmaningar och rekommendationer. Efter en partsgemensam diskussion bestämdes att universitetet främst bör gå vidare med två av rekommendationerna som innebär att kartlägga och hantera illegitima uppgifter och att se över chefers kontrollspann. Förslag på åtgärder beräknas vara klara under 2022.

En stor del av universitetets anställda har arbetat hemifrån under året. För att följa upp arbetsmiljön under hemarbetet genomfördes en medarbetarundersökning. Resultatet visade att förutsättningarna för hemarbete, exempelvis IT-stöd, fungerade bra. Den fysiska arbetsmiljön hade förbättrats sedan föregående års undersökning, men många saknade fortfarande samvaro med kollegor.

Universitetet återgick successivt till arbete på campus under oktober och undervisningen skulle ske på campus från den 8 november. Återgången inleddes med en universitetsövergripande riskbedömning och handlingsplan som involverade chefer och skyddsombud.

För att förebygga ohälsa och för att kunna möta de utmaningar i arbetsmiljön som pandemin medfört erbjöds chefer enskilda arbetsmiljösamtal. Samtalen fokuserade bland annat på undersökning av arbetsmiljö, både på distans och under återgången till campus, samt förebyggande åtgärder. Arbetssättet uppskattades och modellen kommer att användas framåt för att säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Universitetet deltog under året i den nationella forskningsstudien om förekomst och konsekvenser av sexuella trakasserier och genusbaserad utsatthet i den svenska högskolesektorn. Universitetet har tagit del av resultatet och påbörjat ett analysarbete. Åtgärder baserade på resultatet kommer att ingå i ett större arbete med arbetsmiljön under kommande år.

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKA VILLKOR

Karlstads universitet har liksom övriga statliga lärosäten i uppdrag att jämställdhetsintegrera verksamheten med syfte att bidra till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen samt att arbeta med lika villkor utifrån diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen och statens gemensamma värdegrund.

HANDLINGSPLAN FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

Universitetet arbetar med verksamhetsuppdrag till universitetets olika verksamhetsdelar som specificerar arbetet med jämställdhetsintegrering. Uppdragen är inriktade på de fyra områden som lärosätet valt ut som särskilt prioriterade i integreringsarbetet. De fyra områdena är uppföljning av utbildningsmiljö, lika karriärvillkor, jämställda beslutsprocesser samt jämställt budgetarbete. Universitetets arbete med jämställdhetsintegrering samordnas av biträdande universitetsdirektör. Expertkompetens för genomförandet hämtas från en avdelad resurs vid ämnet genusvetenskap. Arbetet rapporteras kontinuerligt till universitetets ledningsgrupp.

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER UNDER ÅRET

Under 2021 har nya prefektperioder inletts vid lärosätet. Därför har nya prefekter erbjudits att ta del av ett handledningsprogram kring jämställdhetsintegrering. I handledningsprogrammet lyfts problemställningar utifrån aktuell institution som prefekten ansvarar för. Programmet leds av den expertkompetens från ämnet genusvetenskap som nämnts ovan. Individuella träffar med varje prefekt har varvats med halvdagsseminarier för hela gruppen. Exempel på ämnen som programmets deltagare valt att arbeta med är jämställdhetsintegrerad budgetprocess, genusmedveten och jämställd tjänsteplanering, rekrytering, genusmedveten undervisning och normkritiska genomlysningar av program. Utifrån diskussioner i programmet har bland annat konkret utvecklingsarbete kring så kallad gender budgeting och genusmedveten undervisning initierats. Antalet deltagare i programmet är fem av tolv prefekter, men samtliga prefekter har också deltagit i en introduktionsutbildning kring jämställdhetsintegrering.

Även ledningsrådet vid lärosätet har under året pekat på behovet av att ta fler steg inom området genusmedveten budgetering. Institutionen för ingenjörsvetenskaper och kemi har valts ut för att prova hur man på institutionsnivå kan belysa frågor kring genusmedveten och jämställd budget. En arbetsgrupp har skapats som kommer rapportera sina slutsatser under 2022.

Expertkompetensen har under året tillsammans med HR-specialister genomlyst lärosätets rekryteringsprocess för att diskutera en genusmedveten och jämställd rekrytering. Särskilda insatser har genomförts för att stärka genus- och jämställdhetsperspektiv i undervisningen vid psykologprogrammet med särskilt fokus på vissa examinationsmoment. Insatser har också genomförts kring Handelshögskolans utbildningar samt verksamhetsförlagd utbildning i ämneslärarutbildningarna.

Universitetet var medarrangör för ett seminarie om jämställdhet som kvalitetsaspekt i utbildning. Övriga arrangörer var Örebro universitet, Mälardalens högskola, Högskolan i Gävle, Sverige Lantbruksuniversitet samt Högskolan i Dalarna. Seminariet lockade ett hundratal deltagare från de olika lärosätena.

JÄMSTÄLLDHET VID FÖRDELNING AV FORSKNINGSMEDEL

Enligt regleringsbrev ska universitet och högskolor i årsredovisningen redovisa hur jämställdhet beaktas vid fördelning av forskningsmedel. Karlstads universitet använder inte kön som fördelningsfaktor på någon nivå vid fördelning av forskningsmedel.

HÅLLBAR UTVECKLING OCH MILJÖARBETE

Som en institution för högre utbildning och forskning har Karlstads universitet ett stort ansvar för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Till grund för miljöarbetet ligger FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030, samt en vilja att vara en bidragande aktör i arbetet för ett hållbart samhälle. Miljöarbetet rapporteras årligen till Naturvårdsverket och utvärderas i interna miljörevisioner. Till grund för arbetets inriktning ligger den miljöutredning som genomförs vart femte år och preciserar myndighetens direkta och indirekta miljöpåverkan.

MILJÖUTREDNINGENS UTGÅNGSPUNKTER

Universitetet senaste miljöutredning från 2020 klarlägger vilken miljöpåverkan universitetet har, direkt och indirekt. Utredningen är därför styrande för fortsatt utveckling av miljöarbetet.

De direkta miljöaspekter som bedöms som betydande för universitetet är tjänsteresor, elanvändning, uppkomst av icke farligt avfall samt kemikalieanvändning.

De indirekta miljöaspekterna av störst betydelse är genomförandet av utbildning och forskning. Av särskild vikt är att integrera hållbarhetsfrågor i utbildning, vilket är en stor utmaning för universitetet.

I miljöutredningen konstaterades att universitetet i stort har en god styrning av de miljöfrågor som prioriteras i miljöledningssystemet samt att lärosätet har implementerat ett fungerande miljöledningssystem.

REDOVISNING TILL NATURVÅRDSVERKET

I den årliga redovisningen till Naturvårdsverket av universitetets miljöprestanda framgick bland annat hur direkt och indirekt miljöpåverkan utvecklats vid lärosätet. Från rapporten som lämnats 2021, där all redovisning avser 2020, kan konstateras att energianvändningen minskat jämfört med föregående rapport. Enligt lärosätets miljömål är ambitionen att antalet kilowattimmar ska minska årligen med 10 procent. Minskningen mellan 2019 och 2020 motsvarar drygt 10 procent. Det är högst troligt att minskningen har ett samband med ett förändrat användande av lokaler i samband med pandemin. Det bör noteras att all elförbrukning vid lärosätet, inklusive uppvärmning, kommer från förnybara källor.

I rapporten framgår också de samlade koldioxidutsläppen orsakade av tjänsteresor och övriga transporter i verksamheten. Under år 2019 orsakade detta område utsläpp motsvarande 700 000 kilo koldioxid. Under 2020 har dessa utsläpp minskat drastiskt och beräknades uppgå till omkring 80 000

kilo koldioxid. Historiskt sett är det flygresor över 50 mil som orsakat den större delen av utsläppen. År 2019 orsakade detta transportslag exempelvis 550 000 kilo koldioxidutsläpp. Med ett totalt förändrat resmönster efter mars 2020, kopplat till pandemin, uppgick de långa flygresornas utsläpp till knappt 50 000 kilo helåret 2020.

Inom inköps- och upphandlingsområdet redovisas andelen upphandlingar som har miljökrav. Enligt rapporten uppgick andelen till 88 (75) procent. Antalet upphandlingar är relativt litet, vilket förklarar vissa fluktuationer i procentandelar över tid. År 2020 genomfördes 17 upphandlingar och i 15 av dessa användes särskilda miljökrav. Det ekonomiska värdet av upphandlingarna med miljökrav uppgick till drygt 75 mnkr av ett totalt upphandlat värde på drygt 77 mnkr i hela verksamheten.

INTERN MILJÖREVISION

Universitetets interna miljörevision 2021 omfattade utöver myndighetens miljöledningssystem även verksamheten vid Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap.

Under revisionen identifierades 5 positiva iakttagelser, 8 förbättringsförslag och 6 observationer. Inga avvikelser gentemot Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter kunde konstateras. Bland positiva iakttagelser återfanns arbete med att föra dialog och följa upp hur utbildningsprogram inkluderar hållbar utveckling. Förbättringsförslagen fortsätter att lyfta arbetet vid fakulteten och hur deras mallar för rapportering kan användas på universitetsnivå. Bland observationerna finns bland annat iakttagelser kring policyn för tjänsteresor som skulle kunna förtydligas i vissa avseende samt ökad tydlighet om miljökrav i upphandlingar. För observationer och förbättringsförslag upprättar lärosätet en åtgärdsplan som ska genomföras under 2022.

KVALITETSARBETE

Universitetets kvalitetssystem inkluderar återkommande granskning och kontinuerlig uppföljning i syfte att förbättra, säkra och ge underlag till lärande och utveckling.

Universitetets vision och strategi 2030 identifierar kvalitet och kvalitetsutveckling i utbildning och forskning som huvudprioriteringar. Kvalitetsarbetet, som också inkluderar kvalitetssäkring av verksamheten, ska stödja universitetets arbete att nå sin vision med tillhörande sex strategiska mål för perioden 2019 – 2023.

Universitetets kvalitetssystem grundas i Sveriges universitets- och högskoleförbunds gemensamma ramverk för kvalitetsarbete och kvalitetsutveckling samt i de standarder och riktlinjer som antagits av det europeiska området för högre utbildning. Vägledande för forskning är även principer för god forskningssed som stödjer sig på den europeiska kodexen för forskningens integritet, ALLEA samt Vetenskapsrådets skrift om god forskningssed från 2017. Kvalitetsarbetet inriktar sig på att säkra och utveckla kvalitet i såväl utbildning, forskning som centrala stödsystem.

Kvalitetsarbetet ska främja en kvalitetskultur som inkluderar delaktighet och engagemang i verksamheten. Med ett systematiskt kvalitetsarbete kan universitetet identifiera och dela god praxis samt identifiera utvecklingsområden. Åtta grundläggande principer genomsyrar kvalitetsarbetet i utbildningsverksamheten på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, i forskning och inom de centrala stödfunktionerna.

En grundläggande princip är att organisationen tar emot och agerar på de resultat som det interna kvalitetssystemet genererar. Denna princip gäller även vid externa nationella och internationella kvalitetsgranskningar som bland annat genomförs av UKÄ och olika forskningsfinansiärer.

KVALITETSSÄKRING I UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

All utbildning granskas återkommande enligt universitetets interna kvalitetssystem. Treklövermodellen är ett sätt att regelbundet granska kvaliteten i utbildningar. Karlstads universitet gör det tillsammans med Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet. Granskningarna följer en sexårscykel och inkluderar externa granskare i bedömargrupperna. Syftet är att granska om universitetens utbildningar når fastlagda mål och håller hög kvalitet samt att ge underlag till utveckling och förbättringar.

Under 2021 har fyra kluster av huvudområden granskats: pedagogiskt arbete, specialpedagogik och speciallärare; socialt arbete och socionom;

musik respektive elektroteknik, högskoleingenjör med inriktning mot elektronik, teknisk fysik, fysik, civilingenjör i teknisk fysik och matematik.

Bedömarrapporter är klara för de tre första klustren, medan rapporten för området musik kommer att publiceras under våren 2022. Rapporterna behandlar vad som kan, bör, respektive måste åtgärdas, samt lyfter fram goda exempel. Handlungsplaner har upprättats, vilka kommer att implementeras samt följas upp under 2022, i syfte att tillvarata resultaten av utvärderingarna. Omdömena behandlar i första hand varje enskilt huvudområde och utbildningsprogram. Universitetsgemensamma aspekter som lyfts fram av bedömarna handlar om rekryteringssvårigheter och kursutvärderingsprocesser. Som en åtgärd har en kartläggning av rekryteringsprocessen genomförts i syfte att identifiera effektiviseringsmöjligheter. Den juridiska översyn som genomfördes hösten 2021 av UKÄ har också pekat på behovet av ett kursutvärderingssystem som bättre återkopplar resultat och planerade åtgärder till studenterna efter genomförd utbildning. Kvalitetsrådet har under 2021 initierat utveckling av ett nytt kursutvärderingssystem.

UKÄ granskar årligen ett urval av högskoleutbildningar i landet. Granskningarna fokuserar på hur utbildningen säkerställer att studenterna får goda förutsättningar att nå examensmålen och på hur lärosätet säkerställer att studenten uppnått examensmålen när examen utfärdas. Granskningarna ska också bidra till lärosätens egna utvecklingsarbete av kvaliteten på utbildningarna.

Under 2021 genomfördes utbildningsutvärdering av ett urval lärarutbildningar. Utvärderingen av universitetets yrkeslärarutbildning resulterade i omdömet hög kvalitet. Ämneslärarutbildningarna med inriktning mot idrott och hälsa inom gymnasieskolan respektive svenska i gymnasieskolan erhöll omdömet hög kvalitet efter att universitetet åtgärdat de brister som påtalats.

Enligt högskolelagen ska universitet och högskolor i sin verksamhet aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan. Under 2021 har UKÄ genomfört en tematisk utvärdering med fokus på lärande och på att stötta lärosätens arbete med breddad rekrytering. Bedömargruppen ansåg att universitetet har ett bra arbete med breddad rekrytering, men att några områden behöver stärkas.

Under 2021 har UKÄ även granskat och godkänt universitetets ansökan om examenstillstånd för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Handelshögskolan vid Karlstads universitet har erhållit en ackreditering via The Association to Advance Collegiate Schools of Business, AACSB. Processen har inneburit ett kvalitetssäkringsarbete för Handelshögskolans utbildningar där man visat att man kan svara upp mot de satta målen

KVALITETSARBETE I UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Utvärderingsprocessen av universitetets forskarutbildning sker enligt liknande principer som för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå. Granskningarna följer en sexårscykel och inkluderar externa granskare i bedömargrupperna. Syftet är att granska om universitetets forskarutbildning når fastlagda mål, håller hög kvalitet och för att ge underlag till utveckling och förbättringar.

En första granskningsomgång har initierats under hösten 2021 och bedömarrapporter för ett kluster som inkluderar pedagogiskt arbete och engelska samt ett kluster som inkluderar materialteknik och kemiteknik kommer att publiceras under våren 2022.

Universitetskanslersämbetet har under 2021 genomfört utbildningsutvärderingar för forskarutbildning inom kemi med inriktning fysikalisk kemi och kemi med analytisk kemi, vilka resulterade i omdömet hög kvalitet i båda granskningarna.

KVALITETSARBETE I FORSKNING

Enligt rektorsbeslut ska all forskning vid universitet genomgå kvalitetsgranskning under en sexårsperiod. Detta innebär att två till tre forskningsenheter

granskas årligen av internationella och nationella externa bedömare. Genomförandet förväntas bidra till reflektion och fördjupad analys av god praxis samt utvecklingsområden.

Under 2021 avslutades en första granskning vid Institutionen för geografi, medier och kommunikation. Till stora delar är bedömarena positiva till verksamheten, men de pekar också på vissa utvecklingsområden. Som ett led i kvalitetssäkringsarbetet har en handlingsplan upprättats och beslutats av berörd fakultetsnämnd. Handlingsplanen lyfter fram kritiska åtgärder, framtida utvecklingsområden samt god praxis i syfte att stärka universitetets kvalitetskultur.

Kvalitetsgranskningar av forskningen vid ytterligare tre organisatoriska enheter vid universitetet har startat under 2021 och resultatet kommer att presenteras under 2022.

UNIVERSITETSÖVERGRIPANDE KVALITETSARBETE

Universitetets centrala stödfunktioner ska ge ett administrativt, beredande och verkställande stöd för styrelsen, rektor, fakulteterna och övriga delar av verksamheten. De centrala stödfunktionerna bereder och ansvarar för kontinuerlig uppföljning och återkommande granskningar samt deltar i kvalitetsarbetet och kvalitetsgranskningar. I linje med universitetets vision och strategi utgör olika kvalitetsaspekter en integrerad del av allt arbete som bedrivs vid lärosätet. Många av dessa kvalitetsprocesser är internt sammanhållna inom de centrala stödfunktionerna eftersom de har karaktären av allmänna angelägenheter för verksamheten i sin helhet. Bland dessa återfinns exempelvis arbete med kompetensförsörjning, hållbar utveckling och miljöarbete, jämställdhet och lika villkor samt arbete med intern styrning och kontroll.

EKONOMI

EKONOMISK REDOVISNING

Universitetet uppvisade ett överskott på 52 mnkr för kalenderåret 2021. Intäkterna ökade med 97 mnkr och kostnaderna med 58 mnkr. Intäktsökningen var historiskt sett hög både nominellt och procentuellt. Kostnadsökningen var också hög, men låg mer i linje med tidigare år.

VERKSAMHETENS INTÄKTER

De totala intäkterna ökade med 97 mnkr och uppgick till 1 312 mnkr. Detta var en ökning med 8 procent jämfört med 2020. Medelvärdet av den procentuella intäktsökningen de senaste fem åren har varit cirka 3 procent. Det var nästan uteslutande intäkter av anslag som adderade till ökningen, då regeringen sköt till anslag med anledning av pandemin. Mer information om dessa extrasatsningar finns i avsnittet redovisning av utbildningsuppdrag. Av de ökade anslagsintäkterna på 93 mnkr avsåg 71 mnkr utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 22 mnkr forskning och utbildning på forskarnivå.

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Verksamhetens totala kostnader uppgick till 1 260 mnkr, en ökning med 58 mnkr jämfört med 2020. Personalkostnader, som stod för huvudparten av ökningen, var 55 mnkr högre än året innan, en ökning motsvarande 6 procent. Orsaken var fler anställda och

effekter av 2020 års lönerrevision. Kostnader för övrig drift var 2021 i linje med föregående år, men jämfört med 2019 cirka 12 mnkr lägre. Vad gäller kostnader för övrig drift har det skett dels en minskning jämfört med innan pandemin och dels en förskjutning från resor och konferenser till främmande tjänster, förbrukningsinventarier, programvaror och licenser.

VERKSAMHETENS RESULTAT

År 2021 ökade anslagsintäkterna mer än tidigare, samtidigt som pandemin innebar fortsatt låga reserelaterade kostnader. Reserelaterade kostnader, exempelvis kostnader för traktamente, hotell och transporter, minskade med cirka 27 mnkr jämfört med 2019, varav drygt 11 mnkr var resultatpåverkande då de var anslagsfinansierade. Inför 2021 beslutade rektor att bevilja extra satsningar via myndighetskaptal på sammantaget 23 mnkr. Av dessa medel betalades slutligen drygt 15 mnkr ut till verksamheten, vilket påverkade resultatet positivt.

Tabell 24: Intäkter och kostnader, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Intäkter					
Anslag	858 595	899 842	916 787	951 967	1 045 220
Avgifter	87 279	84 152	80 963	70 185	73 244
Bidrag	162 191	180 090	191 239	192 748	193 195
Finansiella intäkter	666	1 156	1 161	573	650
SUMMA INTÄKTER	1 108 731	1 165 240	1 190 150	1 215 473	1 312 309
Kostnader					
Personal	797 879	823 843	867 479	901 562	956 922
Lokaler	121 438	123 878	124 971	126 086	127 019
Övrig drift	156 731	161 565	161 903	149 004	149 628
Finansiella kostnader	2 293	1 792	877	602	304
Avskrivningar	24 371	26 038	26 714	24 965	26 288
SUMMA KOSTNADER	1 102 712	1 137 116	1 181 944	1 202 219	1 260 161
VERKSAMHETSUTFALL	6 019	28 124	8 206	13 254	52 148

INTÄKTER, KOSTNADER OCH VERKSAMHETSUTFALL PER OMRÅDE

Kapitalförändringen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 28 (9) mnkr. Intäkterna ökade på grund av utbildningssatsningar, samtidigt som restriktionerna i och med pandemin hade en dämpande effekt på kostnaderna. Användningen av myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå hade en positiv påverkan på kapitalförändringen om 6 mnkr.

Forskning och utbildning på forskarnivå uppvisa- de ett överskott på 25 (4) mnkr. Överskottet berodde på höjda forskningsanslag samt ökade bidragsintäk- ter. Utöver detta hade ianspråktagande av myndig- hetskapital om 9 mnkr positivt påverkan på kapital- förändringen.

För uppdragsutbildning och uppdragsforskning var verksamhetsutfallet nära noll.

Årets totala kapitalförändring var 52 mnkr.

LOKALKOSTNADER

Sveriges universitets- och högskoleförbund har enats om att enhetligt redovisa alla kostnader och in- täkter kopplat till lokaler. Syftet är att få jämförbarhet mellan lärosäten och fånga deras totala kostnader. I uppgifterna ingår poster som bokförs under andra rubriker i resultaträkningen, exempelvis lokalvård i egen regi, kostnader för ombyggnationer och intäk- ter från externa hyresgäster.

De totala kostnaderna för lokaler uppgick 2021 enligt denna definition till 143 mnkr, en ökning mot- svarande 1 procent jämfört med 2020.

Tabell 25: Intäkter, kostnader och verksamhetsutfall per område, tkr. (Källa: Raindance)

	Utbildning på grund- och avancerad nivå	Uppdrags- utbildning	Summa utbildning på grund- och avancerad nivå	Forskning/ utbildning på forskarnivå	Uppdrags- forskning	Summa forskning/ utbildning på forskarnivå	Summa totalt
Intäkter	812 251	49 720	861 971	439 765	10 573	450 338	1 312 309
Kostnader	784 703	49 815	834 518	415 103	10 540	425 643	1 260 161
Verksamhetsutfall	27 548	-95	27 453	24 662	33	24 695	52 148
Kapitalförändring	27 548	-95	27 453	24 662	33	24 695	52 148

Tabell 26: Lokalkostnader enligt SUHF:s definition, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Lokalhyra	113 997	115 620	117 103	118 936	119 520
Mediakostnad (el och fjärrvärme)	3 419	4 432	4 499	3 712	4 131
Reparationer och underhåll	1 078	1 412	1 246	1 774	1 415
Avskrivningar	7 997	8 048	7 068	5 869	6 255
Lokalvård	11 614	11 542	11 608	12 067	11 592
Bevakning	1 486	1 569	1 608	1 808	1 586
Larm och skalskydd	479	612	106	141	4
Lokaltillbehör	518	439	430	359	787
Kostnad egna fastigheter	0	0	0	0	0
Intäkter extern hyresgäst	-2 731	-3 232	-3 041	-2 530	-1 887
TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER	137 856	140 441	140 626	142 137	143 403

REDOVISNING AV MYNDIGHETSKAPITAL EXKLUSIVE STATSKAPITAL

Det samlade myndighetskapitalet uppgick till 226 mnkr. I relation till universitetets totala kostnader utgjorde det 18 procent, vilket är en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2020. De senaste fem åren har myndighetskapitalets andel av de totala kostnaderna ökat. Detta trots årliga satsningar via myndighetskapital för finansiering av bland annat starka forskargrupper och strategiska rekryteringar.

Delar av överskotten från tidigare år kommer de närmaste åren att återinvesteras i verksamheten genom satsningar på strategiskt viktiga områden.

KAPITALFÖRÄNDRING PER OMRÅDE

Årets kapitalförändring innebar inga större förändringar i fördelningen mellan området utbildning på grundnivå och avancerad nivå och området

forskning och utbildning på forskarnivå, jämfört med föregående år. Kapitalförändringsökningen var procentuellt sett något större för området forskning och utbildning på forskarnivå. Dit kan nu 42 procent av det sammanlagda myndighetskapitalet räknas, en ökning mot föregående år med cirka 1,5 procentenheter.

OFÖRBRUKADE BIDRAG

Universitetets oförbrukade bidrag uppgick till 165 mnkr 2021, en ökning med 22 mnkr eller 15 procent jämfört med 2020. Av de oförbrukade bidragen fanns 24 (21) procent inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 76 (79) procent inom forskning och utbildning på forskarnivå.

Tabell 27: Redovisning av myndighetskapital, exklusive statskapital, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Akkumulerat myndighetskapital	124 303	152 427	160 633	173 887	226 035
Årets totala kostnader	1 102 712	1 137 116	1 181 944	1 202 219	1 260 161
Myndighetskapitalets andel av totala kostnader	11%	13%	14%	14%	18%

Tabell 28: Kapitalförändring per område, exklusive statskapital, tkr. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	Balanserad kapitalförändring	Årets kapitalförändring	Akkumulerad kapitalförändring
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag regleringsbrev	102 509	27 548	130 057
Uppdragsutbildning*	1 074	-95	979
SUMMA	103 583	27 453	131 036
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	69 872	24 662	94 534
Uppdragsforskning	432	33	465
SUMMA	70 304	24 695	94 999

Not.

* Kapitalförändringen för beställd utbildning redovisas under uppdragsutbildning. För förtydligande se tabell: Avgiftsbelagd verksamhet där intäkter disponeras.

Tabell 29: Oförbrukade bidrag, tkr. (Källa: Raindance)

	2017	2018	2019	2020	2021
Oförbrukade bidrag	95 099	120 808	126 632	142 508	164 526

INTÄKTERS DISPONERING FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Statliga universitet och högskolor får bedriva vissa verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna. Avgiftstabellen redovisar intäkter för avgiftsbelagd verksamhet enligt åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet.

I redovisningen ingår inte avgifter som tagits ut enligt § 4 i avgiftsförordningen, exempelvis intäkter

av lokalförhyrning, resurssamordning mellan myndigheter, konferenser och seminarier samt försäljning av kompendier.

Universitetet har ett ackumulerat överskott från beställd utbildning som varit orört sedan ett antal år tillbaka. Delar av överskottet är planerat att användas till inköp av ett nytt kursutvärderingssystem. Upphandling gällande ett nytt kursutvärderingssystem som universitetet planerat 2021 blev förskjutet men förväntas att återupptas under 2022.

Tabell 30: Avgiftsbelagd verksamhet år 2021 där intäkterna disponeras, tkr. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	Över-/underskott tom 2019	Över-/underskott 2020	Intäkter	Kostnader	Över-/underskott 2021	Ack över-/underskott utgående 2021
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	703	0	0	0	0	703
Uppdragsutbildning *	313	58	49 720	49 815	-95	276
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter **			1 806	1 806	0	0
Övrigt			655	655	0	0
SUMMERING	1 016	58	52 180	52 275	-95	979
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	473	-41	10 573	10 540	33	465
Övrigt			94	94	0	0
SUMMERING	473	-41	10 667	10 634	33	465
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-2 522	-72	600	1 009	-409	-3 003
SUMMERING	-2 522	-72	600	1 009	-409	-3 003

* Exkl. resultatandelar dotterföretag.

** Studieavgifternas storlek har beräknats mot bakgrund av kravet på full kostnadstäckning över tid och utgår ifrån regeringens tilldelning per utbildningsområde. Till detta tillkommer merkostnader för bland annat kommunikation, administration, urval och antagning samt hantering av studieavgifter.

RESULTATRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 045 220	951 967
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	73 244	70 185
Intäkter av bidrag	3	193 195	192 748
Finansiella intäkter	4	650	573
Summa intäkter		1 312 309	1 215 473
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-956 922	-901 562
Kostnader för lokaler		-127 019	-126 086
Övriga driftkostnader	6	-149 628	-149 004
Finansiella kostnader	7	-304	-602
Avskrivningar		-26 288	-24 965
Summa kostnader		-1 260 161	-1 202 219
Verksamhetsutfall		52 148	13 254
Transfereringar			
Medel från statens budget för finansiering av bidrag	1	3 882	4 273
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		27 462	23 151
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9	6 469	6 775
Lämnade bidrag	10	-37 813	-34 199
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	11	52 148	13 254

BALANSRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2021-12-31	2020-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	12		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		3 027	4 976
Summa immateriella anläggningstillgångar		3 027	4 976
Materiella anläggningstillgångar	13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		35 010	35 823
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		55 952	59 951
Pågående nyanläggning		166	384
Summa materiella anläggningstillgångar		91 128	96 158
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	14	5 500	5 250
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	2 889	2 469
Summa finansiella anläggningstillgångar		8 389	7 719
Varulager m.m.	16		
Varulager och förråd		549	577
Summa varulager m.m.		549	577
Kortfristiga fordringar	17		
Kundfordringar		10 557	5 192
Fordringar hos andra myndigheter	18	23 748	23 605
Övriga kortfristiga fordringar		121	73
Summa kortfristiga fordringar		34 426	28 870
Periodavgränsningsposter	19		
Förutbetalda kostnader		39 526	39 292
Upplupna bidragsintäkter		25 682	25 049
Övriga upplupna intäkter		4 007	4 038
Summa periodavgränsningsposter		69 215	68 379
Avräkning med statsverket	20	-4	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	450 876	344 348
Kassa, bank m.m.	22	174	984
Summa kassa och bank		451 050	345 332
SUMMA TILLGÅNGAR		657 780	552 011

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2021-12-31	2020-12-31
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	23		
Statskapital	24	5 763	5 513
Balanserad kapitalförändring		173 887	160 633
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		52 148	13 254
Summa myndighetskapital		231 798	179 400
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande	25	4 680	4 666
Övriga avsättningar	26	7 971	6 726
Summa avsättningar		12 651	11 392
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	27	85 537	90 137
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		30 525	27 034
Leverantörsskulder		47 152	21 198
Övriga kortfristiga skulder	28	18 682	18 485
Summa skulder m.m.		181 896	156 854
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	47 239	43 478
Oförbrukade bidrag	30, 31	164 525	142 508
Övriga förutbetalda intäkter	32	19 671	18 379
Summa periodavgränsningsposter		231 435	204 365
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		657 780	552 011

ANSVARSFÖRBINDELSER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2021-12-31	2020-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	33	200	200
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		200	200

ANSLAGSREDOVISNING

ANSLAG (TUSEN KRONOR) UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING	INGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP	ÅRETS TILLDELNING ENLIGT RB	OM- DISPONERAT ANSLAG	TOTALT DISPONIBELT BELOPP	UTGIFTER	UTGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 16:02:021						
Takbelopp (ram) 16:02:021:001		740 698		740 698	740 698	0
Takbelopp RRF (ram) 16:02:021:002		24 574		24 574	24 574	0
Forskning och utbildning på forskarnivå 16:02:022						
Basresurs (ram) 16:02:022:004		282 378		282 378	282 378	0
Särskilda medel till universitet och högskolor 16:02:065						
Idébanksmedel (ram) 16:02:065:037		254		254	250	4
Korta kurser för yrkesverksamma (ram) 16:02:065:065		1 452		1 452	1 452	0
SUMMA ANSLAG	0	1 049 356	0	1 049 356	1 049 352	4

En närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.

REDOVISNING AV TAKBELOPP

Avräkning av antalet helårsstudenter (HST) samt helårsprestationer (HPR) avseende perioden 2021-01-01 – 2021-12-31 enligt bilaga 1 till regleringsbrev avseende universitet och högskolor.

Summan "Utfall total ersättning" avser den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, det vill säga oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Tabell 31: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR). (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

UTBILDNINGSGRUPP	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning TKR	HPR Ersättning TKR	Utfall total ersättning TKR
Humaniora	1 258	885	42 084	19 288	61 372
Juridik	430	374	14 392	8 147	22 539
Samhällsvetenskap ¹	2 481	2 108	83 676	45 961	129 638
Naturvetenskap ²	1 380	1 000	79 192	48 118	127 310
Teknik ³	1 794	1 428	102 395	68 706	171 102
Vård ⁴	890	776	56 225	40 770	96 995
Medicin	380	346	25 772	28 539	54 311
Undervisning	722	663	29 401	28 263	57 664
Verksamhetsförlagd utb.	305	273	17 583	15 292	32 875
Övrigt	115	107	5 254	3 992	9 246
Musik	140	140	19 526	12 346	31 872
Idrott	47	41	5 548	2 216	7 764
SUMMA ⁵	9 942	8 141	481 050	321 637	802 635
Takbelopp (TKR)					765 272
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (TKR)					37 363

¹ Av volymen HST inom utbildningsområdet samhällsvetenskap avser 31 HST "livslångt lärande".

² Av volymen HST inom utbildningsområdet naturvetenskap avser 9 HST "livslångt lärande".

³ Av volymen HST inom utbildningsområdet teknik avser 1 HST "livslångt lärande".

⁴ Av volymen HST inom utbildningsområdet vård avser 43 HST "livslångt lärande".

⁵ Summan "Utfall total ersättning" har reducerats med 52 tkr med hänsyn till "livslångt lärande".

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 273 inom musik. Högst får 140 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

Tabell 32: Beräkning av anslagssparande och överproduktion, tkr.

BERÄKNING AV ANSLAGSSPARANDE OCH ÖVERPRODUKTION	
A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	765 272
+ Ev. ingående anslagssparande	0
SUMMA (A)	765 272
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	1 066
Utfall total ersättning enligt tabell 1	802 635
+ Ev. ingående överproduktion	69 555
SUMMA (B)	873 256
SUMMA (A-B) ¹	-107 984

¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan. Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.

TABELL. ANSLAGSSPARANDE	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
UTGÅENDE ANSLAGSSPARANDE	0

TABELL. ÖVERPRODUKTION	
Total utgående överproduktion	
- Ev. överproduktion över 15 % av takbeloppet ²	
UTGÅENDE ÖVERPRODUKTION	-107 984

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordning (2000:606) om myndigheters bokföring, anslagsförordning (2011:223) samt förordning (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Skulder tas upp till de belopp som är säkra enligt faktura, avtal eller motsvarande underlag.

Från och med december 2010 sker i huvudsak all nyanskaffning av personatorer genom operationell leasing på tre år. Tidigare inköptes personatorerna och aktiverades som anläggningstillgångar alternativt kostnadsfördes direkt, beroende av anskaffningsvärdet.

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 25 000 kronor eller mer och en livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för anskaffningsvärdet, var år 2018 och tidigare 20 000 kronor.

Objekt som utgör en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 25 000 kronor redovisas också som en anläggningstillgång. Även här var beloppsgränsen för anskaffningsvärdet år 2018 och tidigare 20 000 kronor. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan, varvid linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Det samma gäller för licenser och programvaror och egenutvecklade IT-system.

Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar är fem år. Universitetet använder sig av nedanstående avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

Finansiella anläggningstillgångar värderas enligt kapitalandelsmetoden. Avsättningar för personalens framtida särskilda pensionsersättningar och delpension värderas enligt anvisningar från Statens tjänstepensionsverk, SPV.

Tidigare värderades samtliga finansiella anläggningstillgångar enligt kapitalandelsmetoden, men från och med år 2020 värderas andelar i hel- och delägda företag enligt anskaffningsvärdemetoden.

PROJEKTREDOVISNING

Externfinansierade pågående projekt redovisas så att intäkterna motsvarar de upparbetade kostnaderna under året. Erhållna medel som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som förskott från uppdragsgivare alternativt oförbrukade bidrag i balansräkningen. För projekt som avslutats under året redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som årets över- eller underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag- eller ersättning ännu ej erhållits bokförs som upplupna intäkter under periodavgränsningar.

FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ LOKALER

Under år 2001 beslutades att förbättringsutgifter på lokaler, som har ett bestående värde för verksamheten, ska aktiveras som anläggningstillgångar. Den förväntade brukstiden ska vara minst tre år och de nedlagda kostnaderna ska uppgå till lägst 100 000 kronor. Reparationer ska alltid kostnadsföras.

Tabell 33: Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	AVSKRIVNINGSTID (ÅR)
Personatorer	3
Övriga datorer	5
Maskiner och utrustning	5
Möbler	10
Fastighetsinventarier	10
Antika möbler	25

UNDANTAG I REGLERINGSBREVET FRÅN VISSA BESTÄMMELSER I FÖRORDNINGAR

I regleringsbrevet medges undantag från bestämmelser i förordningar enligt nedan:

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonto i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosädet får överföra överproduktion till ett värde av högst 15 procent av takbeloppet såväl som utnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst 10 procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter där det även framgår vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
 - låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
 - beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statlig givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet enligt följande. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

NOTER

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG	2021	2020
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (inklusive RRF år 2021)	762 665	692 727
Särskilda medel till universitet och högskolor, korta kurser för yrkesverksamma	1 452	
Forskning och utbildning på forskarnivå	281 103	259 240
SUMMA INTÄKTER AV ANSLAG	1 045 220	951 967
Anslagsmedel för finansiering av bidrag	3 882	4 273
Idébanksmedel för finansiering av kapitaltillskott i hel- och delägda företag	250	250
SUMMA UTGIFTER UNDER ANSLAG ENLIGT ANSLAGSREDOVISNING	1 049 352	956 490
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.		
NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2021	2020
Uppdragsutbildning	49 001	49 286
Uppdragsforskning	10 383	7 919
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)	10 330	10 309
Högskoleprovet	600	481
Studieavgifter studenter från tredje land	1 806	1 679
Sponsring	451	298
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar	167	
Övrigt	506	213
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	73 244	70 185
<i>Specifikation uppdragsutbildning</i>		
Statliga myndigheter	24 652	26 942
Kommuner, regioner	8 620	8 850
Näringsliv	13 101	11 132
Svenska organisationer	2 599	2 200
Utländska företag och organisationer	29	162
SUMMA	49 001	49 286
<i>Specifikation uppdragsforskning</i>		
Statliga myndigheter	4 000	4 978
Kommuner, regioner	2 126	1 204
Näringsliv	2 569	348
Svenska organisationer	321	499
Utländska företag och organisationer	1 367	890
SUMMA	10 383	7 919
<i>Specifikation intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Konferenser, seminarier	1 482	1 885
Försäljning tjänster	1 980	1 576
Offentlig inköps- och resurssamordning	3 604	3 346
Uthyrning lokaler	1 766	2 389
Kompendieförsäljning	842	713
Uthyrning av utrustning och labbmiljöer	652	399
Övrigt	4	1
SUMMA	10 330	10 309
<i>Varav tjänsteexport *</i>		
Studieavgifter studenter från tredje land	1 806	1 679
Övrig tjänsteexport	1 410	1 049
SUMMA	3 216	2 728

* I summa intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår tjänsteexport med redovisade belopp.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG	2021	2020
Statliga myndigheter	105 715	112 862
Kommuner, regioner	5 829	11 231
KK-stiftelsen	34 148	28 533
Övriga svenska organisationer	27 656	23 397
Näringsliv	9 032	7 155
Utländska företag och organisationer	10 653	9 146
Privatpersoner	162	424
SUMMA	193 195	192 748

Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning samt Ekonomisk redovisning.

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER	2021	2020
Ränteintäkter Riksgäldskontoret		4
Orealiserad värdeökning finansiella instrument utomstatliga	471	26
Kursdifferens	89	489
Övriga ränteintäkter	90	54
SUMMA	650	573

Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under hela 2021 varit noll hos Riksgäldskontoret.

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2021	2020
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter m.m.	617 587	584 159
Varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	639	547

Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.

NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	2021	2020
Övriga driftkostnader	149 628	149 004

I posten övriga driftkostnader ingår realisationsförlust vid avyttring av anläggningstillgångar med 9 tkr 2020, år 2021 fanns ingen realisationsförlusten.

Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.

NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER	2021	2020
Räntekostnader Riksgäldskontoret		15
Kursdifferens	284	559
Övriga finansiella kostnader	20	28
SUMMA	304	602

Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under hela 2021 varit noll hos Riksgäldskontoret.

NOT 8. TRANSFERERINGAR

Transfereringar är transaktioner av medel till extern part där universitetets egen verksamhet inte får någon direkt motprestation. Exempel på transfereringar inom universitetet är stipendier, resebidrag och utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning, samt i de fall universitetet agerar koordinator i ett projekt och betalar del av projektmedlen vidare till annan part i projektet.

NOT 9. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2021	2020
KK-stiftelsen		2 646
Övriga svenska organisationer	5 760	3 536
Privatpersoner	94	85
Övriga	615	508
SUMMA	6 469	6 775

NOT 10. LÄMNADE BIDRAG	2021	2020
Statliga myndigheter	-22 749	-17 199
Kommuner, regioner	-686	-675
Övriga svenska organisationer	-5 744	-4 296
Näringsliv	-4 340	-3 649
Privatpersoner	-2 287	-7 076
Utländska företag och organisationer	-2 007	-1 304
SUMMA	-37 813	-34 199

NOT 11. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2021	2020
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	27 453	8 865
Varav:		
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	28 527	8 942
Bidragsfinansierad grundutbildning	-979	-135
Uppdragsutbildning	-95	58
Forskning och utbildning på forskarnivå	24 695	4 389
Varav:		
Forskning och utbildning på forskarnivå	24 603	4 363
Bidragsfinansierad forskning	59	67
Uppdragsforskning	33	-41
SUMMA	52 148	13 254

NOT 12. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2021	2020
IB anskaffningsvärde	19 316	19 307
Årets anskaffningar	148	792
Utrangeringar/försäljningar	-111	-783
SUMMA	19 353	19 316
IB ackumulerade avskrivningar	14 340	12 586
Årets avskrivningar	2 097	2 537
Utrangeringar/försäljningar	-111	-783
SUMMA	16 326	14 340
Restvärde	3 027	4 976

NOT 13. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	Förbättringsutgifter annans fastighet		Maskiner/inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
IB anskaffningsvärde	104 996	94 300	271 391	269 840	384	809
Årets anskaffningar	5 442	10 898	13 571	18 571	166	384
Årets överföringar från pågående nyanläggningar			384	809	-384	-809
Utrangeringar/försäljningar	-2 470	-202	-6 332	-17 829		
SUMMA	107 968	104 996	279 014	271 391	166	384
IB ackumulerade avskrivningar	69 173	63 507	211 440	212 698		
Årets avskrivningar	6 255	5 868	17 936	16 560		
Utrangeringar/försäljningar	-2 470	-202	-6 314	-17 818		
SUMMA	72 958	69 173	223 062	211 440	0	0
Restvärde	35 010	35 823	55 952	59 951	166	384

Som pågående nyanläggning redovisas utgifter för projektering av kommande och pågående byggnationer.

NOT 14. ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG	2021	2020
Anskaffningsvärde	5 500	5 250
Bokfört värde andelar i hel- och delägda företag	5 500	5 250
<p>År 2003 bildades Karlstads universitet Holding AB. Bolaget ägs till 100 procent av Karlstads universitet. 1 000 aktier finns i Karlstads universitet Holding AB (556636-7164) à nominellt värde 100 kronor styck. Från och med 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden. År 2021 tillfördes Karlstads universitet Holding AB 250 tkr i kapitaltillskott via anslagsposten Idébanksmedel.</p>		

NOT 15. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV	UB Verkligt värde	Varav orealiserade värdeförändringar
Räntekonsortiet	233	-17
Svenska aktiekonsortiet	1 886	1 248
Utländska aktieindexkonsortiet	770	569
SUMMA	2 889	1 800
<p>Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en orealiserad värdeförändring uppstår.</p>		

NOT 16. VARULAGER	2021	2020
Varulager m.m.	549	577
<p>Varulagret består av tryckerimaterial och produkter för försäljning i universitetets välkomstcenter.</p>		

NOT 17. KORTFRISTIGA FORDRINGAR
<p>Posten "Kortfristiga fordringar" avser, förutom mervärdesskattefordran, främst fakturor utställda till kunder där betalning ännu ej erhållits.</p>

NOT 18. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2021	2020
Kundfordringar	8 957	8 097
Mervärdesskattefordran	14 791	15 508
SUMMA	23 748	23 605

NOT 19. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2021	2020
Förutbetalda kostnader	39 526	39 292
Hyrer	29 527	28 618
Övriga förutbetalda kostnader, statliga	651	795
Övriga förutbetalda kostnader, övriga	9 348	9 879
Upplupna bidragsintäkter	25 682	25 049
Övriga upplupna bidragsintäkter, statliga	6 131	6 772
Övriga upplupna bidragsintäkter, övriga	19 551	18 277
Övriga upplupna intäkter	4 007	4 038
SUMMA	69 215	68 379

NOT 20. SPECIFIKATION AVRÄKNING MED STATSVERKET	2021	2020
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslaget	1 049 352	956 490
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-1 049 356	-956 490
Återbetalning av anslagsmedel		
SKULD AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	-4	0

NOT 21. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2021	2020
Beviljad räntekontokredit	0	0
Lägsta saldo under året	301 189	242 961

NOT 22. KASSA, BANK M.M.	2021	2020
Bankmedel EU-medel		882
Bankmedel donationsmedel	174	102
SUMMA	174	984

NOT 23. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET						
	Stats- kapital	Balanserad kapital- förändring anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring bidrags- finansierad verksamhet	Kapital- förändring enligt resultat- räkning	Summa
Utgående balans 2020	5 513	155 770	1 489	3 374	13 254	179 400
Ingående balans 2021	5 513	155 770	1 489	3 374	13 254	179 400
Föregående års kapitalförändring		13 305	17	-68	-13 254	0
Kapitaltillskott Karlstads universitet Holding AB	250					250
Årets kapitalförändring					52 148	52 148
Summa årets förändring	250	13 305	17	-68	38 894	52 398
UTGÅENDE BALANS 2021	5 763	169 075	1 506	3 306	52 148	231 798

Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.

NOT 24. STATSKAPITAL	2021	2020
Karlstads universitet Holding AB	5 500	5 250
Konstverk, två stensulpturer inköpta 2006	201	201
Konstverk, del av glasskulptur Kunskapens träd	62	62
SUMMA	5 763	5 513

Universitetet erhöll i december 2002 fem miljoner kronor från regeringen för bildande av holdingbolag. Bolaget, Karlstads universitet Holding AB, bildades i januari 2003. Inget avkastningskrav finns på statskapitalet. År 2021 tillfördes Karlstads universitet Holding AB 250 tkr i kapitaltillskott via anslagsposten Idébanksmedel.

NOT 25. AVSÄTTNINGAR	2021	2020
Ingående avsättning	4 666	5 306
Årets pensionskostnad	1 734	1 855
Årets pensionsutbetalningar	-1 720	-2 495
UTGÅENDE AVSÄTTNING	4 680	4 666

Avser pensions- och delpensionsersättningar. Den sammanlagda framtida pensionsutbetalningen för dessa anställda redovisas i bokslutet som en skuld.

NOT 26. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2021	2020
Ingående avsättning	6 726	5 599
Årets förändring	1 245	1 127
UTGÅENDE AVSÄTTNING	7 971	6 726

Avser avsättning omställningsmedel.

NOT 27. LÅN RIKSGÄLDSKONTORET	2021	2020
IB skuld Riksgäldskontoret	90 137	80 484
Nya lån under året	22 068	32 338
Årets amorteringar	-26 668	-22 685
UTGÅENDE SKULD RIKSGÄLDSKONTORET	85 537	90 137
Beviljad låneram	108 000	105 000
Universitetet finansierar sina investeringar i anläggningstillgångar via lån hos Riksgäldskontoret.		

NOT 28. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2021	2020
Innehållen skatt personal	15 540	14 874
Övriga kortfristiga skulder	3 142	2 729
EU koordinatorsmedel		882
SUMMA	18 682	18 485

NOT 29. UPPLUPNA KOSTNADER	2021	2020
Upplupen semesterlöneskuld	25 148	22 011
Upplupna lönekostnader	12 089	10 966
Upplupna kostnader verksamhetsförlagd utbildning	6 502	7 017
Övriga upplupna kostnader	3 500	3 484
SUMMA	47 239	43 478

NOT 30. OFÖRBRUKADE BIDRAG	2021	2020
Statliga myndigheter	113 995	99 376
Övriga	50 530	43 132
SUMMA	164 525	142 508

NOT 31. FÖRBRUKNING OFÖRBRUKADE BIDRAG STATLIGA MYNDIGHETER	< 3 månad	3-12 månad	1-3 år	> 3 år	Summa
Förbrukning statliga oförbrukade bidrag	29 645	84 350			113 995
SUMMA	29 645	84 350	0	0	113 995

Noten har tagits fram i enlighet med HfR redovisningsråds rekommendation.
Metoden innebär en schablonberäkning av den genomsnittliga omsättningshastigheten/förbrukningstakten.
Förbrukningstakten för bidragsverksamhet med statlig finansiering bedöms sammantaget vara linjär.

NOT 32. ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÅKTER	2021	2020
Statliga myndigheter	9 454	8 378
Övriga	10 217	10 001
SUMMA	19 671	18 379

NOT 33. ANSVARSFÖRBINDELSER	2021	2020
Samarbetsavtal Karlstads Bostads AB	200	200
SUMMA	200	200

Karlstads Bostads AB förbinder sig att till utländska studenter, inom utbytesprogram med andra länder, tillhandahålla och hyra ut 100 rum under vårterminen. De rum som hyrs ut till utbytesstudenter ska Karlstads universitet betala en administrationsavgift för. De rum som inte hyrs ut till utbytesstudenter och som Karlstads Bostads AB inte kan hyra ut till andra studenter, ska Karlstads universitet betala vakanskostnad (hyra) för.
Avtalet med Karlstads Bostads AB gäller till och med 2022-06-14, förhandling pågår om förlängning av avtalet.
På grund av coronarestriktioner för resande mellan länder råder stor osäkerhet kring belopp och tidpunkt för utflödet som ansvarsförbindelsen avser.

STYRELSENS ERSÄTTNINGAR OCH UPPDRAG

Utbetald ersättning 2021 till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

NAMN	PERIOD	ERSÄTTNING, KR	ANDRA UPPDRAG SOM STYRELSE- ELLER RÅDSLEDAMOT
Ordförande			
Karin Johansson	jan.-dec.	66 000	Ordförande, V.S. VisitSweden AB Ordförande, HUI Research AB Ordförande, Svensk Handel Juridik AB Ledamot, Svensk Handel AB Ledamot, Svensk Distanshandel AB
Rektor			
Johan Sterte	jan.-dec.	1 382 459	Ledamot, Arbetsgivarverket Ledamot, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Värmlands län Ordförande, Karlstads universitet Holding AB Ordförande, Karlstads universitets innovation AB
Företrädare för allmänna intressen			
Fredrik Almqvist	jan.-dec.	28 000	Ledamot, Almquest Holding&Innovation AB
Pam Fredman	jan.-dec.	28 000	Ordförande, Fredman Development AB Ordförande, Karlstads universitet Samhällsnytta AB
Ann Fust	jan.-dec.	28 000	Ledamot, Insynsrådet Polarforskningssekreteriatet Ledamot, Ann Fust organisation och utredning AB
Jan Gulliksen	jan.-dec.	28 000	Ledamot, Voksenåsen AS Ledamot, Sveriges Radio AB Ledamot, Gulliksen Consulting AB Ledamot, Digitaliseringsrådet Ledamot, Insynsrådet för Arbetsmiljöverket
Sara Jons	jan.-dec.	28 000	Inga
Mikael Liljestrand	jan.-dec.	28 000	Ledamot, IUC Wermland AB
Amir Sajadi	jan.-dec.		Ordförande, Järvaskolan AB Ledamot, Tillväxtverket
Företrädare för verksamheten			
Per Kristensson	jan.-dec.	858 956	Ledamot, NWT Gruppen AB Ledamot, Länsförsäkringar Värmland Ledamot, Per Kristensson AB Ledamot, Karlstads universitet Samhällsnytta AB
Niklas Gericke	jan.-dec.	871 563	Ledamot, Gericke Education AB Ledamot, Skolforskningsinstitutets vetenskapliga råd
Jan van Stam	jan.-dec.	916 762	Inga
Företrädare för studenterna			
Ingrid Andersson	jan.-juni	439 106	Inga
Jana Huck	juli-dec.	304 427	Inga
Johan Heder	jan.-juni	30 800	Inga
Barsha Yilmaz	jan.-dec.	17 260	Inga
Elvira Skoglund	juli-dec.	1 429	Inga

KARLSTAD

**VÄSENTLIGA UPPGIFTER,
UNDERSKRIFTER MED MERA**

DS UNIVERS

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

TABELL VÄSENTLIGA UPPGIFTER ¹	2021	2020	2019	2018	2017
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ²	9 942	9 423	8 680	8 435	8 278
- varav kvinnor	6 262	5 890	5 400	5 259	5 167
- varav män	3 681	3 533	3 280	3 176	3 111
Kostnad per helårsstudent	73	76	79	78	78
Totalt antal helårsprestationer ^{2,3}	8 184	7 825	7 165	7 038	7 016
- varav kvinnor	5 323	5 014	4 571	4 500	4 514
- varav män	2 861	2 811	2 594	2 538	2 502
Kostnad per helårsprestation	89	92	95	93	93
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ⁴	12	19	30	25	21
- varav kvinnor	3	5	8	7	6
- varav män	9	14	21	18	15
Totalt antal nyantagna doktorander	37	58	39	34	36
- varav kvinnor	19	34	20	20	23
- varav män	18	24	19	14	13
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	241	242	223	233	252
- varav kvinnor	134	127	111	124	136
- varav män	107	115	112	109	116
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	98	84	78	78	84
- varav kvinnor	49	41	35	31	34
- varav män	50	43	43	47	50
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
- varav kvinnor	0	0	0	0	0
- varav män	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁵	4,5	5,5	7,0	5,5	4,5
- kvinnor	4,5	5,5	7,5	5,5	5,3
- män	6,0	5,5	5,0	3,5	4,0
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁵	6,3	6,0	6,3	6,5	6,0
- kvinnor	7,0	7,5	6,5	7,0	6,0
- män	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Totalt antal doktorsexamina	22	32	28	25	31
- varav kvinnor	11	10	15	16	17
- varav män	11	22	13	9	14
Totalt antal licentiatexamina	3	7	5	13	17
- varav kvinnor	1	3	3	7	6
- varav män	2	4	2	6	11
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁶	-	408	379	398	369
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation ⁶	-	990	1 078	984	1 017
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	1 123	1 086	1 065	1 048	1 032
- varav kvinnor	635	611	596	580	575
- varav män	488	475	469	468	457
Medelantal anställda	1 334	1 293	1 289	1 259	1 243
- varav kvinnor	748	718	713	697	697
- varav män	586	575	576	562	546
Totalt antal lärare (årsarb.)	620	604	595	592	584
- varav kvinnor	307	296	287	286	286
- varav män	313	308	308	306	298
Antal disputerade lärare (årsarb.)	393	377	372	377	377
- varav kvinnor	177	168	160	162	165
- varav män	216	209	212	215	212
Antal professorer (årsarb.)	93	87	85	81	89
- varav kvinnor	30	28	26	24	29
- varav män	63	59	59	57	60

	2021	2020	2019	2018	2017
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 312	1 215	1 190	1 165	1 109
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	862	807	780	772	734
– andel anslag (%)	89	86	86	86	86
– andel externa intäkter (%)	11	14	14	14	14
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	450	404	410	394	375
– andel anslag (%)	62	63	60	60	60
– andel externa intäkter (%)	38	37	40	40	40
Kostnader totalt (mnkr) varav	1 260	1 202	1 182	1 137	1 103
– andel personal	76	75	73	72	72
– andel lokaler	10	11	11	11	11
Lokalkostnader per kvm (kr) ⁷	1 639	1 651	1 636	1 624	1 618
– andel av justerade totala kostnader (%)	11	12	12	12	13
Balansomslutning (mnkr)	658	552	519	523	458
– varav oförbrukade bidrag	165	143	127	121	95
– varav årets kapitalförändring	52	13	11	36	7
– myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	232	179	166	158	130
– inom utbildning grundnivå och avancerad nivå	137	104	95	87	61
– inom forskning och utbildning på forskarnivå	95	70	66	65	63

¹ All individbaderad statistik redovisas för det totala antalet samt uppdelat på kön om det inte finns särskilda skäl som talar mot detta.

² Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning. År 2020 inkluderas bidragsfinansierade extrasatsningar avseende Sommarkurser, Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning, Bristyrkesutbildningar resp. Livslångt lärande.

³ Inklusive Livslångt lärande 2021.

⁴ Exklusive beställd utbildning.

⁵ Median bruttostudietid uttryckt i år.

⁶ Uppgifter för år 2021 lämnas i årsredovisningen 2022.

⁷ Redovisas i enlighet med Sveriges universitets- och högskoleförbunds rekommendationer om lokalkostnader.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Universitetet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, når verksamhetens mål samt uppfyller kraven i myndighetsförordningen (2007:515).

PROCESSEN FÖR INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga att verksamheten inte utsätts för korruption, otilförlig påverkan, bedrägeri eller andra oegentligheter.

I myndighetsförordningen anges bland annat att verksamheten ska bedrivas effektivt, enligt gällande rätt och enligt de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen samt att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt.

Karlstads universitet har under 2021 arbetat med intern styrning och kontroll i enlighet med kraven. Innan beslut om denna årsredovisning får styrelsen en mer omfattande rapport avseende arbetet. Nedan följer en sammanfattning från delar av innehållet i rapporten samt universitetets arbete med intern styrning och kontroll.

INTERN STYRNING

Universitetet har en övergripande arbetsordning samt därtill separata arbetsordningar för styrelse, fakultetsnämnder, lärarutbildningsnämnd, fakulteternas organisation, centrala stödfunktioner, centrum- och forumbildningar samt mindre nämnder och kommittéer. Arbetsordningarna beskriver uppdrag, sammansättning, ordning för beredning och handläggning inför beslut, studentinflytande, jäv och övriga förvaltningsrättsliga frågor.

Universitetet har en delegationsordning som utgår från rektor och som fördelar ansvar till fakultetsnämnder, dekaner, universitetsdirektör och förvaltningens chefer. Arbetsordningar samt delegationsordningen finns publicerade på intranätet så att de finns tillgängliga för chefer och medarbetare.

Styrdokument finns för olika områden, bland annat antagningsordning, examensordning, regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, anställningsordning, inköpspolicy, policy för studentinflytande, representationspolicy samt policy för bisysslor. Universitetets rutiner och kontroller är organiserade med syftet att minimera risken för oegentligheter.

KVALITETSSYSTEM

Ett sammanhållet kvalitetssystem tillämpas vid universitetet. Modellen ger en tydlig styrning av kvalitetsarbetet. Vikten av en kvalitetskultur poängteras samt kontrollaktiviteter genomförs i form av utvärderingar samt lärande. Universitetets kvalitetssystem samt genomförda kvalitetsgranskningar beskrivs mer ingående på sidan 54-55.

RISKANALYS FÖR VERKSAMHETSÅR 2021

Universitetet har genomfört riskanalyser samt under året arbetat med aktiviteter kopplat till de identifierade riskerna. Utgångspunkt för riskanalyserna är skeenden i omvärlden som kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sin serviceskyldighet som myndighet samt risken för att universitetet inte når upp till de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Fakulteter, lärarutbildningsnämnd och avdelningar vid centrala stödfunktioner har genomfört analyser för respektive verksamhet. Utifrån riskdokumentationerna har universitetsledningen fört in ett övergripande perspektiv. Riskanalyserna dokumenteras i ett webbaserat verktyg som ger koppling mellan verksamhetsmål, verksamhetsplanering och riskanalyser. Riskanalyserna utgår från universitetets vision och strategi 2030 samt de sex strategiska mål för 2019-2023 som styrelsen beslutat om. Styrelsen beslutade i slutet av november 2021 om riskanalys samt planerade åtgärder avseende år 2022.

INTERN- OCH EXTERNREVISIONENS GRANSKNINGAR

Internrevisionen lämnar rapporter till styrelsen enligt beslutad revisionsplan. I den mån rapporterna påtalar brister och innehåller rekommendationer beslutar styrelsen om återrapportering av dessa. Återrapporteringen säkerställs genom att en handläggare utses för att samlat kunna redogöra för arbetet med rekommendationerna.

Under 2021 har internrevisionen lämnat fem rapporter till universitetets styrelse. Rapporterna har behandlat de administrativa processerna vid Institutionen för hälsovetenskaper, rekrytering och kompetensförsörjning, Institutionen Handelshögskolan, Study points samt bisysslor. Rekommendationerna har främst handlat om insatser som behöver göras i form av rutiner för att stärka den interna styrningen

och kontrollen. Granskningen av rekrytering och kompetensförsörjning lyfte även att universitetet bör se över incitamenten för att anställa fler och att aktivt arbeta med kompetensförsörjning för att nå visionen 2030. Rapporterna har resulterat i styrelsebeslut om uppdrag till rektor att hantera dessa förbättringsområden. Rekommendationerna har tagits om hand och återrapporteras till universitetsstyrelsen i särskild ordning.

Riksrevisionens granskning av bokslut och årsredovisning 2020, samt övrig granskning som har genomförts under 2021, har inte resulterat i några allvarliga iakttagelser, utan Riksrevisionen har rapporterat muntligt.

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Universitetet har en process för att säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, når verksamhetens mål samt uppfyller kraven i myndighetsförordningen. Risker identifieras och värderas, åtgärder genomförs samt arbetet följs upp och dokumenteras. Kontinuerligt genomförs insatser för att upprätthålla och ytterligare förstärka den interna kontrollmiljön. Med utgångspunkt i genomförd uppföljning gör universitetet bedömningen att den interna styrningen och kontrollen varit betryggande under 2021. De rapporteringar och granskningar som genomförts inom olika områden av universitetets verksamhet stödjer den bedömningen.

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Universitetsstyrelsen har vid sammanträdet den 17 februari 2022 fastställt årsredovisningen för år 2021.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Karin Johansson

Johan Sterte

Fredrik Almqvist

Pam Fredman

Ann Fust

Jan Gulliksen

Sara Jons

Mikael Liljestränd

Amir Sajadi

Per Kristensson

Niklas Gericke

Jan van Stam

Elvira Skoglund

Barsha Yilmaz

Jana Huck

